



LOVEC



Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIV., št. 5
maj – veliki traven

Glasilo izdaja



Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Gorenjski tisk, storitve, Kranj
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Marjan Toš

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

*Tomaž Burazer, Franc Černigoj,
Bojan Avbar, Ivan Kuljaj, Janko
Mehle, Boštjan Pokorny, Lojze
Števanec in Branko Vasa*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-pošti (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom odgo-
vorne osebe ZLD/LD, in fotografi-
je pa v originalu ali na CD. Pripišite
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,

od 15 do 25 besed 5 €,

od 25 do 30 besed 6 €.

Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.



Foto: I. Knaze

IZ VSEBINE:

<i>M. Gselman:</i>	O kinologiji po skoraj končanem mandatu	240
<i>M. Toš:</i>	O pravljicah za lahko noč ali ne hvali dneva pred večerom	241

IZ DNEVNEGA TISKA 242

MNENJA IN PREDLOGI 244

<i>A. Sovinc:</i>	Gnusni kormoran	244
<i>B. Avbar:</i>	Vpis glasila Lovec v razvid medijev	246
<i>B. Kryštufek:</i>	Šakali vse okrog nas	248
<i>M. Tratnik:</i>	Za res dober pogled!	254
<i>B. Krže:</i>	Divjad in promet	258
<i>B. Avbar:</i>	Čigava je mrtva (ranjena) divjad?	260

PO LOVSKEM SVETU 262

<i>T. Drolc:</i>	Udeležba LZS na letni generalni skupščini FACE	262
<i>J. Mehle:</i>	Na kratko iz tujega tiska	263

LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO 264

<i>M. Sotlar:</i>	Kri za ljubezen	264
-------------------	-----------------	-----

LOVSKA ORGANIZACIJA 266

<i>F. Rotar:</i>	Letošnja največja slovenska lovsko-kulturna prireditev bo v Tržaški pokrajini	266
------------------	---	-----

<i>M. Toš:</i>	Na Zgornji Hajdini o vsem, le o lovstvu bore malo	267
----------------	---	-----

<i>F. Ekar:</i>	Škode od jelenjadi in zagotavljanje miru za divjad na območju Jezerskega	267
-----------------	--	-----

<i>J. Kragelj:</i>	Občni zbor LD Bojansko - Štore	268
--------------------	--------------------------------	-----

<i>F. Krnjak:</i>	Ptujsko-Ormoško LUO je pregledalo svoje delo	267
-------------------	--	-----

<i>M. Avbar:</i>	Biti lovec je čast in ponos	270
------------------	-----------------------------	-----

<i>M. Gselman:</i>	Družili so se lovci LD Pobrežje - Miklavž in kmetje	270
--------------------	---	-----

<i>J. Marolt:</i>	Lov brez meja	271
-------------------	---------------	-----

<i>T. Drolc:</i>	Srečanje tajnikov območnih lovskih zvez in delavcev LZS	271
------------------	---	-----

<i>B. Ložar:</i>	Predavanje Šakal in volk v Sloveniji	272
------------------	--------------------------------------	-----

<i>B. Ačko:</i>	Medobčinska liga – Slovenska Bistrica 2011 v trapu in na MK-tarčo	273
-----------------	---	-----

<i>D. Čarga:</i>	Čarobnost trenutkov jelenjega ruka	273
------------------	------------------------------------	-----

<i>S. Žerjav:</i>	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	274
-------------------	--------------------------------	-----

JUBILANTI 275

MLADI PIŠEJO 276

LOVSKI OPRTNIK 277

<i>B. Krže:</i>	Obtožujem	277
-----------------	-----------	-----

<i>M. Vaupotič:</i>	Lovska krogla Grom	278
---------------------	--------------------	-----

<i>Ekpa Slo Wolf:</i>	Pri Cerknici povožena volkulja z ovratnico	278
-----------------------	--	-----

<i>L. Steinbacher:</i>	»Pohorske kraljice« ni več	279
------------------------	----------------------------	-----

<i>M. Avbar:</i>	Srnjakovo slovo	279
------------------	-----------------	-----

<i>M. Vaupotič:</i>	Lov na zajce v Bački – Vojvodini	280
---------------------	----------------------------------	-----

<i>J. Papež:</i>	Prijatelja	280
------------------	------------	-----

<i>L. Števanec:</i>	Alkoholizem – zasvojenost	281
---------------------	---------------------------	-----

<i>B. Leskovic:</i>	Usnjene ročne umetnine Andreja Puntarja	282
---------------------	---	-----

V SPOMIN 283

LOVSKA KINOLOGIJA 284

<i>F. Krnjak:</i>	Preizkušnja v zvestobi prinašanja izgubljenega (PZPI)	284
-------------------	---	-----

<i>J. Šumak:</i>	Preizkušnja naravnih zasnov za španjele in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje	286
------------------	---	-----

<i>I. Trček:</i>	»Kaj pa, če smo res tako dobri strelci?«	288
------------------	--	-----

SLIKA NA NASLOVNICI:

Srnjak – *Capreolus capreolus*

Foto: W. Nagel

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozol, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozol, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RŠ, št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

O kinologiji po skoraj končanem mandatu

V tem mandatu začetki delovanja komisije za kinologijo pri LZS niso bili najbolj vzpodbudni, saj so mnogi člani držali fige v žepu in s precejšnjim nezaupanjem pospremili delovanje novega, mnogim še neznanega predsednika. A kljub vsemu so zadeve dokaj dobro stekle in naše delo je postajalo vse bolj učinkovito. Bilo je nekaj poskusov javnih izražanj nezaupanja predsedniku komisije, na katere pa se nisem želel odzivati in si s kinologi, ki se niso strinjali z mojim izborom za predsednika komisije, dopisovati in polemizirati prek lovskega časopisa. Menim namreč, da je glasilo Lovec namenjeno vsemu drugemu kot polivanju gnojnice po komerkoli. Raje sem vse, ki so pripravljene sodelovati in pomagati pri razvoju lovske kinologije, povabil k sodelovanju. Po pričakovanju ni bilo velike gneče, so se pa strasti kmalu umirile in tako smo lahko nemoteno in neobremenjeno nadaljevali z delom. Spet so se našli posamezniki, ki kljub dobremu delu komisije še vedno niso bili zadovoljni z rezultati. To bi bilo povsem normalno in sprejemljivo, če ti nezadovoljneži ne bi s svojim početjem vnašali precej slabe volje in celo podtikanj – po načelu: »Če nisem zraven, sem enostavno proti ...« Tudi to smo vzeli v zakup in se posvetili delu ter uresničevanju programskih nalog s področja lovske kinologije.

Leto za letom smo uspešno opravljali zadane naloge. Poleg vseh načrtovanih so se kot rdeča nit vlekli tri stvari: (1) pravilnik o uporabi lovskega psov v lovišču (o tej temi več v eni od naslednjih števil); (2) organizacija tečaja za vodnike krvosledcev po raznih koncih Slovenije, v sodelovanju z LKD Koroška, lani pa na Goričkem. Letos v sodelovanju z Zvezo Pomurskih kinologov načrtujemo to izobraževanje opraviti na Notranjskem v sodelovanju z LKD Idrija, vse z namenom, približati izobraževanje končnemu uporabniku – lovcu na terenu (3); sodelovanje s KZS, ki nekako ni in ni hotelo zaživeti, kar se je nekoliko spremenilo z novim vodstvom na čelu UO KZS. Kljub temu to sodelovanje še vedno ni na zeleni ravni. Med določenimi člani zelene bratovščine se je porajala ideja o samostojni lovske kinologiji pod okriljem LZS, po vzoru sosednje Hrvaške. To se je izkazalo za nerealno, saj so takšna razmišljanja, kot potekajo v lovske kinologiji, dandanes in ob upoštevanju finančnih, strokovnih in organizacijskih učinkov brez konkretnih analiz in procesov. Temelj takšnega razmišljanja je verjetno nekakšna nepripravljenost za resno delo in več je prostora za delo »po domače«. Vsekakor bi bila nekakšna »čudaška« tvorba, ki bi bila manj strokovna in dražja. Tudi mednarodna organizacija FCI priznava le eno kinološko združenje v državi. To, kar so naredili na Hrvaškem, je hrvaško lovske kinologije pahnili v popolno izolacijo, njihovi rodovniki pa imajo status rodovnikov odpadniških organizacij. Hrvaški lovske psi in tisti lovske sodniki, ki so pristopili k tej organizaciji, nimajo več možnosti sodelovanja kjer koli zunaj Hrvaške. Si želimo kaj takega? Menim, da ne ...

V okviru Kinološke zveze Slovenije slovenska lovske kinologija uživa polno organizacijsko, strokovno in tudi finančno avtonomijo. Zato menim, da ni na mestu razmišljati o kakšni odcepitvi ali osamosvojitvi lovske kinologije, temveč razmišljajmo in ugotavljajmo, kje bi sodelovanje med LZS in KZS obrodilo še bogatejše sadove, ki bodo privedli predvsem do večje strokovnosti in kakovosti naših psov. Prvi korak k temu je bil že storjen s podpisom sporazuma o sodelovanju med obema organizacijama, kar se je zgodilo na Sejmu LOV v Gornji Radgoni (15. 4. 2011). Razmišljati je treba predvsem o prilagoditvi lovskega psov razmeram v loviških posameznih LD, ker so te razmere porušene in marsikje presega »klasično« razmišljanje o pomembnosti lovske kinologije in uporabe lovskega psov v lovišču. LD se v loviških vse bolj ukvarjajo s posledicami urbanizacije in z »navlakom« sodobnega sveta. Glede na to dogajanje se spreminjajo tudi načini in izvedbe lova. Tej situaciji je treba prilagoditi tudi slovensko lovske kinologije.

Veliko je še nalog, ki bi jih lahko oz. morali opraviti skupaj, pa se nekateri raje ukvarjajo sami s sabo. Tako je, denimo, minilo več kot dobro leto ali skoraj dve, preden so se v DLP uspeli dogovoriti, kako naprej in s kom. Po dolgih napornih mesecih so uspeli sklicati skupščino in se dogovoriti o nadaljnjem delu. Upam in želim si, da jim bo uspelo ponovno pridobiti nekdanji renome, saj vemo, da se je slovenska kinologija začela davnega leta 1921 z ustanovitvijo KLP.

Prav tako ugotavljamo, da vse lovske pasemske organizacije še ne delujejo optimalno na področju vzreje, šolanja, prirejanja delovnih kinoloških prireditev in klubske (društvene) dejavnosti.

V vse preveč LD premalo skrbijo za področje kinologije. Za ustrezno šolanje marsikje ne namenijo ustreznega terena in premalo storijo za strokovno izpopolnjevanje vodnikov in njihovih psov, čeprav jim to neposredno nalaga lovske zakon.

Veliko več pozornosti je treba nameniti iskanju obstreljene divjadi, in sicer male in velike. Obvezen je kontrolni pregled nastrela po vsakem »zgrešenem« strelu s kroglo in obvezna je natančna evidenca opravljenih iskanj in rezultatov. Ravno ta namen je v aplikaciji Lisjak, modul Kinologija, ki smo si ga kinologi s težavo priborili. Zdaj ga imamo in zato ga uporabljajmo! Nadvse pomembno je, da so podatki »sveži« in evidence točne, saj bomo le na tak način imeli vsak trenutek izpopolnjene in natančne podatke o stanju v lovske kinologiji. Tako ne bo več polemik, ali je psov dovolj ali premalo. Pa čeprav gre le za statistiko, se je nekateri radi poslužujemo, največkrat je uporabljena v nekorektne namene. Sam menim, da se moramo vsi skupaj truditi za kakovost in ne številčnost, zaradi česar tudi pri nekaterih pasmah ne omlažujemo primerne številčnosti.

Svoj prispevek za boljše kakovost lahko prispevajo vzreditelji in tudi sodniki. Tu bi apeliral predvsem na zbor sodni-

kov, naj razmislijo o že večkrat postavljenem vprašanju imenovanja (delegiranja) in ne samo vabljenju sodnikov na prireditve in preizkušnje. Izkazalo se je, da za marsikoga ni sprejemljivo dejstvo, da se na programirane prireditve sodnike zgolj le vabi in ne imenuje naprej (delegira). Lahko bi poiskali soglasje in bi pol sodnikov lahko vabili, pol pa obvezno imenovali. Dogaja se namreč, da »priljubljeni« sodniki (na mestu je vprašanje, zakaj so priljubljeni) sodijo na več kot desetih prireditvah na leto, »neprijubljene« pa le na eni ali dveh. S takim mnenjem ne želim posegati v pristojnosti zbora sodnikov, povzemam le mnenja in kritike mnogih lovcev s terena. Zato bi najbrž veljalo razmisliti in ukrepati.

Verjetno bi lahko še veliko napisali o vsebinah dela komisije v dobrih treh letih, a menim, da ste tako ali drugače že dovolj dobro obveščeni, ali korektno ali ne, pa presodite sami ...

Skratka, slovensko lovsko kinologijo je treba podpreti v njenem nadaljnjem razvoju tam, kjer zaznavamo možnosti izboljšav (starost in številčnost strokovnega kadra, šolanje in uporaba lovskih psov, lovsko-kinološke prireditve, publicistična, skupno delovanje s KZS pred ministrstvi in institucijami), ne pa tam, kjer ni težav. A te se najdejo skoraj povsod in to je lahko samo nov izziv za še učinkovitejše delovanje. Tudi v kinologiji.

*Marjan Gselman,
predsednik Komisije LZS za kinologijo*



Marjan Gselman s svojima labradorskima prinašalkama

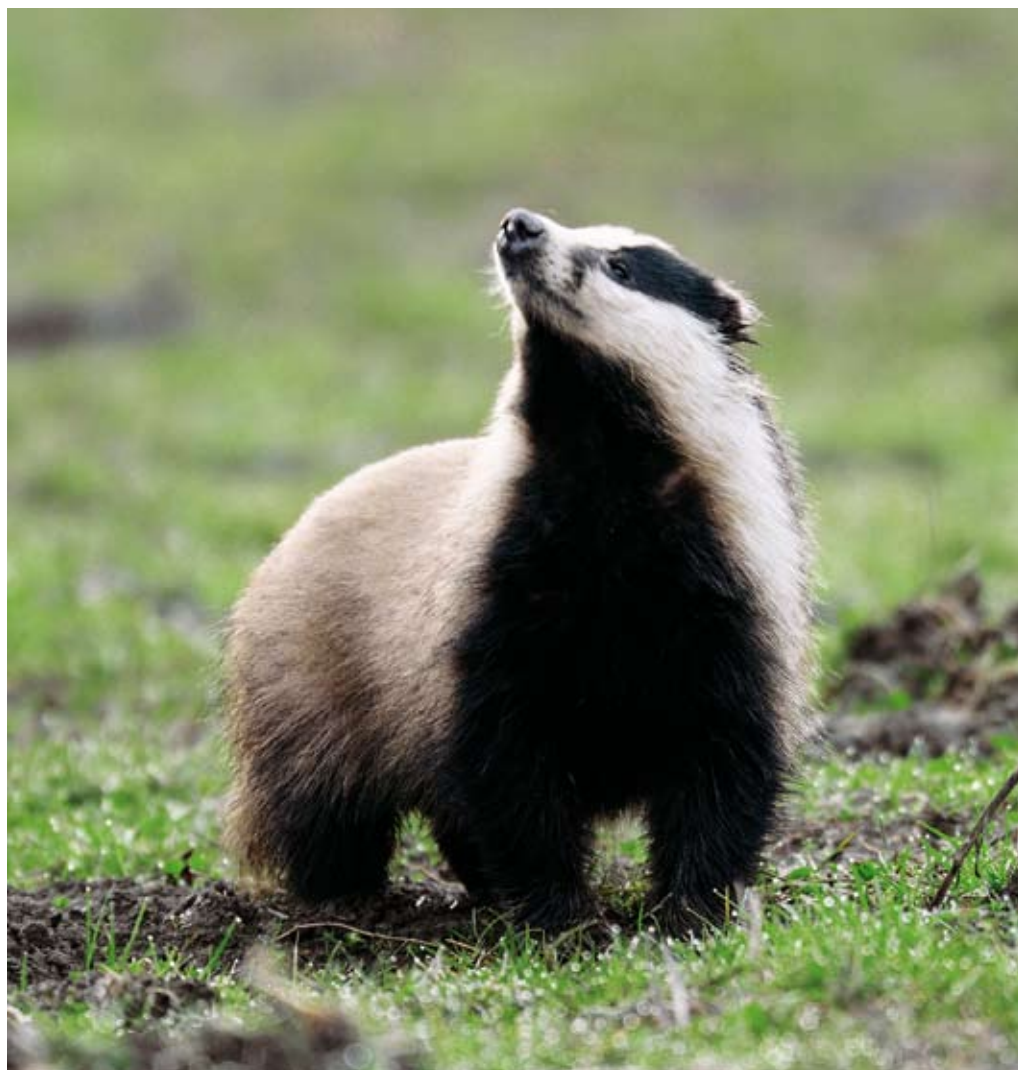
Iz mojega zornega kota

O PRAVLJICAH ZA LAHKO NOČ ALI NE HVALI DNEVA PRED VEČEROM ...

Bolj kot se približuje konec mandata zdajšnjemu Upravnemu odboru ZS in njegovim organom, več je odkrite besede o nekaterih zmotah in slabostih pri uresničevanju strateških nalog. To je potrdila tudi razprava na 33. seji UO na ptujskem območju, ko so se člani razgovorili o problematiki vile Zlatorog v Ljubljani in možnostih njene obnove, prodaje ali oddaje v najem. Na tem mestu smo v Lovcu izpostavili priložnosti, ki so se ponujale glede nakupa Lovrenčičeve hiše na Vrhniki, pa tudi o iskanju drugačnih prostorskih rešitev, na primer iskanja lokacij za novogradnjo. Zato naj mi bo dovoljeno vesoljni slovenski lovski javnosti predstaviti zgolj nekaj paberkov iz t. i. »hajdinske« seje Upravnega odbora LZS. Nekdo od navzočih je strnil vsebinsko raznoliko, plemično in na trenutke vročo razpravo z besedami, »da smo se dogovorili, da se nismo nič dogovorili« ali pa še bolj slikovito pripomnil, da »je Vrhnika en 'lari-fari' in pravljica za lahko noč«. In še nekaj podobnih »cvetk« bi se našlo v tokratni novinarski in uredniški beležki, saj razpravljavci niso ravno skoparili s kritičnimi razmišljanji in plemičnimi predlogi. Tudi z ocenami, da se bolj »ukvarjamo z nepremičninskimi vprašanji in zadevami kot z jago«. In tej oceni nihče ni oporekal, dobila je neke vrste »tihu« podporo in je postala del aktualne podobe lovskega vsakdanjika. S kritiko zaradi neodločnosti in vrtenja v začaranem krogu niso skoparili niti najvišji predstavniki LZS, ki se več kot očitno dobro zavedajo težav. A včasih so tudi zaradi znane »pregovorne« aktivnosti posameznikov nemočni, saj nekaterih zadev pač ni mogoče ustaviti. Mag. Lado Bradač je bil najbolj oster in je poudaril, da »se vrtimo v krogu in ponavljamo znane dileme: ali kupiti ali ne kupiti hiše na Vrhniki; ali obnoviti ali ne obnoviti vile Zlatorog v Ljubljani in ali poiskati katero drugo, optimalnejšo rešitev«. Nekaterim se je vse skupaj rahlo uprlo in priskutilo, »saj sprejemamo odločitve kot mačka mlade, ponavljamo variantne rešitve in drago plačujemo projektno dokumentacijo«. Mag. Emilijan Trafela je pripombe zaokrožil z razmišljanjem, da »je Vrhnika sicer lahko prijetna zgodba, a hiša dr. Lovrenčiča je stara in tudi parkirišč okoli nje je premalo. Za vilo Zlatorog sredi Ljubljane bi dobili trikratno ceno hiše na Vrhniki, pri tem pa moramo vedeti, da to ni naš posej, saj LZS ni nepremičninska agencija! Poišče naj se tudi možnost novogradnje, torej izgradnje objekta, v katerem bi dobili vse za uspešno delovanje krovne lovske organizacije. A to je lahko dolgoročna rešitev, najprej naj se upošteva nesporno dejstvo, da ima lokacija vile Zlatorog velikansko tržno in siceršnje vrednost, zato naj se hiša z okolico najprej obnovi, vzporedno s tem pa iščejo vse možnosti za drugačne rešitve, predvsem za gradnjo sodobnega, funkcionalnega objekta.« je med drugim razmišljal Trafela. Tudi Štefan Cmrečnjak je menil, naj se opravijo le najnujnejša preureditvena dela na vili Zlatorog, ne pa da se vedno pojavljajo nove in nove pobude, nove in nove spremembe.

Zdi se torej, kot bi nekateri želeli potegniti pod črto in narediti nekakšen povzetek štiriletnega delovanja. A zanj je zanesljivo prezigodaj, saj mandata še ni konec in zdajšnje vodstvo še lahko opravi nekatere naloge. Zlasti zato, ker tudi predsednik LZS mag. Srečko F. Kropce jasno poudarja, da je treba do konca mandata trdo delati in da se volilna opravila začnejo šele s 1. julijem. Pa tudi po tem datumu je pred upravnim odborom, pred komisijami in organi dovolj opravil, ki bi jih lahko bolj ali manj postorili, da bo končna bilanca stanja boljša. Zato je zdaj vsako prehitavanje po desni skrajno nevarno in tudi sklepanje takšnih ali drugačnih predvolilnih kupčij bi bilo vse prej kot »higiensko«. Treba bo odgovorno delati in predvsem – ne se deliti, ne tako in ne drugače, pač pa se povezovati za skupne cilje in skupno dobro. A o tem kot da nekateri ne bi nikoli nič slišali. Žal!

Dr. Marjan Toš



Jazbec – *Meles meles*

V RAJU BREZ ELEKTRIKE IN VODE

Jana, 1. 3. (Carmen Leban) – Borut Bassin - Taubi je v 60. letih blestel na košarkarskem parketu in v Olimpiji. Po upokojitvi pred petimi leti se je umaknil v idilično počitniško hišico v Gorenji Trebuši, kjer brez vode in elektrike vedno znova okuša sproščene trenutke, ki jih omogoča neokrnjena prvobitna narava. Svoj najljubši hobi iz mladosti – košarko – je zamenjal za ribolov in lov ter se s tem vrnil k naravi. Je lovec, ki se mu divje živali sprehajajo tako rekoč pred pragom. Je tudi navdušen smučar in eden od legend slovenske košarke.

SLOVENCIM NAJBOLJŠI V KLIČANJU JELENOV

Primorske novice, 28. 2. (STA) – Da smo Slovenci najboljši v oponašanju rukanja

jelenov, je pokazalo 7. Mednarodno prvenstvo na sejmu lova in ribolova konec tedna v Salzburgu. V konkurenci tekmovalcev Avstrije, Češke in Slovenije so slovenski tekmovalci osvojili prva tri mesta. Tekmovalci so se morali izkazati pri več zahtevnih nalogah; med drugim so morali posnemati jelenov klic pri snubljenju košute, agresivni izzivalni klic in klic utrujenega jelena.

Za tekmovalce veljajo stroga pravila, a si tekmovalci lahko pomagajo na več načinov. Med drugim nekateri uporabljajo rogove ovnov, velike školjke, pa tudi različne plastične cevi in kaj podobnega.

DIVJI PRAŠIČI V TRŽAŠKIH VRTOVH

Primorske novice, 1. 3. (Bogdan Macarol) – Marija Terezija je dala divje prašiče iztrebiti, zdaj pa so pogosto tudi zelo moteča stvarnost. Vse pogostejšim konfliktom ob sobivanju z divjimi prašiči povsod po Evropi

se Primorcem v zadnjem času pridružuje še nova težava, saj se v obmejnem prostoru mešata dve obliki teh zelo inteligentnih in na vse spremembe v okolju hitro prilagodljivih živali.

Tudi na Tržaškem Krasu divji prašiči povzročajo vse večjo škodo, so ugotavljali na posvetu v Nabrežini. Spomladanska potreba po beljakovinah divje prašiče žene v takšno ritje travnikov, da na nekaterih kmetje za eno sezono lahko kar opustijo misel na košnjo. »V letih od 2007 do 2009 so posamezniki vložili za skoraj 50.000 evrov zahtevkov za povračilo škode, skupinski zahtevki podjetij pa so znašali več kot še enkrat toliko.«

PRAŠIČI PRAZNIJO OBČINSKE BLAGAJNE

Medtem ko v Sloveniji škodo izplačujejo lovske družine, je v Italiji, zlasti na ravni uprav, to naloga pokrajini, smo prebrali

v Primorskih novicah. »V letih od 2007 do 2009 so posamezniki vložili za skoraj 50.000 evrov zahtevkov za povračilo škode zaradi divjih prašičev, skupinski zahtevki podjetij pa so znašali še dodatnih 120.000 evrov. Tržaška pokrajina je imela za te namene v vseh teh letih predvidenih le 42.000 evrov.« je nezavidljiv položaj uprav opisal **Walter Godina**, podpredsednik Tržaške pokrajine, odgovoren tudi za kmetijstvo. S podobnimi težavami se ukvarjajo tudi v Goriški pokrajini, zlasti v Brdih.

V POSOČJU ŽIVI VSE VEČ ŠAKALOV

Primorske novice, 7. 3. (STA) – V Posočju je vse več šakalov, je za STA povedal **Iztok Koren**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo tolminske enote Zavoda za gozdove. Šakal po velikosti sodi med volka in lisico. V Sloveniji se je prvič pojavil v petdesetih letih prejšnjega stoletja in od takrat je – ponavadi v nekajletnih razmikih – reden gost. Lani so naštel šestindvajset napadov šakalov na drobnico.

ŠE ENKRAT: MERIL V JAZBECA, ZADEL LOVCA

Slovenske novice, 10. 3. (B.C.) – Pred dvema letoma smo poročali o lovcu, ki je meril v jazbeca, zadel pa solovca. Lansko poletje so na novomeškem okrožnem sodišču 51-letnega Jožeta Leščanca iz Božakovega obsodili na dve leti pogojnega zapora. Njegov odvetnik Blaž Kovačič Mlinar iz odvetniške družbe Čerferin je na vrhovnem sodišču vložil zahtevo za varstvo zakonitosti, novomeško sodišče pa je zaprosil za nadomestno izvršitev kazni. Ugodili so mu in Jožetu Leščancu namesto petih mesecev zapora naložili 200 ur družbeno koristnega dela v korist lokalne skupnosti.

LJUBO DOMA, KDOR GNEZDO IMA

NeDelo, 13. 3. (Ivan Gerenčer) – Prekmurci so zelo navezani na štorčke, kar, kot trdijo ljudje, dolgonoge ptice tudi cenijo in se vsako leto na pomlad vračajo v pokrajino ob Muri. Najraje na Goričko, kjer so naravne razmere za življenje štorkelj v bližini naselij, kjer si spletejo gnezda, še najbolj ohranjene.

Foto: O. Naglost – Diana

V Krajinskem parku Goričko skrbijo za domove štokelj. Njihova gnezda s starih lesenih električnih drogov postopoma premeščajo na železne podstavke, pritrjene na betonske električne drogeve. Konec tedna so zahtevno selitev štokljinega gnezda opravili v obmejnem Hodošu na Goričkem. **Gregor Domanjko** je dejal, da je skrb za gnezda le eden od načinov za ohranitev štokelj v naših krajih.

DIVJI PRAŠIČI SE MNOŽIJO KOT ZAJCI

Dnevnik, Delo, 17. in 23. 3. (Vanja Alič, Dragica Jaksetič) – Divji prašiči na tržaškem delu Krasa povzročajo tolikšno škodo, da sklicujejo celo posvete, ali sploh obstaja kakšna rešitev za to. Podobno škodo povzročajo tudi na naši strani. Na obmejnem območju se telesno manjši italijanski prašiči zelo dobro križajo z našim divjim prašičem. Težava je v tem, da ima telesno manjša italijanska vrsta oziroma genotip večjo sposobnost razmnoževanja.

KMETJE NAPOVEDUJEJO TOŽBE PROTI DRŽAVI

Primorske novice, 22. 3. (Bogdan Macarol) – Kmetje napovedujejo tožbe proti državi. »Od leta 2004 pa do 2009 so se pogoji stalno zaostrovali in kmetje smo, kljub živini, ostajali brez pašnikov in brez neposrednih plačil, neredki pa smo zaradi 'preko noči' spremenjenih pravil morali celo vračati že pridobljena sredstva, češ da so bila pridobljena neupravičeno,« je mučna leta kraških kmetov opisal **Evgen Gerželj** iz Dolenje vasi.

MEDVEDI RAZDEJALI ČEBELNJAKE

Delo, Večer, 23. 3. (Blaž Černe, Blaž Račič) – V zadnjih treh dneh so trije medvedi razdejali čebelnjake na Zgornjem Gorenjskem. Čebelnjaki jim zelo dišijo, zato so njihovi stalni gosti. Neposredna škoda za vsak uničeni panj znaša najmanj 300 evrov. **Blaž Černe**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo na blejski enoti ZGS, poziva čebelarje, naj čebelnjake zavarujejo z električnimi pastirji.

PRI NARAVNIH NESREČAH VEČ SODELOVANJA ZA PREVENTIVO

Večer, 26. 3. (sta). – Skrajni čas je, da »kulturo gašenja požarov« zamenja »kultura preventive«, so soglašali udeleženci včerajšnje okrogle mize (v okviru posveta Naravne nesreče v Sloveniji 2011 – o prilagajanju podnebnim spremembam z vidika naravnih nesreč. Dekan Fakultete za gradbeništvo in geodezijo **Matjaž Mikoš** je opozoril, da sploh nimamo koncepta reševanja naravne nesreče v takih razmerah in se zavzel za platformo na področju varstva pred naravnimi nesrečami.

NA SLOVENSKEM JE VOLK OGRŮZEN

Nedeljski, 27. 3. (Jošt Bukovec) – »Te dni je med Cerknico in Begunjami neznan avtomobil povozil čisto pravega

volka. Že to, da je pod avtomobilskimi kolesi končala ta divja zver, je zelo redko, poleg tega pa je bila opremljena s telemetrično ovratnico za nadzor njenega gibanja,« je napisal **Andrej Krošelj** v pismu tedniku Nedeljski.

Volk je mistična žival, katere življenje je še vedno zavito v tančico skrivnosti. Pod zobmi plenilcev naj bi v Sloveniji vsako leto poginilo približno 1.600 ovc, vendar teh podatkov ne moremo kar preprosto pripisati volku in njegovi domnevni krvočnosti.

KOČEVSKO DIVJAD ZANIMAJO TUDI POKOPALIŠČA

Dnevnik, 29. 3. (Bori Grubovac Morse) – »Divjadi je na Kočevskem absolutno preveč, saj prihaja celo na pokopališča,« je povedala **Darja Delač Felda** iz Črnega Potoka pri Kočevju. Lastniki vrtičkov in njiv so izgubili vso voljo do pridelovanja sadja in zelenjave. »Na drevju

se dela nepopravljiva škoda, če bomo ves čas sadili nove sadike, pa sadja ne bomo imeli nikoli,« je še dejala. »Vse je na naših grbah. Lastnik divjadi je država, ki pa zanje mačehovsko skrbi,« je povedal ekološki pridelovalec mleka **Marko Kocjančič** iz Gotenice.

LOVEC MEDVEDA DINA ODREŠIL HUDIH MUK

Dnevnik, 31. 3. (Vanja Alič) – Na severu Italije, v deželi Trentinsko-Zgornje Poadižje (Južna Tirolska), se v zadnjih dneh javnost in mediji zgražajo nad slovenskim lovcom, ki je nedavno v bližini Vrhnike ustrelil »njihovega« medvedjega zvezdnika Dina, ki je bil opremljen s telemetrično ovratnico. V zavodu za gozdove trdijo, da je bila za medveda usodna prav preozka ovratnica, ki mu je povzročala neznanske bolečine. Da bi mu olajšali muke, so ga ustrelili.



Foto: J. Papraž – Diana, Gricča

Gnusni kormoran

Marsikdo bi odgovor na vprašanje *Zakaj nam nihče ne verjame, da smo varuhi narave?* v tehtnem prispevku **B. Kolarja**, v 3. številki revije *Lovec*, našel v isti reviji v rubriki *Lovski oprtnik*, kjer pisec prispevka eno od živalskih vrst opisuje kot »gnusno žival«. Dejstvo, da človek v 21. stoletju živa bitja, ki niso »lepa« ali »koristna«, označuje kot »gnusna« ali »škodljiva«, je ostanek zaostale miselnosti, posledica nepoznavanja odnosov v naravi in človeške vzvišenosti nad naravo, zaradi katere je veliko vrst na robu preživetja, stopnja izumiranja vrst pa je danes večja kot kdaj koli v zgodovini. Vprašajmo se, kaj je v ozadju takšnega razmišljanja: pisca, ki se mu neka vrsta *gnusi*, ob tem vodijo osebni občutki za dojetanje lepega, morda pa tudi jeza, ker ta gnusna žival (gre za kormorana) pleni ribe. Neka vrsta živali mu torej ne daje estetskih užitkov in povzroča gospodarsko škodo. Kakšni pa so njegovi občutki, ko vidi srnjaka: uživa ob pogledu na čudovito žival (ima od tega nematerialno korist, estetski užitek), ob dobro merjenemu strelu ima še druge, materialne koristi (uplenjeni srnjak ne bo več delal škode na pogankih na vrtu, žena pa bo pripravila okusen divjačinski golaž).

Ljudje (ne le lovci!) torej svoj odnos do varstva narave nezavedno pogojujemo z različnimi koristmi, ki jih imamo od tega; nekaterih se sploh ne zavedamo. Če so med koristmi samo nematerialne, duhovne, potem nas javnost prepozna za varstvenike narave. Tudi ptičarje pri prizadevanjih za varstvo ptičjih vrst vodi korist, nematerialna korist, ki se kaže v želji po ohranitvi ptic in v posebnem zadovoljstvu, ki ga občutijo ob tem. Tako kot lovce vodi želja po ohranitvi divjadi. S to razliko, da je

korist, ki jo imajo ob takšnem početju lovci, materialno bolj poudarjena, saj sem in tja uplenijo kakšno žival za golaž, trofejo ali iz lovskega užitka, medtem ko ornitologi ptic ne uplenijo s teleskopi.

Če javnost počasi dojema, da so se zaradi porušenega naravnega ravnovesja, ki ga je povzročil človek, ponekod zelo povečale populacije nekaterih vrst (predvsem, npr., v primeru škode, ki jo utrpijo na poljščinah, torej spet le v primeru, ko je ogrožena materialna korist!) in da se zato izvaja lov s ciljem uravnavanja številčnosti, pa bodo lovce težko prepoznali kot varstvenike narave, če ti ob jezeru streljajo mlakarice, ki so se tam ustavile na selitvi iz severnih krajev. V takšnem lovu bo javnost vedno videla le materialno korist, užitek posameznikov in etično sporno ravnanje. Mlakarice ne povzročajo gospodarske škode, ne ogrožajo drugih vrst ali človeka, ob tem pa imajo še okusno meso. Kako torej javnost prepričati, da ima aktivnost lovcev, ki streljajo mlakarice, naravovarstveni značaj?

Zavedati bi se morali, da so kormoran, srnjak in mlakarica, tako kot vsa živa bitja, »koristni« samo zato, ker so. Prepričan sem, da omenjeni pisec, lovec, aktivno pomaga pri varstvu živali; morda pozimi nosi krmo za divjad ali hrani živahne in radožive siničke v krmilnici. Za kormorana, grdo in po človeških merilih škodljivo žival, pa si bo štel v dobro, ko ga bo morda s puško sklatil z drevesa ob reki (kormoran ne bo več plnil rib v reki). V tem se kaže človekov selektivni odnos do varstva narave. Ljudje, ne le lovci, bi si morali prizadevati, da bi počasi spremenili takšno antropocentrično miselnost. Vsaj pri vrstah, zaradi katerih naš obstoj ni neposredno ogrožen. Danes je človeštvo na takšni stopnji razvoja, da se morajo

Mlada kormorana v gnezdu. Obravnavanje katere koli vrste kot »gnusne« je neprimerno.



Foto: J. Pep

etične omejitve nekdanjega boja za obstanek uveljaviti tudi v odnosu do narave. Medtem ko marsikje z veseljem pozdravljajo štokrlo, ki se vrne na gnezdo na dimniku, v isti sapi z motiko pokončajo slepca samo zato, ker je »gnusen«. Da pa ne bo pomote; ne mislim, da bi se morali pri vrstah, ki ogrožajo človeška življenja, odreči našemu boju za obstanek in se jim ne zoperstaviti. Če bi trdil to, bi bil kot nemški eko-centrični mislec Schweitzer, ki se je kot zdravnik razglasil za »moralca bakterij«, ki povzročajo epidemije in druge bolezni.

Varstveniki narave si prizadevajo za varstvo narave kot celote, njenih materialnih in nematerialnih vrednot. Medtem ko so nam materialne vrednote varstva narave bolj ali manj jasne (npr. aktivno varstvo habitatov, skrb lovcev za ohranjanje grmišč in remiz itn.), pa v naši družbi le malo razmišljamo o nematerialnih vrednotah varstva narave. **Celovito varstvo narave je namreč varstvo narave brez povezovanja s koristmi**, ki jih ob tem ima človek. Je najboljši približek stanja, v katerem **varujemo**

naravo zato, ker je in ne zaradi (predvsem materialnih) koristi.

Narave na tem planetu ne bomo rešili z zelenimi tehnologijami. Rešili jo bomo edino in samo z odrekanjem določene ravni udobja, ki smo si jo v prejšnjih stoletjih ustvarili z neusmiljenim izkoriščanjem narave in ob zmotni predpostavki, da je v naravi vse zastoj. V Sloveniji je zavarovano le dobrih 12 % ozemlja s ciljem celovitega varstva narave. To so zavarovana območja narave, kamor sodijo narodni, regijski in krajinski parki in rezervati. V teh območjih se je – po mednarodnih merilih – treba odpovedati vsem dejavnostim, tudi gospodarskim, ki so v nasprotju s cilji varstva za posamezno kategorijo zavarovanega območja. Zaradi intrinzičnih in etičnih načel varstva narave je v teh območjih lov za užitek neprimerno. Če bi se lovske organizacije postopno odpovedale takšnemu lovu na teh skromnih 12 % slovenskega ozemlja in takšno stališče tudi javno izražale, bi pokazale svoj model »odrekanja« in nedvomno bi sčasoma tudi javnost boljše razumela naravo-



varstveno vlogo lovskih organizacij. Da je to mogoče, dokazuje **LD Strunjan**, ki že dobri dve desetletji spoštuje predpise znotraj **Krajinskega parka Sečoveljske soline** in se odreka lovu v parku, s čimer si je pridobila velike simpatije lokalne javnosti.

Dokler bo lovec uplenil samo eno žival zaradi veselja do lova, ga javnost ne bo prepoznala kot naravovarstvenika, četudi je z materialnega stališča uplenjena žival le majhna »nagrada« za velike napore, vložene v varstvo habitatov in neposredno pomoč za preživetje divjadi pozimi. Tudi golfisti ne bodo nikoli prepoznani kot naravovarstveniki, pa čeprav na igriščih za golf ohranjajo grmovje. Zato, ker to počno zaradi veselja do igre, ne zaradi varovanja narave. V ozadju je torej vprašanje etike. Najbrž tudi ornitolog, ki se vse leto trudi ohranjati življenjski prostor ptic v nekem mokrišču, ne bo prepoznan za varstvenika narave, če bi v zameno za rešitev mokrišča pred zasipavanjem izplenil jajca v obrežnem rastlinju gnezdečih ptic. **Dokler ne varuješ narave zaradi nje same in si v zameno za svoj**

trud iz narave tudi nekaj »vzameš«, te javnost ne prepozna kot naravovarstvenika.

Če bi bil lovec, se zato, da mi ne bi verjeli, da sem varuh narave, ne bi preveč vznemirjal: pomembna so dejanja, ne pa, kako nas označujejo drugi.

Andrej Sovinc

Pripis uredniškega odbora:

Čeprav v bistvu ne gre za pravi odmev na uvodnik **B. Kolarja**, temveč predvsem za lastno mnenje in razmišljanje znanega in prizadevnega naravovarstvenika in ornitologa **Andreja Sovinca**, ki skuša lovsko dejavnost pravilno razumeti, je vse napisano povsem korektno, četudi ravnjanja lovcev, katerih se večinoma ne zavedamo dovolj, osvetljuje v drugačni luči. Prav je, da tudi tako mnenje sprejememo kot objektivno dejstvo. Na načelni ravni ima avtor prav in se je z njegovim načinom razmišljanja treba strinjati; seveda pa so zapisani tudi vložki (konkretni zapisi, npr. povezani z lovom na mlakarice ali vlogo lova kot regulatorja številčnosti

nekaterih vrst z namenom zmanjševanja škode), ki pa prav tako odražajo popačeno razumevanje naravovarstvenika s premajhnim poznavanjem pomena in namenov lova v sodobnem času. A je seveda tudi takšno razmišljanje popolnoma legitimno in demokratično, na nas (lovcih) pa je, da tudi zahtevnejši strokovni javnosti posredujemo ustrežnejše informacije in še zlasti argumentacijo za našo dejavnost v ožjem pomenu lova.

V njegovem, predvsem mnenjskem prispevku sta vsaj dva zelo pomembna in zanimiva dela: (1) obravnavanje katere koli vrste kot »gnusne« je zagotovo neprijetno in je zelo prav, da je avtor na to jasno opozoril; in (2) zadnji stavek, ki je za nas doslej eden najboljših zapisov o tem, da nam lovcem ni treba doživljati prav nobenih travm glede naše (neprepoznave) »naravovarstvene vloge«, temveč da moramo brez kakršnih koli zadržkov poudarjati našo dejansko vlogo, t. j. uravnavanje številčnosti populacij (vendar ne toliko v pomenu zmanjševanja škode, kar pretirano poudarja avtor, temveč **predvsem v pomenu vzdrževanja ustreznega ravnovesja znotraj ekosistemov!**), predvsem pa v širšem naravovarstvenem konceptu **sprejetih načel trajnostne rabe divjadi kot obnovljivega naravnega vira.**

Predvsem naša lovška množica (razen redkih izjem) nima dovolj osnov (temeljnega znanja) za naravovarstveno objektivnejše razmišljanje. Zato je vsak tak prispevek treba vzeti tudi kot dragocen pripomoček v tej smeri. Glede poziva po odrekanju do lova na območju krajinskih parkov bi bil na mestu le pomislek **do nekaterih**, v takšnih okolišjih **nesprejemljivih oblik lova** (gotovo je to takšen lov na race, ki ga omenja), ki res ne sodi v taka okolja. Urejeno lovstvo namreč pomeni **preudarno trajnostno rabo naravnih virov** (tudi divjadi) na temelju predhodnega spremljanja stanja živalskih vrst

povezavi z rabo habitata in mora biti kot tako sestavni del naravovarstvenih prizadevanj! Oviro za pravilno razumevanje njegovega prispevka je videti le v hipnem razmišljanju mnogih med lovci, da jim naravovarstveniki – nelovci želijo najprej počasi zelo omejiti lovno dejavnost na takih površinah in jo na posled povsem ukiniti. To bo težko sprejemljivo za večino lovcev! Tak poskus je bil že občutiti pri sprejemanju Zakona o Krajinskem parku Ljubljansko barje, ki je zdaj že lep čas ustanovljen, a katerega naravovarstvenega poslanstva – v pomenu naravovarstvenih prizadevanj – do danes (vsaj nekateri lovci) še nismo začutili (nadaljuje se brezbržno sekanje barjanskih grmišč in obmejov ter ustvarjanje monokulturnih površin s koruso ... Sklad kmetijskih zemljišč s svojo politiko oddajanja zemljišč pretežno velikim najemnikom podpira velikopovršinsko kmetijsko rabo in pridobitništvo, ob robovih parka pa se neomejeno nadaljujejo gradnje, nenadzorovano je še vedno nočno odmetavanje gradbenih odpadkov in smeti ipd.). Skratka, pravega naravovarstvenega poslanstva vsaj v nekaterih naravnih parkih ni čutiti na področjih dela, ki bi moralo biti temeljno za kadre, ki so, kot vemo, že zasedli svoja delovna mesta.

Lovci smo naravovarstvenikom jasno povedali, da smo pripravljene na skupno sodelovanje (še posebno z našimi pooblaščenimi lovskimi čuvaji), a skupnih dejanj in akcij, ki naj bi jih usklajevala in zanje skrbela vodstva krajinskih parkov, še ni. Da ne bo najočitnejše naravovarstvo spet ostalo le na papirju ... Menimo, da mora Lovec v prihodnje prinašati še več tovrstnih in sorodnih zapisov, s katerimi odostiramo nova in nova občutljiva obzorja in poglede ter obenem krepimo strokovno znanje in naravovarstveno zavest. Brez enega in drugega namreč tudi sodobno slovensko lovstvo nima prave prihodnosti.

Vpis glasila Lovec v razvid medijev

1. Glasilo Lovec je naše glasilo s stoletno tradicijo

Ne gre za izrabljeno frazo, Republika Slovenija je pravna država. Državljanke in državljani izvršujejo oblast neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno. V pravni državi vladajo zakoni, zato govorimo o vladavini prava. Država je tudi na področju medijev poskrbela za pravno ureditev medijskega prostora. Velja pravilo, da je medij priznan in zaščiten, če je vpisan v razvid pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije (MK RS). Namen in smisel vpisa glasila Lovske zveze Slovenije (LZS), Lovca, kot medija v razvid je utrditev njegovega pravnega položaja in njegova zaščita kot intelektualne lastnine. Povedano preprosto: pri vpisu medija v razvid gre za nekaj podobnega kot pri registraciji avtomobila, ki ga ne smemo voziti v javnem prometu, če ni registriran. Z registracijo medija bodo po zakonu nastali pravni učinki, in sicer v odnosu ustanovitelja do uredništva pa tudi do razmerij znotraj slednjega. Pri tem je izjemno pomembna pluralnost medija, namenjenega bralcem, ki imajo poleg pravice do obveščnosti tudi pravico misli in govora. Pluralnost medijev je lahko zagotovljena le na način, da so slednji del pravnega reda države, ki ščiti ustvarjalce in izdajatelja medija v vseh pogledih. Ali poenostavljeno: če nekdo ni vpisan v, npr., rojstno matično knjigo, sicer obstaja, toda nima pravne zaščite, kot bi jo imel, če bi bil »registriran«. Lovec kot medij, ki ga izdaja LZS, bo z vpisom v razvid medijev pridobil na svoji kredibilnosti, ustvarjalnosti in zaščiti svojega intelektualnega potenciala. LZS je samostojna lovska in naravovarstvena organizacija, ki v povezavi s trajnostnim gospodarjenjem z divjadjo deluje v interesu svojih čla-

nic. Njeno izdajateljsko in publicistično dejavnost urejajo uredništvo glasila Lovec in Zlatorogove knjižnice ter uredniki spletne strani, kar ima svojo podlago v 34. členu Pravil LZS. Glasilo Lovec je oblika zagotavljanja obveščnosti javnosti, ker mora LZS po zakonu zagotoviti, da je njeno delo javno. Gre za uresničevanje načela informiranosti članstva in javnosti, kot je določeno v 9. točki 8. člena Pravil LZS. V 43. točki 1. odstavka 9. člena Pravil LZS je med ključnimi nalogami LZS določeno, da izdaja glasilo Lovec, kar sodi med njene prvenstvene naloge.

2. Sklep o vpisu glasila Lovec v razvid medijev

Upravni odbor LZS je na svoji 14. seji, ki je bila 30. 3. 2009, sklenil, da se glasilo Lovec v skladu z 12. členom Zakona o medijih (ZMed-UPB1) vpiše v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. Na podlagi sklepa Upravnega odbora LZS je bil na MK RS vložen predlog, ki po oceni uradnikov ministrstva ni bil popoln. Obveljal je zaključek, da pravilnik o založniški dejavnosti ni tista pravna podlaga, ki bi lahko služila kot temelj za vpis glasila Lovec v razvid medijev. Na zahtevo ministrstva za kulturo je LZS dopolnila svojo vlogo za vpis glasila Lovec v razvid medijev. Iz dopisa MK RS z dne 11. 12. 2009 izhaja, da kljub dopolnitvi vloga LZS ni bila popolna. Priloženi Pravilnik o založniški dejavnosti LZS ni ustrezal pogojem, kot se po zakonu o medijih zahteva za temeljni pravni akt, ki je obligatorna sestavina vloge. Zato je MK RS pojasnilo, da je lahko podlaga za vpis medija le pravni akt, ki ga sprejme občni zbor LZS kot najvišji organ. V njem je treba poleg prvin organiziranosti in delovanja kot pravnega subjekta urediti vprašanja, ki jih določa zakon, pri čemer je treba spoštovati zlasti 18.

19. in 20. člen ZMed-UPB1. Temeljni akt mora vsebovati postopek imenovanja in razrešitve odgovornega urednika na način, da ima uredništvo pravico predhodnega mnenja, kdo sestavlja uredništvo, in ureditev pravnih razmerij med izdajateljem in uredništvom.

3. Postopek dopolnjevanja vloge za vpis glasila Lovec v razvid medijev

Uredniški odbor glasila LZS Lovec se je na svoji 20. redni seji 22. septembra 2010 seznanil s postopkom vpisa in zahtevami MK RS. Sklenil je, da je treba v skladu s sklepom UO LZS nadaljevati s postopkom za vpis glasila Lovec v razvid medijev. Uredniški odbor glasila Lovec je na svoji 5. seji 4. 1. 2011 potrdil predlog Temeljnega akta za vpis glasila v razvid medijev. Na 36. seji Komisije za kadrovsko-organizacijska in pravna vprašanja, ki ji predseduje **Niko Šuštarčič**, so člani komisije 24. februarja 2011 pregledali določila osnutka predloga temeljnega akta. Izdelali so čistopis pravnega akta, ki je bil predložen v razpravo in sprejem na Upravnem odboru LZS, ki mu predseduje **Srečko Felix Kropce**. Na zasedanju upravnega odbora, ki je bilo 29. 3. 2011 v lovskega domu Lovske družine Boris Kidrič v Zgornji Hajdini, št. 103e, so člani upravnega odbora odločili, da se temeljni akt za vpis glasila Lovec v razvid medijev uvrsti na dnevni red občnega zbora, ki bo v skladu s pravili sprejel akt kot pravno podlago za vpis glasila Lovec v razvid medijev. Tako bo dokončno ustvarjena podlaga za izvršitev sklepa, ki ga je UO LZS sprejel 30. 3. 2009.

4. Utemeljitev razlogov za vpis glasila Lovec v razvid medijev

Glasilo LZS Lovec je medij s stoletno tradicijo, izhaja od leta 1910 naprej. Je periodična časopisna publikacija, ki

jo v skladu z določili Statuta Lovske zveze Slovenije vodi izbrani uredniški odbor iz vrst članstva LZS in strokovne javnosti, urejata pa ga glavni in odgovorni urednik. Glasilo Lovec ima jasno začrtane programske vsebine in izhaja v interesu LZS in vseh njenih članic in članov, dostopen je javnosti in se odlikuje po svojih strokovnih in informativnih člankih. Glede na njegov pomen za slovensko lovstvo je izkazan utemeljen pravni interes, da se bo z vpisom razvid medijev zaščitila tudi njegova blagovna znamka. *Zakon o medijih* (ZMed-UPB1) namreč določa pravice, obveznosti in odgovornosti pravnih in fizičnih oseb ter javni interes Republike Slovenije na področju medijev. Z njim se v njen pravni red prenaša Direktiva Sveta Evrope z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov 89/552/EGS (UL L št., 298 z dne 17. 10. 1989, str. 23), kot je bila nazadnje spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 97/36/ES z dne 30. junija 1997 o spremembi Direktive 89/552/EGS o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov (UL L, št. 202, z dne 30. 7. 1997, str. 60). Ker glasilo LZS Lovec ni bilten ali katalog internege pomena, je tiskana publikacija, ki izide enajstkrat na leto v obliki revije (nemško Zeitschrift kot je to poudaril član KOPV **Miloš Medved**), ena njegova izdaja pa je dvojna številka, izpolnjuje zakonske pogoje za vpis v razvid. Zaradi zagotavljanja svobode tiska ter pravic do popravka in odgovora je treba sprejeti pravila in ga po predvidenem upravnem postopku vpisati v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS. Glasilo Lovec predstavlja in zagotavlja zgodovinsko zakladnico zapisov

o razvoju lovske organizacije, lovske kulture in lovskih običajev. Z vpisom v razvid bo glasilo Lovca postalo zakonito ogledalo lovske organizacije, ki se bo enakovredno postavilo ob bok evropskim lovskim glasilom, ki širijo lovsko kulturo, prosvetno in izobraževalno dejavnost, naravovarstveno zavest in skrb za sonaravno gospodarjenje z divjadjo. Pravna podlaga za vpis glasila Lovca v razvid medijev so določila 9. in 12. člena Zakona o medijih (ZMed-UPB1 – Uradni list republike Slovenije, št. 35/2001), Pravilnika o načinu vodenja in postopku za vpis ter posredovanje podatkov iz razvida medijev (Uradni list republike Slovenije, št. 58/2001) in 5. člena Pravil Lovske zveze Slovenije.

5. Pravica do popravka in odgovora

Z vpisom glasila Lovca v razvid medijev bo dosežen cilj pluralnosti Lovca kot me-

dija tudi iz zornega kota uredništva. Glede na odprtost Lovca kot javnega medija bo vsem članom LZS zagotovljena pravica do obveščeno-sti. Za uredniško politiko je odgovoren in pristojen uredniški odbor, ki mora biti avtonomen in je doslej tudi bil, pri čemer je treba izpostaviti zlasti: 1. **pravico do popravka** (26. člen ZMed-UPB1), ki določa, da ima vsakdo pravico od odgovornega urednika zahtevati, da brezplačno objavi njegov popravek objavljenega besedila, s katerim sta bila prizadeta njegova pravica ali interes, ter 2. **pravico do odgovora na objavljeno informacijo** (42. člen ZMed-UPB1), ki je namenjena zagotavljanju javnega interesa po objektivni, vsestranski in pravočasni informiranosti kot enega od nujnih pogojev demokratičnega odločanja o javnih zadevah. Naštete zahteve uredništvo glasila Lovca že upošteva, vključno z izražanjem drugačnih mnenj in

stališč. V okvirih jasne diskrecijske pristojnosti jih glasilo objavlja, seveda v skladu s prostorskimi možnostmi revije, na način, da spoštuje določbe ZMed-UPB1. Glasilo Lovca je v vsej svoji zgodovini znalo vselej pritegniti odlične pisce in oblikovati časopisno publikacijo, ki je trajnega pomena in je ogledalo LZS, zaradi česar je UO LZS že 30. 3. 2009 sprejel sklep, da se glasilo vpiše v razvid. Njegov sklep je treba izvršiti, ker ni zakonskih ovir. Njegova dejavnost bo z vpisom pridobila na svojem poslanstvu, ki že sedaj temelji na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti in dostojanstva ter na svobodnem pretoku informacij in odprtosti za različna mnenja. Raznolikost njegovih vsebin bo utrdila prepričanje lovčev in lovcev, da lahko svobodno sodelujejo pri ustvarjanju njegovih programskih vsebin, ki so v skladu s programskimi zasnovami LZS in profesionalnimi kodeksi novinarske etike. Smisel vpisa glasila Lovca v razvid je v namenu, da se zagotovi odgovornost uredniškega odbora, novinarjev in avtorjev prispevkov za posledice njihovega dela. Zaščitene bodo zlasti pravice in obveznosti LZS kot izdajatelja glasila, ki ima svojo visoko tržno vrednost. Ne pozabimo, da je delovanje LZS javno, zato sodita dejavnost izdajanja glasila Lovca in lovska založništvo med njene dejavnosti, s katerimi zagotavlja javnost delovanja. Tako bo lovska organizacija sprejela in utrdila zajamčeno svobodo izražanja (39. člena Ustave) in pravico do popravka in odgovora, kar temelji na njenem 40. členu, ki zagotavlja, da je zavarovana pravica do popravka objavljenega obvestila in do odgovora na objavljeno informacijo.

6. Pomislekov glede vpisa Lovca v razvid medijev ne bi smelo biti

V zgodovini so lovstvu neaklonjeni mediji že povzročili veliko škodo, zato velja medijski prostor ohraniti in

zadržati z izdajanjem registriranega glasila, ki ima stoletno tradicijo. Naši predniki so znali ceniti pomen pisane besede, lovske ustvarjalnosti in kulture, zato verjamem, da nove generacije ne bodo poteptale svetlih pridobitev ustanoviteljev sodobnega modela slovenskega lovstva in nečimrno zavrgle glasila Lovca s svetlo in priznano tradicijo, ki je primerljivo s svetovnimi mediji na področju lovstva. Pri pripravi temeljnega akta je bilo tudi nekaj pomislekov. Eden izmed njih je bil, ali je pot nazaj. Seveda. Nikakor pa med vpisom medija v razvid ni nikakršne vzročne povezave s kolektivno pogodbo za novinarje, kot je bilo slišati iz sicer manjšinskih obrekljivih govoric iz ust nepoučenih oseb. Dokaz je kot na dlani. Sklep UO LZS o vpisu glasila Lovca v razvid medijev je bil sprejet že 30. 3. 2009, kar časovno dokazuje, da ni povezan z nekaterimi dogodki v zadnjem času, saj ima LZS pravilnike, ki urejajo plačilna razmerja, zato so sumničave bojzani odveč.

7. Zaključek

Številne lokalne skupnosti in društva pri nas izdajajo tiskane medije, ki niti slučajno ne dosegajo kakovosti in sporočilne ali izobraževalne vrednosti, kar ima glasilo Lovca. Njegova zgodovinska pot je bila težka, a uspešna, zato ga ne zavržimo, dajmo mu polet in nov zagon, omogočimo mu, da se bo s svojimi kakovostmi izkazal tudi na medijskem trgu. Publikacijo, kakršna je glasilo Lovca, potrebuje LZS in vsi, ki se zanimajo ali ukvarjajo z lovstvom in naravovarstvenimi dejavnostmi. Ko bo občni zbor LZS sprejel temeljni pravni akt za vpis glasila Lovca v razvid medijev, bo LZS obnovila svojo vlogo na Ministrstvu za kulturo s prošnjo, da se glasilo Lovca zakonito vpiše v razvid medijev. Z vpisom glasila Lovca v razvid medijev pa bodo doseženi pravni učinki njegove polno pravne veljavnosti in zaščite njegove intelektualne lastnine.

Bojan Avbar

PODUK IZ PRETEKLOSTI: Na 33. seji UO LZS v lovskem domu LD Boris Kidrič na Zgornji Hajdini pri Ptujju je predsednik uredniškega odbora za lovsko založništvo in glavni urednik Lovca **dr. Marjan Toš** namesto ponovitev večkrat povedanih utemeljitev za vpis Lovca v razvid medijev postregel z odlomkom zapisa **dr. Gvida Sajovica** v Ljubljanskem Zvonu iz leta 1915. Citiral je del zapisa iz rubrike »naše revije«, v katerem je avtor med drugim izpostavil: »Lovca, glasilo Slovenskega lovskega društva zavzema častno mesto med našimi športno-strokovnimi revijami. Tem pri nas usoda ni naklonjena, navadno prenehajo po kratkih poizkusih. Toda Lovca je srečno preстал začetno dobo in si je priboril vse pogoje za nadaljnji obstoj. Nekako pred petimi leti je razposlalo Slovensko lovsko društvo poziv za ustanovitev Lovca vsem, ki se zanimajo za lovno in prirodoslovno gibanje, in že januarja 1910 je izšla prva številka, lična po obliki in zanimiva po vsebini. Zdaj po prvem petletju se uredništvo Lovca lahko z zadovoljstvom ozira na že dovršeno delo in gleda z najlepšim upom v bodočnost, opirajoč se na krog zvestih sotrudnikov in čitateljev« (Ljubljanski Zvon, 1915, str. 44). V nadaljevanju krajše »zgodovinske učne« ure je dr. Toš nanizal bistvene razvojne iztočnice Lovca in utemeljitev zaključil s citatom istega avtorja iz Ljubljanskega Zvona. Namreč, »v vsakem oziru je storil Lovca v prvem petletju svojo dolžnost. Ustvaril nam je slovensko lovsko slovstvo, znatno je obogatil našo prirodopisno književnost in zbral obilo prirodoslovnega gradiva. Da je zanimanje in umevanje za prirodoslovno vedo v zadnjem času zopet nekoliko oživelo, gre zasluga deloma tudi Lovcu. Naj bi ne bilo slovenske knjižnice brez Lovca« (Ljubljanski Zvon, 1915, str. 45). Tako so torej razmišljali naši predhodniki leta 1915. Upajmo, da bomo vizionarska razmišljanja uspeli nadgraditi in Lovca ohraniti za prihajajoče generacije slovenskih lovcev.



Seštevek ocen šakalov po posameznih državah kaže, da bi v jugovzhodni Evropi lahko živelo približno 45.000 šakalov, od tega velika večina (80 %) v Bolgariji. Številka je visoka, saj v Indiji njihovo število ocenjujejo na 80.000.

Šakali vse okrog nas

Foto: J. Lanszki

Šakal (*Canis aureus*) nekako ne sodi v naš stereotip o slovenski naravi. Čeprav je k nam prvič zašel že pred dobrega pol stoletja in se je po letu 1980 občasno pojavil v različnih območjih Slovenije, ni pritegnil večje pozornosti javnosti. V tem času so se v naši soseščini dogajale »tektonske« spremembe. Na Madžarskem, v celinski Hrvaški, Srbiji in Bolgariji je v zadnjem poldrugem desetletju odstrel šakalov poletel v nebo. V zadnjih letih je val očitno zajel tudi Slovenijo, ki je dobesedno obkoljena s šakali. Čeprav je maloštevilen v Avstriji (kjer so v zadnjih letih prvič zabeležili njihovo razmnoževanje) in dokaj lokaliziran v Italiji, je v eksplozivnem širjenju dosegel naše meje na Hrvaškem in Madžarskem. V Sloveniji je še vedno omejen na nekaj ločenih območij, težko pa je verjeti, da se bomo izognili usodi sosednjih dežel. V dobrem ali slabem?

Dogodki zadnjega časa so me vrnili k živalski vrsti, ki me je zanimala in s katero sem se ukvarjal že pred približno četrto stoletja. V tem času sem, večinoma z dr. **Nikolo Tvrkovičem**, objavil nekaj znanstvenih razprav, ki so bile največkrat povezane s problematiko dalmatinskih šakalov. Zadnjič sem o šakalih pisal leta 1999, ko sem to vrsto obdelal za Atlas sesalcev Evrope. Leto poprej je glasilo Lovec objavilo rezultate ankete o prisotnosti šakala v zahodni Sloveniji, ki smo jo opravili s pomočjo članov lovskih družin. Anketa je pokazala, da se pričakovanja iz 80-ih let o hitrem širjenju te zveri na Primorskem niso uresničila. Po-

zneje so me pritegnile druge živali in na šakale nisem več mislil. Lani je lovski čuvaj LD Brezovica **Viktor Čuden** posredoval, da je Prirodoslovni muzej Slovenije dobil šakala, ki je bil povožen pri Podpeči. To je obrnilo tok stvari. V letošnjem januarju je muzej pripravil majhno priložnostno razstavo (odprta bo do 15. maja) in predavanje, na povabilo urednika priloge Znanost pa je bil v Delu (27. januar 2011, str. 25) objavljen prispevek *Šakali v Sloveniji: širitev, ki je del veliko večje sestavljanke*. Slovenska javnost, ki jo problematika zanima, je tako dobila temeljno informacijo o vrsti. V Delu sem zapis sklenil z ugotovitvijo, ki jo brez zadrege ponovim tudi danda-

nes: »Ekosistemi jugovzhodne Evrope dobivajo s šakalom novega oportunističnega plenilca, ki jih bo, skupaj z lisico, kuno belico, rakunom, rakunastim psom, mungom in številnimi vrani, še dodatno obremenil in destabiliziral. Prihaja plenilec, ki je zadosti majhen in oportun, da bo obstal v polurbanem okolju, ki pa je tudi zadosti velik, da bo sprožal nove konflikte in povzročal dodatno škodo. Veliki gozdnatosti Slovenije navkljub se bo najbrž brez težav vrinil v razpoko med urbanim prostorom in gozdom, kot življenjskim okoljem svojega večjega in močnejšega tekmeca volka. Če se ozremo po okolici, potem se zdi dolgoročnost statusa šakala iz Uredbe o zavarovanju prosto živečih živalskih vrst le malo verjetna. ... Seveda pa danes pri postavljanju prioritet za varstvo konkretnih živali dogajanja usmerjajo stereotipi, politične prioritete, zakonski normativi (neredko iz zunanjega sveta) in etična merila. Odnos do zveri je še posebej simptomatičen. Danes smo jih pripravljani ljubkovati z enako zagrizenostjo (in zaslepljenostjo), kot smo jih še pred desetletji zatirali.«

Ker je Slovenija le del velike slike, tokrat predstavljamo to sliko v njeni celoti. Našemu povabilu so se odzvali raziskovalci in dobri poznavalci šakala iz šestih držav iz naše bližnje in manj bližnje okolice. Posebej za glasilo Lovec so opisali stanje in izkušnje s šakalom v

njihovi državi. Kaj je povzročilo tako eksplozivno širjenje šakala? Kakšen je lovni status vrste? Kako šakal vpli-

V praksi nastajajo zamenjave med psom in šakalom. Za spremljanje šakala v Sloveniji je bistvena zanesljiva določitev (razlikovanje) živali. Lovce vabimo, da o najdbah mrtvih šakalov obvestijo Prirodoslovni muzej Slovenije, ki bo vzorce posredoval v analizo laboratoriju za gensko in genomsko diverzitetno Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem. Laboratorij bo uplenitelju (oziroma lovski družini) brezplačno izdal certifikat o identiteti živali s celotnim molekularnim zaporedjem. Material bo uporabljen v obsežnejši študiji, ki bo zajemala balkanske populacije.

va na preostalo divjad? Bralci in bralke si boste sami ustvarili lastno mnenje. Čeprav so pisci prispevkov delali neodvisno drug od drugega, boste lahko opazili, da so si mnenja v marsičem podobna. Za sodelovanje se jim najlepše zahvaljujem. Zahvali se pridružuje tudi uredništvo Lovca.

Hrvaška: šakali na pragu Slovenije



Dr. **Nikola Tvrčević** je kustos zbirke sesalcev v Hrvaškem prirodoslovnem muzeju in profesor na Biološkem oddelku Prirodoslovnomo-matematične fakultete Vseučilišča v Zagrebu. Pred tem je bil dolgo direktor muzeja. Proučuje evolucijo, sistematiko, ekologijo in varstveno biologijo vretenčarjev, predvsem malih sesalcev in netopirjev. Ukvarjal se je tudi z zajcem, mungom, šakalom in kuno belico. Objavil je več kot 80 znanstvenih člankov, uredil pa je tudi Rdeči knjigi plazilcev in sesalcev Hrvaške.

Na Hrvaškem je šakal prisoten predvsem v nižinah (do 200 m nadmorske višine), posamezna opažanja pa so zasledili vse do višine 700 m (Biokovo, Pelješac, Žumberak). Planina Dinara, ki jo naseljujejo volkovi, deli populacijo šakalov na dva dela. V času splošnega zmanjšanja številčnosti šakala v srednji Evropi v 19. in prvi polovici 20. stoletja je severna (panonska) populacija našla zatočišče vzdolž nižinskih rek in v močvirjih Srema in Baranje. Južna (primorska) populacija je bila stalno prisotna na polotoku Pelješac in otoku Korčula.

Še pred dvajsetimi leti je bila panonska populacija omejena na območje Donave, spodnjega toka Drave (do Valpova na zahodu) in Save (do Slavonskega Broda), posamezni klateži pa so prišli do Virovitice, Križevaca in Zagreba. Populacija v dolini Save se je po letu 1995

naglo razširila vse do Zagreba, vzdolž Kolpe do Karlovca, ob Uni pa do Dvora na Uni. Lovci poročajo o šakalih v okolici Dugega Sela (predmestje Zagreba) in v loviščih okrog Oborova in Rugvice, ni pa še znano, ali gre za stalne živali. Vzdolž Save sežejo tudi v sosednjo Bosno in Hercegovino. Najzahodnejša opažanja na Hrvaškem so ob Kolpi v loviščih pri Donji Kupčini in Pisarovini. Lani (2010) so jih vzdolž hrvaško-slovenske meje opažali tudi v Žumberačkem gorju (hrvaški del Gorjancev), okrog Vodene Drage, Netretića in Vukove Gorice. Podatki vzdolž Drave so zaenkrat maloštevilni (Čačinci pri Orahovici, okolica Virovitice, Virovitička Bilogora), analiza zbranih podatkov pa še poteka.

Obalna populacija se je v drugi polovici prejšnjega stoletja, ki je prek Istre dosegla Slovenijo in Italijo, ustalila na štirih območjih zdajšnje prisotnosti: Korčuli, Pelješcu, Ravni kotari (severna Dalmacija) in Istri. Po letu 2006 lovske družine v Istri sicer nimajo več šakala v svoji evidenci. Posamezni klateži se ves čas pojavljajo v vseh nižinskih obalnih območjih vse do Knina. Na otokih je prisoten poleg Korčule še na Rabu, Grgurju in Viru, dokaj stalen je tudi na Pagu. S Premude, Šipana, Olipa, Badije, Krka in Premude je očitno izginil.

Uradna evidenca odstrela Državnega statističnega zavoda od zveri zajema volka, risa in medveda, ne pa tudi šakala. Podatke o odstrelu šakala je Uprava za lovstvo Ministrstva regionalnega razvoja, gozdarstva in vodnega gospodarstva začela voditi leta 2006, vendar približno tretjina lovišč še vedno ne pošilja podatkov. V letu 2008 je bil prijavljen odstrel 296 šakalov, na podlagi česar je bilo njihovo število na Hrvaškem ocenjeno na približno 828 osebkov. Dejansko število je lahko celo večje, morda okrog 1.200 živali. V letih 2009 in 2010 se je odstrel verjetno podvojil. Te podatke obdeluje prof. **Marijan Grubešić** z Gozdarske fakultete Univerze v Zagrebu, ki bo rezultate v kratkem predstavil javnosti.

Na Hrvaškem je šakala dovoljeno loviti vse leto, izjema so le breje in vodeče samice. Intenzivnemu lovu navkljub je bilo hitro širjenje mogoče zaradi opuščanja košnje, paše in poljedelstva, s tem pa širjenje grmovne šikare. Vse več je tudi nelegalnih smetišč s klavniškimi odpadki. Ker ni več paše, tudi niso potrebni ovčarski psi, ki so bili svoj čas grožnja šakalu. Zaenkrat, pravijo, ni nobene potrebe, da bi spreminjali lovni status šakala. Obstoječa praksa ne vpliva negativno na obstoj zdajšnje populacije, dobrodošla pa je takrat, ko je treba odstraniti plenilce (zlasti z otokov). V zadnjem času je bilo na Hrvaškem nekaj študij o številčnosti šakalov in njihovi pre-

hrani. V želodcih živali, odstreljenih v severovzhodni Hrvaški, je prevladovala mrhovina. Po zdesetkanju ujed, ki se hranijo z mrtvimi vretenčarji, je očitno postal glavni sanitarer šakal. Njegov vpliv na srnjad, ki je bila med vojno v 90-ih letih dokaj razredčena, ni znan. O napadih na ovce poročajo iz panonskega dela države in z več otokov (Pag, Rab, Grgur). Ker na otokih že dolgo ni bilo plenilcev, večjih od lisice, se je razširila navada, da se ovce pasejo brez nadzora.

Na Hrvaškem so šakali le redko okuženi s steklino. Leta 2005 so zabeležili enega samega okuženega šakala in 344 okuženih lisic. V južni in srednji Dalmaciji je endemična prenosljiva bolezen (zoonoza) lišmenijaza (kala-azar), ki jo prenašajo »peščene« bolhe iz rodu *Phlebotomus*. Ker imajo šakali legla v odprtih jamah, so jih okrog leta 1990 povezali s to boleznijo, vendar novjših raziskav ni bilo. Zunaj Dalmacije, kjer je bolezen še vedno prisotna, so kala-azar zabeležili pri enem samem bolniku, ki se je verjetno okužil na Velebitu.

Italija: šakali omejeni, vendar stalno prisotni



Dr. **Luca Lapini** proučuje dvoživke, plazilce in sesalce predvsem v severovzhodni Italiji. Zelo ga zanimajo zveri, od katerih je proučeval kuno belico, zanesenega minka, vidro in volka, vse bolj pa se ukvarja s šakalom. Delal je za različne institucije (med drugim za regionalna in lokalna lovska in ribiška združenja), trenutno pa je zaposlen v zooološkem oddelku Naravoslovnega muzeja Julijske krajine v Vidmu (Udine). Objavil je več kot 150 člankov in knjig.



Pri proučevanju šakala v Italiji so dale zelo dobre rezultate fotopasti. Na zgornji fotografiji je družinska skupina (krdelo) v Karnijskih Alpah (provinca Udine), na spodnji pa je vodilni šakalji samec.

V Italiji je prisotnost šakalov posledica njihovega širjenja v Dalmaciji v drugi polovici prejšnjega stoletja. Prvi par so opazili leta 1984, eno od teh živali pa so isto leto ujeli pri kraju San Vito di Cadare v bližini Beluna. Že v naslednjem letu (1985) je bilo potrjeno razmnoževanje šakalov v okolici Vidma (Udine). Žal ni znano, kako je v Italiji na populacijo šakalov vplivalo njihovo širjenje na vzhodnem Balkanu in v Panonski nižini, ki smo mu priča zadnjih nekaj desetletij. Opažanja kažejo, da se je v Italiji populacija v zadnjih letih občutno povečala. Škoda, ki jo šakali povzročajo na lovni divjadi (zlasti srnjadi, poljskih zajc in pernati divjadi), je zmerna, drugi kon-

flikti pa ne nastajajo. Vse kaže, da se bo šakal v Italiji obdržal. V skladu s državnim zakonom, št. 157, iz leta 1992 je zavarovana vrsta. Naša glavna dejavnost, povezana s šakalom, je usmerjena v spremljanje populacije, kar vključuje uporabo fotopasti, identifikacijo krdel s pomočjo kontaktnih klicev, beleženje smrtnosti na cestah ipd. Začenjamo tudi z genetskimi raziskavami, od katerih pričakujemo poglobljeno razumevanje izvora italijanske populacije in vpogled v starševstvo. Prizadevamo si, da bi zajeli celotno italijansko populacijo.

Madžarska: veliko širjenje zahodno od Donave



Dr. **József Lanszki** je zaposlen na Univerzi v Kapošvaru (Madžarska), kjer predava osnove varstvene biologije, ekologijo plenilcev in gospodarjenje z divjadjo. Ukvarja se z ekologijo zveri, zelo dejavno pa proučuje šakala. Zanimajo ga odnosi med zvermi (šakalom, lisico, kuno in vidro) in gnezdičkami v razsežnih močvirjih Malega Blatnega jezera. Z dvema razikovalcema (Miklós Heltai in László Szabó) z Univerze Szent István (Gödöllő) spremlja razvoj populacije šakalov s pomočjo metode kontaktnih klicev. Objavil je približno 300 del, med njimi tudi tri knjige.

V 19. stoletju je bil na Madžarskem šakal redka vrsta, zadrževal pa se je v rečnih nižinah, predvsem med Donavo in Tiso. Po letu 1920 je skoraj povsem izginil iz države. Razlogi niso povsem znani, morda pa je bilo to posledica sprememb v okolju, pretiranega lova ali pa obojega. Vse do leta 1945 so bila opažanja šakalov zelo redka, po letu 1950 pa se je začela njihova številčnost postopno povečevati. Zares pogosti so začeli

postajati v letih 1991 do 1992, in sicer najprej v južnih območjih Madžarske, vzdolž meje s Hrvaško in Srbijo. Ta proces je bil verjetno posledica razširjanja v vzhodnem delu Balkanskega polotoka. Zdaj šakali naseljujejo skoraj celotno ozemlje Madžarske, razen hribovitih predelov. Zanimivo je, da je 90 % vseh živali ustreljenih v treh okrajih: Somogy in Baranja (zahodno od Donave) in Bács-Kiskun (vzhodno od Donave). Naše raziskave kažejo, da se šakali širijo po rečnih dolinah. Njihovo število se je izjemno povečalo v zadnjem poldrugem desetletju. Leta 1995 je na Madžarskem padlo vsega šest šakalov, pred dvema letoma pa stokrat več! V vsega treh letih, od leta 2006 do 2009, se je njihova številčnost povečala za štirikrat.

Glavni dejavnik, ki je sprožil širjenje šakala na Madžarskem, je v zapletenih družbeno-ekonomskih spremembah pred dobrima dvema desetletjema. Po privatizaciji so lastniki zaradi finančnih težav opustili kmetovanje. Še posebno to velja za manj rodovitna območja vzdolž meje s Hrvaško. Opuščena polja so šakalu nudila obilje hrane (glodavcev) in možnosti za skrivanje. Zdaj je večina kmetijskih zemljišč ponovno obdelana, čeprav ne tako intenzivno kot nekoč. Šakal pa je kljub temu ostal, in sicer v veliki meri zaradi novih prehranskih virov v obliki klavniških odpadkov in drugih mrtvih živali ter pa številnih smetišč.

Na Madžarskem občasno poročajo o škodi, ki jo šakal povzroča na ovcah (predvsem kadar niso zavarovane) in na srnjadi (zlasti v času poleganja mladščev). Del take škode nedvomno zakrivijo klateški psi, v nekaterih primerih pa povzročitelj ni znan. Lovci se v glavnem sicer ne pritožujejo. Resnici na ljubo pa je treba zapisati, da se s škodo, ki jo zakrivijo šakali, ni še nihče resno ukvarjal.

Naša opažanja kažejo, da šakali plenijo mlade divje prašiče, saj njihove ostanke pogosto najdemo v iztrebkih. Ko analiziramo šakaljo prehrano, le redko naletimo na srnjad, kar pa ne pomeni, da plenilec nanjo nima znatnega vpliva. Načrtujemo raziskavo na območju vasi Lábod, kjer se je število srnjadi v zadnjem desetletju dramatično zmanjšalo, damjak pa ostaja enako številčen kljub številčni prisotnosti šakalov. Seveda pa na vse to ne smemo gledati črno-belo. Šakal pomembno vpliva na številčnost glodavcev, zlasti poljske voluharice, s tem pa posredno verjetno varuje pridelke. Zanimiv je tudi odnos med šakalom in lisico, o katerem pa vemo zelo malo.

V Rdeči knjigi Madžarske iz leta 1989 ima šakal status domorodne vrste, ki pa je bila iztrebljena. Po mojem mnenju v

Preglednica 1

Odstrel šakalov in ocena njihovega števila na Madžarskem v obdobju 1995–2009

Vir: Madžarska lovnoupravljavska podatkovna baza 1999–2010. Univerza Szent István, Gödöllő.

Leto	Odstrel	Ocena števila
1995	6	
1996	10	
1997	11	
1998	22	
1999	38	
2000	59	
2001	70	
2002	80	
2003	85	
2004	95	658
2005	140	926
2006	163	1510
2007	349	2075
2008	452	2763
2009	674	



Foto: J. Lanszki

Na Madžarskem se število šakalov vrtozglavo povečuje.



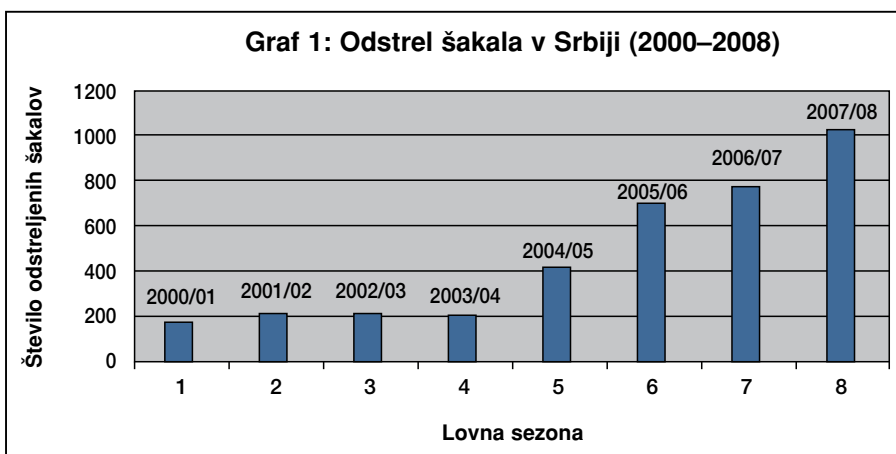
Foto: D. Čirović

V Srbiji so dandanes šakali ena najpogostejših in najbolj razširjenih vrst zveri. Prizora na fotografiji si še pred nekaj desetletji ne bi bilo mogoče zamisliti niti v sanjah; deset lisic in deset šakalov.



Foto: D. Čirović

Šakal v Srbiji med pohajanjem po lovišču, kjer ga je prestregla fotopast.



bližnji prihodnosti ne bo več zavarovana vrsta. Trenutno ga v okrožju Somogy, menim pa tudi v Baranji, lovijo vse leto, drugod pa je lov dovoljen v času od 1. junija do 28. februarja. V omenjenih okrožjih, pa tudi v okrožju Bács-Kiskun, je številčnost šakalov treba nadzorovati. Tudi večina lovcev jih šteje za škodljivce. Treba pa je upoštevati, da so med posameznimi območji Madžarske velike razlike. V večjem delu države je za šakala najprimernejši status lovne vrste.

Za javno mnenje o šakalu je ključnega pomena poročanje. K sreči mediji v zadnjem času poiščejo informacijo tudi pri raziskovalcih. Ker je šakal zanimiva žival, se javnost zanj hitro »ogreje«.

Srbija: burna zgodovina šakala



Dr. **Duško Čirović** je doktoriral na Univerzi v Beogradu na temo ponovne naselitve bobra v Srbijo (2010), diplomsko in magistrsko delo pa sta bili s področja morfoloških značilnosti lisice v Vojvodini. Zanimajo ga ekologija, varstvena biologija in biogeografija sesalcev Balkanskega polotoka. Objavil je več kot 80 znanstvenih člankov in kongresnih predstavitev.

V kratkem času je šlo malo vrst skozi tako burno zgodovino kot šakal. Bil je že skoraj povsem iztrebljen, zdaj pa je ena najpogostejših in najbolj razširjenih zveri v Srbiji. Tam so šakali zgodovinsko delili usodo z drugimi evropskimi populacijami. Obsežna zastrupljanja volkov, ki so bila zlasti intenzivna po 2. svetovni vojni, so vrsto pripeljala na sam rob izumrtja. Preživele so samo tri majhne in med seboj ločene populacije v osrednjem delu južnega Srema, v vzhodni Srbiji in Negotinski krajini. V naslednjih desetletjih je bil šakal zaradi izjemne redkosti »nevidna vrsta«, ki jo je poznalo le malo naravoslovcev in zoologov. Vse do 70-ih let prejšnjega stoletja je bil šakal v Srbiji na samem robu biološkega obstoja.

Zakon o uporabi strupov iz leta 1972 je prepovedal organizirano zastrupljanje volkov, sočasno pa se je zmanjšala tudi dotlej razširjena ilegalna raba strupov. Tako so bili ustvarjeni pogoji za prepo-



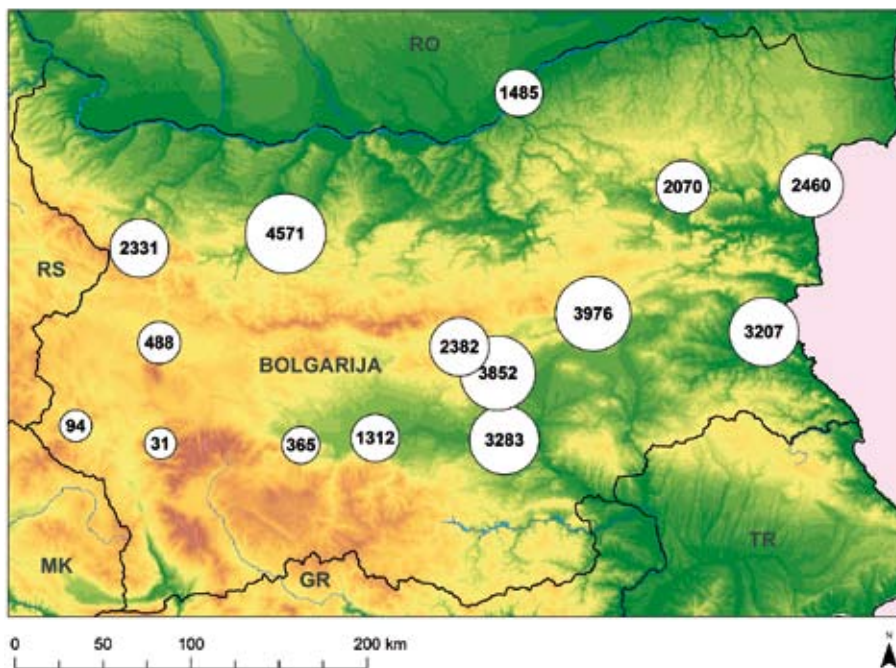
Foto: D. Čirović

Klavnični odpadki so pomemben šakalji prehranski vir.

rod šakala. V začetku 80-ih let je v dolinah Save, Donave, Timoka in Morave začel ponovno naseljevati svoja nekdanja območja. Proces je bil tako hiter in izrazit, da mnogi govorijo o pravi ekspanziji. Kolikor lahko sodimo po lovski statistiki, se število šakalov povečuje ekspanzijsko.

Posledica hitrega širjenja šakalov v 80-ih letih je bila ponovna poselitev zgodovinskega območja razširjenosti. Dandanes so šakali prisotni na več kot 60 % površine Srbije. Največ jih je v dolinah prej omenjenih rek, ni pa jih v zahodni in jugozahodni Srbiji. Sodeč po težnjah (trendih) odstrela se populacija še naprej širi in povečuje. Ocenjujemo, da v Srbiji živi približno 4.500 do 5.000 šakalov.

Šakalova usoda je svojevrsten ekološki fenomen. Od skoraj izumrle vrste se je v vsega petindvajsetih letih tako razmnožil in razširil, da je zdaj ena najpogostejših zveri v Srbiji. Pojasnilo za tako eksplozijo dajejo novejši ekološki raziskave. Glavni prehranski vir šakalov so zavrženi deli domačih živali, večinoma črevesje in koža. Zaradi vsesplošne tradicije živinoreje za domače potrebe



Ocena števila šakalov v posameznih okrožjih Bolgarije za leto 2010. Oblikoval: P. Glasnovič.

Bolgarija: država, v kateri živi večina evropskih šakalov



Dr. Georgi Markov je predstojnik Laboratorija za teriologijo Inštituta za zoologijo in Oddelka za biodiverzitetno in ekosistemsko raziskavo Bolgarske akademije znanosti. Kot gostujoči profesor Univerze v Šumnu predava populacijsko biologijo živali in ekološki monitoring. Je tudi član upravnega odbora Bolgarske akademije znanosti, v katerem je odgovoren za področje bioloških znanosti. Proučuje populacijsko biologijo, ekologijo in genetiko sesalcev, rezultate pa je objavil v več kot 160 znanstvenih člankih. Kot gostujoči raziskovalec je delal na številnih univerzah in inštitutih širom Evrope, v Rusiji in Turčiji.

V Bolgariji je šakal sicer domorodna vrsta, vendar je bil do začetka 60-ih let prejšnjega stoletja omejen samo na območje pogorja Strandže. Pozneje se je začel širiti, k čemur je pripomoglo več dejavnikov. Prvi je povečan dostop do hrane, ki jo je zagotavljal hiter razvoj lovstva skupaj z obsežnim naseljevanjem divjadi. V tem času so šakali v jugozahodni Bolgariji in v Trakiji največ plenili poležene muflone, damjake, srnjad, fazane in kotorne. Leta 1962 je bil šakal razglašen za zavarovano vrsto. Kot posledica seštevka povečanja razpoložljive hrane in zmanjšane smrtnosti zaradi varstva so se šakali začeli hitro širiti po vseh nižavjih in prodirati proti zahodu. Do leta 1985 so poselili celotno ozemlje Bolgarije, razen nekaterih visokogorskih območij. V novo naseljenih območjih se izogibajo obsežnim gozdov s sklenjeno plastjo krošenj. Radi se zatečejo v mlade gozdne nasade, čistine, bližine obcestnih restavracij ipd. Človekova

bližina jih ne moti. Ponoči se potikajo okrog naselij in stikajo za odpadki. V Bolgariji so njegovi glavni sovražniki volkovi in veliki ovčarski psi.

Uradni podatki preštevanja divjadi, ki jih ima Agencija za gozdove (v sestavi Ministrstva za kmetijstvo in prehrano), kažejo, da je v Bolgariji leta 2010 živel 36.075 šakalov, njihovo število pa se je še naprej povečevalo v devetih okrožjih države. Največjo rast (16 %) so zabeležili v območju Burgasa (jugovzhodna Bolgarija). Kljub temu je cenzus za leto 2010 višji od prejšnjega za leto 2009 samo za 1 % oziroma za 229 šakalov. Nobenega dvoma ni, da ima dandanes Bolgarija več šakalov kot katera koli druga evropska država.

V zadnjih letih se je šakal ustalil tudi v hribovitem svetu, kjer so najpomembnejša lovišča. Dopusčamo možnost, da bo tod vplival na populacijo divjadi, verjetna pa je tudi škoda na drobnici. Šakali namreč lovijo v skupinah, tako da lahko uplenijo mlade parkljarje. V Bolgariji doslej ni bila opravljena še nobena raziskava prehranjevanja šakala glede na razpoložljive vire in sezono. Takšno študijo sicer načrtujejo v nižinskih kmetijskih območjih.

V Bolgariji prevladuje mnenje, da je treba številčnost šakalov nadzirati, zato je lov nanje odprt vse leto. Leta 2009 je vlada prenehala plačevati nagrade za pokončane živali. Ker pričakujemo, da se bo število šakalov še naprej povečevalo, bodo potrebni tudi ukrepi za uravnavanje številčnosti, še zlasti tam, kjer bo nastajala škoda na divjadi in domačih živalih. Prepričan sem, da se bo šakal v Bolgariji ohranil kot domorodna vrsta, če mu bomo podelili status lovne divjadi.



Foto: D. Čirvič

Šakalji mladič

na eni strani in nespoštovanja sanitarno-higienskih predpisov o deponiranju klavniških odpadkov na drugi, je tovrstna hrana dostopna na preprost način in v velikih količinah. Ker je šakal v prehrani oportun, je v novih razmerah uspešnejši od večine tekmecev.

Človek se je na nenavaden način igral s šakaljo usodo. V ne tako oddaljeni preteklosti ga je z zastrupljanjem in čezmernim lovom potisnil na rob obstoja. Dandanes mu nehote zagotavlja stalno prehrano v obliki klavniških odpadkov, s čimer mu je omogočil hitro in zanesljivo vrnitev na vsa zgodovinska območja poseljenosti v Srbiji.

Grčija: zibelka evropskih šakalov



Dr. **Giorgos Giannatos** je v Montani (ZDA) študiral upravljanje z divjadjo, v Atenah pa morsk biologijo. Kot raziskovalec je zaposlen na Univerzi v Atenah. V zadnjih dobrih dveh desetletjih je vodil številne varstvene in raziskovalne projekte v Grčiji in na preostalem Balkanu, na Cipru, v Turčiji in ZDA. Za WWF Grčija je razvil mednarodno priznano metodo za spremljanje šakalov, pripravil pa je tudi prvi akcijski načrt za to vrsto v Evropi. Rezultate proučevanja šakalov je objavil v mednarodnih znanstvenih revijah.

V celotni jugovzhodni Evropi je šakal domorodna vrsta, njegova številčnost in razširjenost pa sta v času zelo nihali. Pred letom 1970 je največ evropskih šakalov živelo v Grčiji, proti koncu 80-ih let pa je prvenstvo prevzela Bolgarija. Čeprav je bilo zmanjšanje v 80-ih in 90-ih letih katastrofalno, pa v Grčiji še vedno živi pomemben delež evropskih šakalov.

V različnih območjih jugovzhodne Evrope so v zadnjih štirih desetletjih zaradi delovanja različnih dejavnikov nastale velike razlike v razvoju populacij šakalov. Grčija je gorata deželja. Zaradi gorskih pregrad, kjer so prevladovali volkovi, so bili šakali vselej utesnjeni v rečne doline in obalna nižavja. V zadnjih desetletjih se je teh nižavij polastilo poljedelstvo, kar je povzročilo niz izumiranja šakaljih populacij. To je še

povečalo izoliranost preživelih populacij, ki so bile ločene tudi od šakalov v sosednjih državah. V tem je edina izjema severovzhodna Grčija, kjer obstajajo povezave s šakali v Bolgariji, verjetno pa tudi v evropski Turčiji. Drugod v nižavjih jugovzhodne Evrope ni večjih ovir, ki bi izolirale šakale. Ponekod, zlasti v nižavju vzdolž Donave, se šakali hitro širijo. Na voljo so jim novi prehranski viri (zlasti klavniški odpadki), ne manjka pa niti gostega rastlinja (drevesni nasadi, osamljeni gozdiči ipd.), v katerih najdejo dnevna skrivališča. K širjenju so verjetno pripomogle tudi zime s tanjšo snežno odejo.

V Grčiji je šakal prisoten v sedmih območjih. Približno 30 % vseh grških šakalov živi v obalnih mokriščih na severovzhodu države. V najnovjšem popisu stanja (2010/2011) smo določili 153 do 170 družinskih skupin s skupno 1100 do 1500 odraslih in odraščajočih osebkov. Za šakale je najugodnejši življenjski prostor mozaičen preplet grmičevja, majhnih obdelovalnih površin in močvirij. V nižavju ob reki Mornos smo zabeležili skoraj 40 šakalov na površini 18 km² (približno 2,23 odraslih in odraščajočih šakalov na km²), ob reki Nestos pa je gostota trije šakali/km². Najmanjše gostote so na Peloponezu (skupina šakalov na 12 km²), povprečne gostote pa so 2 do 3 skupine/10 do 12 km² (1 do 1,5 odraslih in odraščajočih šakalov/km²). V Grčiji se je v zadnjih treh desetletjih



Dr. G. Giannatos (desno) pregleduje uspanega šakala.

skrčil življenjski prostor šakala. Izjema so severovzhod države in otoka Evros in Samos, kjer so se širili. Državna uprava še vedno gleda nanj kot na nepomembno vrsto, zato tudi ni sprejela nobenih varstvenih ukrepov, ki smo jih predlagali že pred leti. V javnosti pa se stvari vseeno počasi premikajo v smeri večje naklonjenosti do šakala.

Ekološke odnose me vrstami družine psov v Grčiji je najbolje opredeliti kot tekmovalne. Volkovi navadno prevladujejo nad šakali, le-ti pa nad lisicami. V osrednji in severni Grčiji se življenjska prostora volka in šakala skoraj povsem izključujeta. To je morda posledica velike tekmovalnosti med vrstama za pojemajoče prehranske vire.

V Grčiji ni večjih težav s škodo, ki jo povzročajo šakali. Sem ter tja se pojavlja škoda na grozdju, koruzi in melonah. Redki so tudi napadi na drobnico in perutnino in še to le v primerih, ko živali tudi ponoči ostajajo na polju brez pravega nadzora. Največ konfliktov je bilo na Peloponezu, veliko manj pa na otoku Samos. Prav tako ni omembe vrednih pritožb glede škode na divjadi. Čuvaji so sicer poročali o poskusih napadov na prezimujoče gosi v severovzhodni Grčiji. Naše analize kažejo, da so vodne ptice in divji prašiči pomemben delež v šakalji prehrani.

Menim, da ima v Grčiji šakal dobre možnosti, da postane pogostejši, vse dokler njegova številčnost ne bo dosegla zmoglosti, ki jih nudi okolje. Naša opažanja pa tudi izkušnje od drugod v jugovzhodni Evropi kažejo, da lov s puško ne more ogroziti populacije šakalov, ki izkazuje močno težnjo večanja. To lahko doseže samo zastrupljanje, ki pa je v Grčiji k sreči stvar preteklosti. Menim, da pri nas za šakale ni smiseln enoten način upravljanja. Majhne skupine na Peloponezu, Halkidiki in Fokidi potrebujejo popolno varstvo, dinamične populacije v severovzhodni Grčiji in na Samosu pa naj imajo status lovne divjadi.

Dr. Boris Kryštufek

Šakali v Prirodoslovnem muzeju Slovenije

Prirodoslovni muzej Slovenije v zbirki sesalcev hrani dvanajst šakalov: iz Slovenije (štiri primerke), Hrvaške (šest) in Makedonije (dva). Shranjeni so kot lobanje (11), kože (3) in dermoplastični preparati (2). Najstarejši primerek (lobanja in skelet) je bil pridobljen leta 1930 iz Dalmacije, preostali šakali pa so bili dobljeni po letu 1983. Glavni namen muzejske zbirke je v tem, da zagotovi dolgotrajno hranjenje tovrstnega gradiva. Muzej se zahvaljuje vsem, ki so pomagali, da so primerki šakalov shranjeni v javni ustanovi: B. Skumavcu, B. Leskovicu, Ž. Poroviču, V. Čudnu in S. Petkovskemu. Na fotografiji je lobanja odraslega samca, težkega 12 kg, ki ga je uplenil 3. 11. 1987 v Seču, GL LZS Žitna gora, pokojni predsednik LZS inž. Bruno Skumavc. Lobanjo tega šakala, z inventarno številko 7096, je poklonil študijski zbirki Prirodoslovnega muzeja Slovenije.





Foto: M. Trtnik

Za res DOBER POGLED! (očala za lovsko rabo)

Dandanes lovci pri lovu uporabljamo najraznovrstnejše optične pripomočke: pri streljanju z risanico praviloma strelne daljnogleda najraznovrstnejših izvedb (s stalno ali spremenljivo povečavo, z neosvetljenim merilnim križem ali pa v novejšem času z osvetljenim), raznovrstne kolimatorske ali odsevne merilne naprave z »rdečo piko«, daljnogleda, spektive, laserske daljinomere idr., ki jih prislanjamo k očesu oziroma k obema očesoma zato, »da bolje vidimo«. Mnogokrat pa pozabljamo na najpomembnejši lovčev optični pripomoček – na njegovo oko oziroma njegove oči, kajti vse namerilne ali opazovalne optične naprave prislanjamo pred naše oči. Človeško oko lahko primerjamo s fotografskim aparatom. Svetlobni žarki pridejo do očesne mrežnice (»filma«) skozi prozorno roženico, zenico, očesno lečo in steklovino. Pri tem se lomijo, tako da na mrežnici nastane zmanjšana in obrnjena slika predmeta, ki ga gledamo. Jasno in ostro vidimo le predmet, katerega slika nastane natančno na mrežnici. Človeško oko lahko prilagodi lečo tako, da na mrežnici nastanejo slike različno oddaljenih predmetov. Pri gledanju v daljavo je leča bolj sploščena in zato manj lomi svetlobne žarke. Čim bližje gledamo kak predmet, tem bolj se leča zaobli in taka bolj lomi svetlobo. S starostjo je leča vedno manj prožna, tako da bližnjih predmetov ne moremo videti jasno. Zdravo človeško oko vidi predmete, ki so oddaljeni več kot 5 metrov, ne da bi bilo treba prilagajati lečo. Pri gledanju v daljavo torej oko počiva. Najprimernejša razdalja za gledanje manjših predmetov, to je pri branju in pisanju, je 25 do 30 cm.

NAPAKE VIDA

Najpogostejše napake vida so t. i. lomne oziroma refrakcijske motnje. To so napake pri uklanjanju svetlobe pri prehodu skozi oko. Posledice lomnih motenj so: *kratkovidnost*,

daljnovidnost in *astigmatizem*. Odstop mrežnice, *barvna* in *nočna slepota* pa so sistemske bolezni oči, zaradi katerih je vid popačen ali nenatančen. Pogosto obolenje starejših sta *siva mrena* (ali *katarakta*) in *zelena mrena* (ali *glavkom*).

Kratkovidnost

Kratkovidnost je motnja vida, ki nastane zaradi izostritve slike pred mrežnico, namesto natančno na njej. Kratkovidna oseba vidi oddaljene predmete zamaglano, dobro pa bližnje, pri branju drži knjigo blizu oči. Po navadi se pojavi v šolski dobi in se umirja okrog tridesetega leta starosti. Lahko pa doseže vrednosti več kot -30 dioptrij. Dejavniki, ki pospešujejo ali povzročajo nastanek in večanje kratkovidnosti, so predvsem: dednost, dolgotrajno bližinsko delo, slabša oziroma neprimerna umetna osvetlitev, bolezni in drugo (verjetno tudi dolgotrajno gledanje v računalniški in televizijski ekran!). Razlog nastanka kratkovidnosti je lahko pretirana rast očesa v vzdolžno os, očesno zrklo je predolgo in je zato gorišče svetlobnih žarkov pred mrežnico (aksialna kratkovidnost) ali nastane nenormalna zakrivljenost roženice ali leče (refrakcijska kratkovidnost). Kratkovidnost popravljamo z očali z razpršilnima lečama, z negativno (minus) dioptrijo. Pri gledanju na blizu kratkovidni ljudje ne uporabljajo prilagajanja (akomodacije) v takšni meri kot ljudje brez očesne napake in zato v zrelejših letih tudi pozneje potrebujejo očala za branje. Razlikujemo tri stopnje kratkovidnosti: nizko (z manj kot -3 dioptrije), srednjo (več kot -3 do -6 dioptrije) in visoko (od -6 dioptrije navzgor).

Daljnovidnost

Je motnja vida, ko oddaljene predmete vidimo jasno, medtem ko nam to

pri gledanju na blizu ne uspe. Na blizu vidimo megleno kljub skrajnemu naporu prilagajanja ali akomodacije. Težave povzročajo v obliki utrujenih oči, solzenja in glavobola pri natančnem gledanju, megljenje slike in drugo. Razlog je prekratko očesno zrklo ali pa premajhna dioptrijska vrednost očesnih medijev, ki povzroči, da se slika gledanega predmeta navidezno izostri za mrežnico. Daljnovidnost popravljamo z očali za »gledanje na blizu«, z zbiralnima lečama, s plus dioptrijo. Pri visoki stopnji daljnovidnosti vidimo megleno tudi na daleč. Posebna oblika daljnovidnosti je *starovidnost*, ki se praviloma pojavi po 40. letu starosti, ko za gledanje na blizu nujno potrebujemo očala, »roke za branje časopisa postanejo prekratke«. Vzrok je v pešanju prilagoditvene sposobnosti mišic leče (akomodacije) ali prilagajanja gledanja na blizu. Svoj vrh doseže okrog 65. leta starosti.

Astigmatizem

Astigmatizem je posebna oblika motnje vida, kjer se vpadni žarki gledanega predmeta na poti skozi optične medije (roženica, leča) ne lomijo pravilno. Roženica in/ali očesna leča nimata kroglaste (sferične) oblike, zaradi česar se en del slike izostri na mrežnici, drugi del pa pred njo ali navidezno za njo. Zato vidimo le deloma ali pa precej megleno; zamenjujemo podobne oblike, kot so: številki 9 ali 6, črki a ali e ipd. Astigmatizem je lahko »kratkovidnostni« ali »daljnovidnostni« ali mešani. To napako vida odpravimo s cilindrično lečo, potrebujemo »cilindrična očala«.

Siva mrena ali katarakta

Katarakta je strokovni izraz za sivo mreno; to je postopna zamotnitev zdrizaste snovi, ki tvori očesno lečo in je pogosto obolenje starejših. Svetlobnim žarkom je vstop v oko oviran oziroma onemogočen. Najpogostejši vzrok katarakte je degeneracija leče v starosti, pojavlja pa se tudi pri bolnikih s sladkorno boleznijo, pri nekaterih presnovnih obolenjih, pri bolnikih, ki so dolgotrajno jemali kortikosteroide, in zaradi očesnih poškodb. Ponavadi leča porumeni, postane rjava ali sivkasta. Razvoj katarakte je lahko počasen ali zelo hiter. Bolnik opazi razvoj sive mreže, ko se mu poslabša vid. Velikokrat se zgodi, da bolnik manjših motenj sploh ne zazna, opazi jih šele, ko se razširijo na zenico. Ta motnja se lahko kaže v obliki sence oziroma kot bleščanje v močni svetlobi, v slabšem ločevanju kontrastov ali kot enoočesni (monokularni) dvojni vid. Edini način zdravljenja katarakte je kirurški poseg; ni ne zdravila ne kapljic, s katerimi bi lahko ozdravili sivo mreno.

Zelena mrena ali glavkom

Glavkom je medicinski izraz, ki opredeljuje očesne bolezni, ki prizadenejo očesni živec, torej povezavo med očesom in možganskim živčnim sistemom, kamor potujejo vidne informacije. Posledice so slabši vid in izpadi v vidnem polju. Vzrok te poškodbe, ki nastane na očesnem živcu, je v večini primerov zvišanje notranjega očesnega tlaka, ki posredno kvari očesni živec zaradi zmanjšanja krvnega obtoka po arteriji mrežnice (retine) in njenih vejah. Poškodba vidnega živca lahko povzroči zelo hude posledice, kot so moteno ali prekinjeno prenašanje vidnih sporočil v možgane, slabši vid, zelo slab vid in na koncu celo slepoto. Najpomembnejša je hitra prepoznavna bolezenskih znakov in takojšnje zdravljenje. Pomemben je obisk okulista; previsok notranji očesni tlak lahko povzroči nastanek glavkoma.

KDO POTREBUJE OČALA IN ZAKAJ?

V Sloveniji je bilo letos – po podatkih LZS – registriranih 21.040 lovčev. Iz pogostnostne razdelitve starosti je razvidno, da je med nami »relativno mladih« lovčev, in sicer v starostni skupini do 40 let, približno 19 % (3.916), »starejših«, v starostni skupini 40 do 70 let, približno 63 % (13.315), in lovčev »zrelih let«, v starostni skupini 70 let in več, približno 18 % (3.759). Poimenovanje: »relativno mladi«, »starejši« in »zrelih let« je poljubno in neznanstveno, vendar povsem ustreza našemu namenu. Zakaj? V zdajšnjem svetu je kratkovidnost najpogostejša motnja vida, saj je v zahodnem svetu skoraj polovica ljudi kratkovidnih, na Japonskem in nekaterih drugih razvitih območjih Azije pa je delež kratkovidnih še večji! Po drugi strani se težave z vidom začno pojavljati po štiridesetem letu starosti. Starostna slabovidnost je namreč očesna napaka ljudi, starejših od 40 let. To je normalen fiziološki pojav, ko očesna leča zgubi prožnost (otrdi zaradi strjevanja, koagulacije proteinov). Prilagajanje (akomodacija) očesa, npr., za gledanje na blizu (branje časopisa ali knjige) ni več mogoče in zato je besedilo vedno bolj oddaljujemo od oči, dokler niso »roke prekratke«. Takrat začnemo uporabljati očala za gledanje na blizu, s plus (+) dioptrijo. Višja je plus dioptrijska, bolj smo daljnovidni. Težave nastanejo predvsem pri športnih strelcih, ki streljajo z odprtimi merilnimi napravami: prek kobilice in muhe oziroma prek kombinacije dioptrije-muha. Težave so za športnega strelca in lovca še večje, če je hkrati tudi kratkoviden, če torej ne vidi dovolj ostro na blizu in tudi ne na daleč.

Za popravek (korekcijo) kratkovidnosti potrebuje korekcijska očala za gledanje na daleč z minus dioptrijo. Višja je minus dioptrijska, bolj smo kratkovidni. Če imamo za nameček še očesno napako, imenovano astigmatizem, se žarki, zbrani za očesno lečo, ne lomijo v točkastem gorišču in zato vidimo megleno. Motnjo odpravimo z ustreznimi »cilindričnimi lečami«. Optična industrija ponuja vrsto možnosti za pomoč pri »ostrem pogledu na blizu in/ali na daleč«. Za odpravo ali popravek napak vida je mogoče uporabiti očala ali kontaktne leče. Iz izkušenj športnih strelcev in lovčev (lovskih strelcev) lahko povzamemo, da je uporaba ustreznih očal boljše rešitev. Poznamo: navadna (enožariščna) očala, polovična očala, dvožariščna (bifokalna) očala, trižariščna (trifokalna) očala in večžariščna (progresivna) očala. V vsakdanjem življenju pogosto uporabljamo *navadna očala*, kar za daljnovidno-kratkovidno osebo pomeni, da za gledanje na daleč (npr. pri vožnji avtomobila) uporablja korekcijska očala z ustrežno minus dioptrijo, za gledanje na blizu (npr. pri branju ali iztrebljanju srnjaka) pa korekcijska očala z ustrežno plus dioptrijo; torej je navezan na stalno menjavanje očal. *Polovična očala* po navadi uporabljajo daljnovidne osebe, ki nimajo težav s kratkovidnostjo, zato lahko prek roba polovičnih očalnih leč gledajo na daleč, za opravila na blizu pa gledajo navzdol skozi polovična stekla s plus dioptrijo. Bifokalna očala so rešitev za daljnovidno-kratkovidne osebe. Očalne leče so brušene na tak način, da je spodnji del namenjen za gledanje na blizu (npr. za branje), zgornji pa za gledanje na daleč. Meja med obema območjema je ostrina. *Trifokalna očala* so namenjena za gledanje na daleč (zgornji del očalne leče), za gledanje na zmerno bližino (za delo z računalnikom) in za gledanje na blizu (za branje). Tudi pri teh so ostre meje med območji. Sodobna očala za popravek daljnovidnosti in kratkovidnosti so *progresivna očala* s postopnim prehodom med območji za gledanje na daleč in blizu. Za optimalno gledanje na blizu in na daleč je območje očalne leče razdeljeno v tri polja: zgornji del leče za gledanje na daleč, srednji del za gledanje na vmesno razdaljo (med daleč in blizu) in spodnji za gledanje na blizu. Prednosti progresivnih očal v primerjavi z navadnimi ali bifokalnimi očali so predvsem naslednje:

- za gledanje na blizu in na daleč uporabljamo lahko le ena očala,
- v primerjavi z bifokalnimi očali z dvema ostro ločenima poljema za gledanje na blizu in daleč vidimo ostro tudi na vmesni razdalji (npr. pri delu z računalnikom),

- v primerjavi z bifokalnimi očali so velik tehnološki napredek,
- predvsem mlajši uporabniki se hitro navadijo uporabljati progresivna očala.

Uporaba progresivnih očal ima tudi naslednje pomanjkljivosti:

- velika večina ljudi se hitro navadi »gledanja« s progresivnimi očali, še posebno, če so kakovostna; razlika v kakovosti je lahko namreč velika! Doba privajanja nošenja progresivnih očal lahko traja od nekaj dni do več tednov. Na začetku jih nosimo samo del dneva. Če nas začne boleti glava in se nam vrti, jih za preostanek dneva zamenjamo z navadnimi očali,

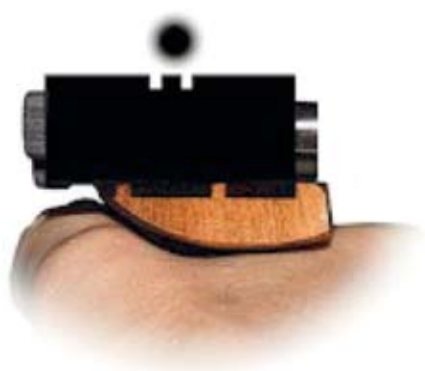
- vidno območje za gledanje na blizu in daleč je po navadi ožje kot pri navadnih očalih, ga pa je mogoče ustrezno prilagoditi (optimirati), kar je odvisno predvsem od širine prehoda med območjem z minus (-) in plus (+) dioptrijo; govori mo o t. i. širini kanala,

- pri nekakovostnih progresivnih očalih so črte in ravnine lahko popačene (razlika med poceni in dragimi očali priznanih izdelovalcev!). V obdobju privajanja na nošenje očal se zdi, da se nam tla »spodmikajo«, kar je posebno neugodno pri stopanju po stopnicah navzdol, oteženo pa je tudi ocenjevanje razdalj,

- za uporabnike očal, ki sem jim zelo spreminja ostrina vida, se jim, npr., hitro povečuje kratkovidnost (veča se minus dioptrija), je odločitev za progresivna očala sporna iz stroškovnih vidikov – so namreč bistveno dražja od navadnih očal,

- zaradi nekaterih drugih posebnosti je zgornja starostna meja za uporabo progresivnih očal 65 let.

Pri merjenju skozi strelni daljnogled imamo pri uporabi manj kakovostnih in neustrezno izbranih progresivnih očal lahko težave. Ne ostrina slika merilnega križa in namerjenega cilja (npr. srnjaka ali pa tarče) je lahko namreč posledica neustreznega gledanja skozi očalno lečo. Če namreč skozi okular daljnogleda gledamo skozi spodnji del leč progresivnih očal, ki je namenjen za gledanje na blizu, tudi slika merilnega križa in cilja ne bo ostrina, zato lahko zgrešimo merjeni cilj. Na daljnogledu z naravnanim vijakom ostrino naravnamo pri gledanju skozi zgornji del leč progresivnih očal in tudi meriti moramo na tak način! Iz tega je razvidno, da progresivna očala za lovsko rabo niso vedno najboljša rešitev. Vidno polje v strelnem daljnogledu mora biti vedno okroglo in ostro omejeno, brez polmesečastih senc. Če namreč v okular strelnega daljnogleda gledamo poševno, z očali ali brez njih, pri »izvenparalaksnih razdaljah« (po navadi je strelni daljnogled brezparalaksno naravnano na razdaljo 100 m) nastane



Pravilno merjenje prek odprte merilne naprave. Kobilico in muho vidimo (moramo videti!) ostro, cilj pa neostro (megleno).



Nepravilno merjenje prek odprte merilne naprave. Kobilico in muho vidimo zamegljeno, cilj pa ostro.

»senčenje« in se lahko spremeni lega zadetkov. Za tovrstno napako so posebno občutljivi strelni daljnogledi z majhnim premerom izhodne zenice. Naj vas spomnim: premer izhodne zenice (v mm) strelnega daljnogleda izračunamo na tak način, da premer objektiv (v mm) delimo s povečavo. Tako, npr., pri variabilnem strelnem daljnogledu 3–12 x 50 pri 3-kratni nastavitvi povečave znaša premer izhodne zenice 16,7 mm ($50 : 3 = 16,7$), pri 12-kratni nastavitvi pa le še 4,2 mm ($50 : 12 = 4,2$). Pri 2,5-kratni povečavi udobno merimo skozi daljnogled, pri 12-kratni pa je potrebno zelo natančno (po)gledati skozi sredino, optično os okularja, kajti že pri malo bolj poševnem pogledu skozenj nastane senčenje. Pomembno je tudi, da je strelni daljnogled na puško montiran ustrezno visoko in da je pri montaži upoštevana največja mogoča očesna razdalja. Oboje je odvisno tudi od kopita, ki mora ustrezati strelčevim telesnim meram. Ko puško priljučimo, mora biti os strelnega daljnogleda natanko pred očesom, s katerim merimo. Pri izbiri očal, ki jih bomo uporabljali na lovu oziroma pri streljanju z lovsko risanico, opremljeno s strelnim daljnogledom, veljajo nekatere posebnosti, npr.:

- Očalne leče naj bodo primerno velike. Če pa želimo tudi na lovu uporabljati bifokalna očala, mora biti zgornje polje

bifokalnih leč za gledanje na daleč ustrezno veliko, spodnje polje za gledanje na blizu pa dovolj nizko, da ne moti pri merjenju skozi strelni daljnogled.

- Očalne leče naj bodo izdelane iz organskih materialov (»plastike«), predvsem zato, ker so lažje od mineralnih (steklenih) leč. Debelina leč je odvisna tudi od dioptrije leč (višja dioptrija – debelejša leča).

- Očalni okvir naj bo lahek in trden, zelo primeren je titanov. Mogoča je tudi v praksi preizkušena kombinacija: polovični okvir iz titana z nitko iz laksa. Očalne ročke naj bodo tanke in naj dobro držijo očala, da pri gledanju poševno navzdol ali zaradi streslajev pri streljanju ne drsijo z nosu in ne motijo pri streljanju z glušniki, katerih raba je na strelišču obvezna!

Pri streljanju oziroma merjenju z orožjem, ki je opremljeno z odprtimi merilnimi napravami (praviloma pri streljanju z revolverjem ali pištolo ter risanico prek kobilice in muhe), bo strelec brez očal, ki sicer dobro vidi na daleč, zara-



Specialna strelska očala za športno tekmovalno streljanje. Očesna leča je na posebnem okviru nameščena pravokotno na smer dioptr – sprednji merk (muha). Pri lovu ne moremo uporabljati takšnih očal.



Pri merjenju s puško, ki je opremljena z odprtimi merilnimi napravami (kobilico in muho) ali strelnim daljnogledom, strelec pri merjenju uporablja le del polja očalne leče (označen z rdečim krogcem). Zato je pomembno, da so »lovska strelska očala« dovolj velika. Pri izbiri je v ospredju funkcionalnost, ne moda!

di starosti pa pri branju potrebuje že očala, imel težave. Podobno velja tudi za veliko večino strelcev z napogostejšo očesno napako, kombinacijo starovidnost - kratkovidnost, v primeru, če je kratkovidnost ustrezno popravljena z uporabo očal z minus dioptrijo. Pri merjenju prek kobilice (zadnjega merka) in muhe (sprednjega merka) lahko vidijo ostro le cilj, kobilico in muho pa zamegljeno (neostro). V takem primeru bodo napake pri zadevanju cilja (tarče) večje, kot če lahko hkrati ostro vidijo kobilico in muho, cilj pa bolj neostro (kot kažeta fotografiji).

Strelci pri statičnih strelskih disciplinah (npr. pri streljanju s športno pištolo na mirujočo tarčo ali s puško, opremljeno z odprtimi merilnimi napravami) lahko uporabljajo specialna *strelska očala*, pri katerih je ostrost vida očesa, s katerim merijo, izboljšana z ustrezno lečo (npr. z dioptrijo za popravek kratkovidnosti), ki je vstavljena v poseben okvir pravokotno na vidno os. Globinska ostrina gledanja je po navadi povečana še z ustrezno izbrano »iris zaslonko«. Rešitev torej, ki pri lovskem streljanju ni primerna! Za lovsko rabo so manj kakovostna *progresivna očala* neprimerna, ker je na mejnih dioptrijskih predelih očalnih leč neostro slika bolj oddaljenih predmetov. Če je treba hitro pomeriti, npr. na premikajoči se cilj, se lahko zgodi, da nehote gledamo skozi spodnji del očalnih leč, namesto zgornji, ki je namenjen za gledanje na blizu in zato, ker je slika neostro, zgrešimo cilj. Podobno se lahko zgodi z *bifokalnimi očali*. Če smo se odločili, da jih bomo uporabljali na lovu, morajo biti očalne leče velike in njihov zgornji predel za gledanje na daleč dovolj visoko, da z njimi lahko udobno merimo.

Če pri lovu uporabljamo *navadna (enožariščna) očala*, naj bodo rahlo ukrivljena (primerne leče), da je strelčevo vidno polje širše, in naj bodo lahka. Okvir naj bo iz trpežnega materiala. Leče naj bodo dovolj velike in lahke (»plastične«, tanke leče).

Nemški optik MANNCHING MÜLLER (<http://www.mueller-manching.de>) je specializiran izdelovalec očal za raznovrstne strelske discipline. Omeniti velja njegova t. i. »dinamična strelska očala«, ki jih lovski strelci uporabljajo za streljanje z risanico (opremljeno s strelnim daljnogledom ali pa z refleksno merilno napravo /odsevnim namerilnikom/ rdečo piko) in šibrenico (umetni golobi). V primerjavi z navadnimi očali so njihove prednosti predvsem naslednje:

1. očalni okvir in ročke so iz lahkega, trpežnega in korozijsko odpornega

titana, so dovolj tanke, da ne motijo, ko nosimo glušnike,

2. očalne leče so večje od običajnih in vpete v kovinski okvir, mogoče jih je sneti, tako da lahko, npr., strelci na umetne golobe brezbarvne očalne leče zamenjajo z obarvanimi,

3. konstrukcija okvirja in povezovalnega mostička omogočata, da očala ne zdrsnijo z nosu, ko z njimi streljamo ali sunkovito premikamo glavo.



»Dinamična strelska očala«, izdelek nemškega optika Mannching Müllerja. V titanov okvir vpete leče je mogoče po potrebi zamenjati v trenutku. Nosilni okvir očal je iz titana. Očalne ročke so tanke in omogočajo udobno in dolgotrajno rabo glušnikov (nuja pri vadbenem in tekmovalnem streljanju na strelišču).



Z ustreznimi strelskimi očali je mogoče udobno in zanesljivo meriti skozi strelni daljnogled. Pomembno je tudi, da kopito ustreza lovčevim meram in da je strelni daljnogled na puško montiran na tak način, da omogoča hitro in varno (očesna razdalja) streljanje.

ZAKLJUČEK

Običajna merilna naprava na risanicah in kombiniranih puškah je *kobilica (merek)*, ki je nameščena na začetku cevi, bliže očesu, in *muha*, ki je na koncu puškine cevi. Pri merjenju prek kobilice in muhe je težava v tem, da človeško oko ne more hkrati izostriti vseh treh, med seboj različno oddaljenih točk: kobilice, muhe in cilja. Pri lovu le izjemoma uporabljamo odprte merilne naprave; predvsem pri pogonih na kratkih razdaljah in pri iskanju ranjene divjadi za oddajo usmrtilnega strela. Za lovsko rabo so primerne grobe odprte merilne napra-

ve, z dovolj naprej od lovčevega očesa odmaknjeno kobilico, s širokim izrezom in dobro vidno »srebrno« ali »zlato« oziroma še bolj s plastično svetlečo muho, da lahko zanesljivo pomerimo na divjad tudi v neugodnih svetlobnih razmerah, npr. pri streljanju v gozdu. Namesto kobilice ima puška lahko tudi *dioptr*, to je ploščica z luknjico, ki je nameščena blizu strelčevega očesa, in omogoča natančno centriranje muhe v okrogli izrez in poravnavo muhe s ciljem; s tem pa v ugodnih svetlobnih razmerah natančnejši strel kot prek kobilice in muhe. Strelni daljnogled je za natančno in zanesljivo streljanje z risanico skorajda nepogrešljiv lovčev optični merilni pripomoček. Naj spomnim, dober strelni daljnogled naj bi ustrezal naslednjim zahtevam:

- nastavitev merilnega križa naj bo po višini in širini milimetrsko natančna in ponovljiva,

- območje dioptrijskega popravka na okularju strelnega daljnogleda (+, -) naj bo ustrezno široko; pomembna je predvsem možnost popravka minus dioptrije (zaželeno pri opazovanju oziroma merjenju v mraku),

- slika v strelnem daljnogledu opazovanega predmeta (cilja) mora biti kontrastno bogata in briljantna,

- mehanska izvedba mora biti dovolj trdna, da na puško pritrjeni strelni daljnogled lahko brez škode prenese močne povratne reakcijske sunke ob izstrelitvi najmočnejših krogelnih nabojev,

- ohišje mora biti vodo- in prahotesno,

- ugodno je, predvsem pri streljanju v mraku, če je merilni križ strelnega daljnogleda osvetljen.

Veliko večino težav z vidom lahko odpravimo z nošenjem primernih, t. i. korekcijskih očal. Pravilna izbira očal za lovsko rabo je ravno tako pomembna, kot je pomembna izbira strelnega daljnogleda. V takem primeru je nasvet izkušenega optika dobesedno »zlata vredn«, občasni obisk okulista in optika pa za lovca priporočljiv. Pa še namig: množica slovenskih lovcev, športnih strelcev, policistov in vojakov bi bila lahko zanimiva tržna niša za inovativnega in podjetnega očalnega optika, ki bi se specializiral za področje »strelske očalne optike«. Eden takih je že ljubljanski optik **Tomaž Šimenc** (tomaz.simenc@optikasimenc.si), ki skrbi za strelska očala vrhunskega slovenskega športnega strelca **Rajmonda Debevca**. Morda bi znal svetovati tudi slovenskim lovcem? Tovrstnih strokovnjakov, kolikor je meni znano, v Sloveniji še nimamo, čeprav bi jih gotovo potrebovali. Pa *oster* in *dober pogled* brez očal ali skozi očala, spoštovani lovski tovariši!

Prof. dr. Mirko Tratnik



Divjad in promet

Kaj lahko storimo za zmanjšanje izgub divjadi v prometu?

Za sedanost, še pomembneje pa za prihodnost bi moral biti krvavi davek, ki ga divjad plačuje v prometu, zadosten razlog za odločnejše ukrepanje znotraj lovske organizacije pri krepitvi pritiska vseh naravovarstvenih dejavnosti in drugih (tudi fizičnih predstavnikov civilne družbe) na državo in njene institucije, odgovorne za varstvo prometa in divjadi. Ni namreč dovolj, da zgolj le spremljamo in beležimo skromne in zgolj posamične dobre izkušnje posameznih upravljavcev lovišč, ugotavljamo, da ni mogoče ničesar storiti ali pa se nam ne ljubi ničesar storiti. Treba se je odločneje zavzemati za večjo motiviranost in povezovalnost celotne lovske organizacije, ki se preprosto ne more in ne sme odreči zgodovinske odgovornosti, še zlasti ne v obdobju, ko prometna infrastruktura in urbanizacija za vedno spreminjata prvobitnost in podobo naravne krajine.

Če je bilo po zbranih podatkih v letih 1975 do 1976 v Sloveniji povozenih 1.242 glav srnjadi, je leta 2009 številka dosegla že rekordnih 5.899 glav, ob tem pa se je odstrel srnjadi zmanjševal vse do 32.000 glav v letu 2009. po podatkih LZS je bil doslej največji odstrel srnjadi zabeležen leta 1992/93, in sicer 49.281 glav. Vzrokov za tolikšno zmanjšanje odstrela je sicer več, a vseh ni mogoče objektivizirati.

Prostorski načrtovalci, urbanisti, cestni projektanti, naravovarstveniki, politiki in lokalni interesi, če omenim le najpomembnejše, po pravilu tako ali drugače močnejšega odločajo o že omenjenih, da ne rečemo usodnih odločitvah, katerih vrednotenje očitno zanemarja ali podcenjuje usodnost razmer za ohranitev stabilnih, dolgoročno obnovljivih populacij divjadi. Nosilci tovrstnih vizij in odločitev so največkrat zgolj ekonomsko, ne pa tudi naravovarstveno usmerjeni. Za

lovsko organizacijo pa je poleg drugega značilen tudi močan čustveni naboj, katerega učinkovitost se je v preteklosti potrdila tudi v Sloveniji, če se spomnimo le zapletov in končnih odločitev države za gradnjo viaduktov (Bandera) na primorski avtocesti.

Tovrstne težave so bolj ali manj izražene tudi v večini evropskih držav, med katerimi je neslavni rekorder Nemčija z okrog 250.000 prometnimi nesrečami na leto zaradi trkov z divjadjo. To pomeni, da na cestah vsake 2,5 minute izgubi življenje ena parkljasta divjad, največkrat srnjad. Morda kot zanimivost navedimo še podatek, da vse nemške avtoceste povsod niso zavarovane z ograjo.

V letošnjem aprilu so Nemška lovska zveza (DJV), Nemška avto-moto zveza (ADAC) in Svet za varnost v prometu nemške zvezne dežele Severno Porenje - Vestfalija organizirali posvetovanje z delovnim naslovom *Zmanjšajmo tveganje zaradi divjadi*.

Že dejstvo, da se je posveta udeležilo več sto udeležencev posvetovanja, je zgovoren dokaz aktualnosti problema. Razen skoraj četrtilionske izgube parkljaste divjadi je bilo v tovrstnih nesrečah v letu 2008 ranjenih 3000 udeležencev, 27 pa jih je celo umrlo. Gospodarska škoda je bila ocenjena na pol milijarde evrov. Torej več prepričljivih dokazov za ukrepanje!

Pri reševanju te problematike so na voljo sicer različni preprečevalni ukrepi, ključni pa so ustrezno urejeni **zeleni mostovi in podhodi za divjad**. Temu sledijo elektronski opozorilniki o bližini divjadi. Omenjeni ukrepi so dragi in prostorsko omejeni. V tem so ugodnejši odsevniki na obcestnih količnikih. Tradicionalno rdečo barvo so v Nemčiji že zamenjali z modro, saj so v raziskavah ugotovili, da srnjad rdeče barve ne zaznava tako kot človeško oko ter da je odvrta učinek temno modre barve izrazitejši. Končno so na vo-

ljo tudi »vonjavne ograje«, s katerimi imajo nekatera naša lovišča zelo dobre izkušnje. Poleg vloženih sredstev in dela jih je treba tudi obnavljati. Ni sicer povsem jasno, kdo naj bi financiral tovrstne ukrepe, kar je v Nemčiji še bolj zapleteno ob pravni povezanosti in soodvisnosti lastninske in lovske pravice. Nedvoumna pa sta vsaj etični, če že ne materialni interes upravljavcev lovišč.

Kot že navedeno, so bili na omenjenem posvetovanju predstavljeni zanimivi predlogi, pa tudi kritične ugotovitve o opustitvi ravnanja za to poklicanih državnih in pokrajinskih institucij. Za preverjeno uspešen ukrep je bilo ocenjeno občasno, vendar redno čiščenje zarasti ob cestah, nameščanje modrih odsevnikov v kombinaciji z vonjavnimi ograjami, pa tudi odmik krmnih njiv in krmišč od bližine nevarnih cest. Nemalo kritičnih pripomb je bilo namenjenih neupoštevanju predlogov o omejitvi hitrosti cestnega prometa na kritičnih odsekih, ki jih upravljavci lovišč dobro poznajo, pa tudi o neizkoriščenih možnostih

nekaterih koristnih vizualnih opozorilnih dopolnitev, kamor sodijo silhuete divjadi in podobno. Ob nemških podatkih, da je bilo leta 1975 zabeleženih 50.000 prometnih nesreč zaradi divjadi, lani pa 250.000, so zanimive tudi ugotovitve zavarovalnic, da na dan v povprečju sprejmejo 700 prijav, kar je 90 % več kot izhaja iz policijskih podatkov. Doslej namreč tovrstnih škodnih dogodkov ni bilo treba prijavljati policiji, vsaj ne v vseh zveznih deželah.

Dejstvo je, da so klasični prometni znaki, ki opozarjajo na divjad, bolj v pravni vlogi kot v vlogi za zavestno previdnejše ravnanje voznikov. Res pa je tudi, da se divjad, predvsem srnjad, tudi zaradi prilagodljivejšega načina življenja pojavlja na cestah na neobičajnih, tudi urbaniziranih predelih in dnevnih urah. Priporočila o povečanem odstrelu v obcestnih predelih so lahko neučinkovita, če poznamo populacijske zakonitosti in parametre. Z ustvarjanjem »vakuuma« nastajajo razmere za doselitev novih, za »sobiivanje« s prometom manj izkušenih živali. Ne moremo

tudi mimo podatkov o povečanju števila motornih vozil, zgrajenih novih kilometrih asfalta in mladih, pogosto objestnih voznikov.

Omenjeno strokovno posvetovanje je sicer postreglo s poglobljeno predstavitev v večini evropskih držav sorodno problematiko, pa tudi nekaterimi, sicer ne končnimi rešitvami in predvsem z moralno odgovornostjo tistih, ki odločajo o teh zadevah.

Povzetek ugotovitev in priporočil:

1. Prostorski načrti in s temi usklajeni gradbeni posegi v naraven prostor morajo upoštevati, spoštovati in ohranjati življenjske potrebe divjadi; populacijsko nedeljivost ter možnost za trajnostno in stabilno obnavljanje.

2. Cestni robovi in brežine morajo biti ozelenjeni s travnimi mešanici, grmovnicami in drevjem, ki je manj privlačno za rastlinojedo divjad.

3. Upravljavci lovišč morajo voditi natančno evidenco izgub v prometu (vrsta, spol, starost, datum, mesto). Vzpostaviti je treba ustrezno

obliko informacijskega sodelovanja med posameznimi lovišči (upravljavci).

4. Cestne odseke z nadpovprečnimi izgubami je treba še dodatno zavarovati glede divjadi pa tudi z opozorili voznikom.

5. Ob kritičnih odsekih se je treba odločati za manj vznemirljive načine lova in uporabljati zakonske možnosti zgodnejšega odstrela.

6. Načrtno izboljševati prehranske in bivalne razmere v mirnejših, manj prometnih predelih lovišča.

7. Poskrbeti za več miru, zlasti v zimovališčih in remizah, ter k sodelovanju pridobiti tudi druge obiskovalce narave (sprehajalce, vodnike psov, rekreativce, gobarje, kolesarje, jezdece).

8. Zavedati se je treba, da je pri hitrosti 60 km/uro udarna moč pri trku z divjadjo: odraslega jelena 5 ton (teža slona), odraslega divjega prašiča 3,5 t (teža nosoroga), odraslega damjaka 2,5 t (teža povodnega konja), srnjaka 0,8 t (teža bloškega vola).

Blaž Krže

Vir nekaterih informacij: Deutsche Jagdzeitung 6/2010.





Čigava je mrtva (ranjena) divjad?

Pomembno je, kdo je uplenitelj. Kdaj LD, v katere lovišču je bila divjad najprej streljana, postane lastnica celotne uplenjene parkljaste divjadi ali velike zveri?

Pri lovu je pomembno, kdo je uplenitelj in komu pripada plen. Za določitev uplenitelja velja staro preizkušeno lovsko pravilo, da je uplenitelj pri strelu iz risanice tisti lovec, ki divjad zadene s prvo kroglo, pri mali divjadi, ki se lovi s šibrenicami, pa velja pravilo »zadnjih šiber«. Kljub jasnemu pravilu pa v lovski praksi lahko nastane spor, kdo je pravi uplenitelj. Na skupnih lovih o vprašanju, kdo je uplenitelj, če je plen zadelo več strelcev, odloča

vodja lova (lovovodja). Bolj zapleten je odgovor na vprašanje, čigav je plen, če divjad ne pade v ognju in jo je treba iskati (zasledovati) v sosednjem lovišču ali sosednjih loviščih. Gre za večkrat sproženo vprašanje, ali divjad pripada upravljavcu lovišča (LD), kjer je bila divjad ali velika zver najprej streljana (zadeta), ali upravljavcu lovišča, kjer je bila ranjena ali obstreljena divjad naposled izsledena (še živa – in tam dokončno usmrčena) ali že mrtva.

Zgodilo se je lani decembra. Lovec iz dolenske lovske družine je na čakanju z visoke preže streljal divjega prašiča, ki ni padel v ognju. Ranjeni prašič se je zatekel v lovišče sosednje LD in se napotil v goščavje hribovitega predela lovišča drugega upravljavca, kjer ga je istega dne, le kakšne tri ure po prvem strelu, po vseh načelih lovske pravičnosti uplenil lovec na osončni strani Hmeljnika. Veselil se je svojega lovskega plena, ki je pred njim padel »v ognju«. Njegovo lovsko veselje in zadovoljstvo pa je zmotila okolščina, da je bil ozimec očitno ranjen v čeljust, česar pred strelom ni niti mogel opaziti, ker se je žival po deloma zasneženem pobočju gibala povsem običajno. Svojo uplenitev je nemudoma naznanil gospodarju svoje LD, ki pa ga je seznanil, da so ga lovci sosednje LD obvestili, da se je obstreljeni divji prašič iz njihovega lovišča zatekel v lovišče njihove LD. Nastal je sum, da je dobroverni lovec uplenil divjega prašiča, ki ga je že prej ranil lovec iz nižinske lovske družine, ki je zahtevala plen z utemeljitvijo, da je uplenjeni divji prašič njihov, ker ga je prvi streljal in zadel njihov lovec. S tem pa se upleniteljeva lovska družina ni strinjala ...

Praktično v istem času je v le nekaj kilometrov oddaljenem lovišču ostrovrški lovec streljal na divjega prašiča, ki ni padel v ognju. Po strelu se je ranjeni divji prašič zatekel v kritje goščavja sosednje LD, se premaknil naprej v lovišče sosednje suhokranjske LD in se od tam vrnil v lovišče LD, kjer je bil prvič streljan. Ranjenega divjega prašiča so lovci zasledovali s psom krvosledcem v dveh sosednjih loviščih, a so zasledovanje opustili zaradi visokega snega. Pozneje so ranjenega divjega prašiča uplenili lovci sosednje LD na skupinskem lovu kot divjad, ki je preživela prvi strel. Lovska družina, kjer je bil divji prašič prvič streljan (in je bil zadet), ni zahtevala lovskega plena, ker ga sami niso uspeli izslediti.

V lovski praksi sta tako nastala primera, pri čemer je

v prvem primeru predstavnik LD, kjer je bil divji prašič prvotno streljan, pred prestopom lovske meje obvestil vodstvo sosednje LD, niso pa iz objektivnih razlogov po uspešnem iskanju obstreljenega divjega prašiča s krvoslednikom prišli do ranjene živali, ki jo je nato po vseh lovskih pravilih, povsem na drugem koncu lovišča sosednje LD, uplenil njihov lovec.

Lovci, ki le ranijo divjad in se zateče v sosednje lovišče, lahko s pomočjo vodnika izšolanega in preizkušenega krvosledca zasledujejo obstreljeno ali ranjeno divjad in velike zveri tudi prek meja matičnega lovišča. V takem primeru mora vodnik psa, v sodelovanju z upravljavcem lovišča, pred prestopom lovske meje obvestiti vodstvo lovišča, v katerem nameravajo vstopiti. Če to iz objektivnih razlogov ni mogoče, pa mora o tem vodstvo tega lovišča obvestiti takoj, ko je mogoče. Upravljavec lovišča, kamor se je zatekla zasledovana obstreljena ali ranjena parkljasta divjad ali velika zver, mora dovoliti iskanje in nuditi potrebno pomoč vodnikom s preizkušenimi psi v delu po krvnem sledu¹.

Če bi obstreljenega divjega prašiča izsledili v domačem lovišču, bi veljal za uplenitelja lovec, ki ga je s kroglo smrtno zadel kot prvi strellec. V primeru, ko je bilo treba ranjenega divjega prašiča najprej še izslediti v sosednji LD, pa velja pravilo, ki ga določa 6. odstavek 6. člena *Pravilnika o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom* (Uradni list Republike Slovenije, št. 73/2005, od 1. 8. 2005), ki določa, da upravljavec lovišča, kjer je bila parkljasta divjad ali velika zver prvotno

streljana, **po uspešnem iskanju** obstreljene ali ranjene divjadi ali velike zveri postane lastnik celotne uplenjene divjadi ali velike zveri.

Analiza pravilnika dokazuje, da bi morala nižinska lovska družina, kjer je bil divji prašič prvotno streljan in se je ranjen zatekel v lovišče sosednje lovske družine, najprej o tem obvestiti vodstvo sosednje LD (kar je sicer tudi pravilno storila). Uplenjeni divji prašič bi ji pripadel le, če bi do njega prišli po uspešnem iskanju s psom krvosledcem. Nižinska lovska družina je tudi zavrnila ponudbo svojih lovskih sosedov, ki so ji iz razlogov dobrih sosedskih odnosov ponudili celo polovico uplenjenega divjega prašiča. Kako so se ali se bodo dogovorili, še ni jasno, ker obe LD vztrajata pri svojih stališčih. Ker pa ni zanemarljivo, čigav je plen v takšnem primeru, naj moj pričujoči zapis vse LD kot upravljavke lovišč seznanim in znova opozorim na pravilno uporabo citiranega pravilnika, ki natančno in lovsko pošteno določa, komu pripada plen, kadar se ranjena ali obstreljena divjad zateče v sosednje lovišče. Pravilo so spoštovali oistrovrški lovci, ki od sosednje LD niso terjali, da jim mora izročiti obstreljenega divjega prašiča, saj do njega niso prišli po iskanju po krvni sledi in ga je lovec njihove LD uplenil po pravilih kot divjad, ki pa je preživela predhodni strel.

Upravljavec lovišča, kjer je bila divjad ali velika zver prvotno streljana, po uspešnem iskanju obstreljene ali ranjene divjadi ali velike zveri postane lastnik celotne uplenjene divjadi ali velike zveri. Bistveni poudarek pridobitnega načina ranjene ali obstreljene divjadi, ki je zapustila lovišče uplenitelja, je na določbi 6. odstavka 6. člena Pravilnika, ki določa, da je bistveni pogoj za prilastitev kakršne koli velike divjadi ali zveri – **uspešno iskanje obstreljene ali ranjene divjadi.** To pomeni, da ni dovolj, da LD le obvesti vodstvo sosednje LD o obstrelitvi in zato pričakuje, da ji bo slednja izročila ranjeno div-

jad, če (ko) jo bodo uplenili v njihovem lovišču. Lovska družina, v katere lovišču je bila parkljasta divjad ali velika zver prvotno streljana, se mora potruditi, da bi prišla do ranjene divjadi, zato šele po uspešnem iskanju obstreljene ali ranjene divjadi lahko postane njen lastnik! Ne pozabimo, da to jasno določa že omenjeni pravilnik, katerega določila morajo poznati vsi upravljavci lovišč.

Upravljavec lovišča mora o iskanjih obstreljene ali ranjene divjadi in velikih zveri vsako leto obveščati inšpektorat, pristojen za lovstvo, na obrazcu, ki je sestavni del letnega poročila o izvajanju koncesij.²

Za odnos lovca do divjadi – tako določa etični kodeks³ – je zlasti v primerih odstrela divjadi potrebna *notranja etična kontrola*, kajti pri lovu najprej velja osebna presoja, kaj (in kako) smemo in ne kaj zmoremo! Toda kljub vsej potrebni skrbnosti v naših loviščih iz objektivnih ali subjektivnih razlogov vedno nastajajo primeri, ko je potrebno še iskanje obstreljene divjadi s preizkušenimi psi za delo po krvnem sledu. Pri tem upravljavec lovišča, kjer je bila divjad ali velika zver prvotno streljana, lahko postane lastnik celotne uplenjene divjadi ali velike zveri samo *po lastnem uspešnem iskanju* obstreljene (ranjene) parkljaste divjadi ali velike zveri v sosednjem lovišču, pri čemer mora vodnik pred vstopom v sosednje lovišče obvestiti vodstvo te LD kot upravljavca lovišča.

Bojan Avbar

¹ 5. člen Pravilnika o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Uradni list Republike Slovenije, št. 73/2005, z dne 1. 8. 2005).

² 6. in 7. odstavek Pravilnika (Uradni list Republike Slovenije, št. 73/2005, z dne 1. 8. 2005)

³ Etični kodeks je bil sprejet 13. junija 1998 v Novem mestu.

Udeležba LZS na letni generalni skupščini FACE



Lovska zveza Slovenije se je tudi v letu 2011 udeležila letne generalne skupščine FACE, ki je bila od 30. marca do 2. aprila na Malti. Slovensko delegacijo sta sestavljala mag. **Srečko Felix Kropce**, predsednik LZS, in **Srečko Žerjav**, direktor strokovne službe LZS.

Generalne skupščine so se udeležili predstavniki delegacij iz dvaindvajsetih držav, ki so prvi dan razpravljali o sodelovanju in komunikaciji med članicami, o morebitnih strateških partnerstvih, predstavili poglede članic na varstvo velikih zveri, spregovorili o pravnih vprašanjih ter škodljivosti svinca v naravnem okolju. Slovensko delegacijo je z referatom Odnos med ljudmi in rjavim medvedom v Sloveniji predstavil direktor strokovnih služb LZS Srečko Žerjav. Predsednik združenja FACE je skupaj z razpravljavci pohvalil delo slovenskih lovcev, še posebno pri opravljenih aktivnostih, povezanih s spremljanjem stanja (monitoringom) rjavega medveda.

Slovenska delegacija je aktivno sodelovala tudi pri predstavitvi aktivnosti LZS na drugih področjih, izpostavila je pomen sodelovanja z drugimi upravljavci prostora. Tako sta naša člana delegacije predstavila v letu 2009 podpisan sporazum o naravovarstvenem sodelovanju z Ribiško zvezo Slovenije in dogovor o podpisu sporazuma s Kinološko zvezo Slovenije, ki bo v aprilu, ter priprave na podpis sporazuma o sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije. V nadaljevanju se je razvila razprava o lovu z lokom z razlago različnih praks v posameznih državah.



Slovenska delegacija je na aprilski skupščini FACE predstavila, kako pri nas spremljamo stanje rjavega medveda in kakšen je odnos naših ljudi do te velike zveri.

Ob robu srečanja je potekalo srečanje članic iz držav Alpske konference, kjer je bila sprejeta odločitev, da se države, članice konference, med katerimi je tudi Slove-

nija, v sklopu združenja FACE aktivno vključijo v spremljanje velikih zveri na svojem območju.

V petek, 1. aprila 2011, so udeleženci srečanja razprav-

ljali o znanosti kot o vplivu na odločanje in komunikacijski strategiji nacionalnih lovskih organizacij, saj je pri komunikaciji z javnostjo premalo izpostavljen pomen prispevka lovcev na biotsko pestrost v naravnem okolju. Z dodatnim izhodiščem pri strategiji komunikacije bi lovske organizacije lahko spremenile pogled na lovca in utrdile njegov položaj v širši javnosti. Pri tem so članice izpostavile predvsem pomen dobrega trajnega dvostranskega sodelovanja in sporazumevanja med članicami in pristojnimi v združenju FACE.

Slovenska delegacija je, kljub ponovnemu opozorilu o neaktivnosti podpredsednika združenja, srečanje ocenila kot izredno pozitivno.

Tina Drolc



Foto: J. Papež – Diana, Griča

Na kratko iz tujega tiska ...

Avstrija: Naslednja informacija bo zagotovo zanimiva tudi za nekatere slovenske lovce, ljubitelje belih strmin. Prihodnje leto bo od 31. marca do 3. aprila 2012 v kraju Schruns-Tschagguns v Avstriji 1. Smučarsko svetovno prvenstvo za lovce. Samo tekmovanje je zamišljeno kot kombinacija lažjega veleslaloma z vmesnim streljanjem, kjer se je med smučanjem treba zaustaviti na strelskem mestu, oddati dva strela z risanico in potem nadaljevati s smučanjem do cilja. Opraviti bo treba dva teka. Zmagovalec bo tisti, ki bo oba teka odpeljal časovno čim bolj izenačeno, torej bo časovna razlika med obema tekoma čim manjša, za vsak zgrešen krog pri streljanju pa se bo prištel sekunda. Za vsako streljanje bo imel tekmovalec 20 sekund časa. Treba je tudi povedati, da čas tekmovalca po opravljenem smučanju s streljanjem ne bo znan. Tekmovalci bodo tekmovali v kategorijah: moški, ženske, 4-članske ekipe in »gonjači«. Predvidene so bogate nagrade: zmagovalca v kategorijah »moški« in »ženske« bosta prejela novo puško Blaser R8 v kalibru po lastni izbiri, poleg tega bodo za nagrade še odstrelne dovolilnice za gamsa, jelena, srnjaka, svizca, poseben lovski model smuči ... Več informacij je mogoče dobiti na spletni strani www.jaeger-ski-wm.at, kjer zbirajo tudi prijave.

(Wild und Hund Internet)

Švedska: 25. 3. 2011 je pri kraju Fünasdalsberg v provinci Jämtland v osrednji Švedski medvedka napadla 12-letnega dečka, ki je bil s prijatelji na smučanju. Med smučanjem po celem snegu je omenjeni mladenič nič hudega sluteč zapeljal prek zasnežene medvedke, ki je imela pri sebi tri mladiče. Medvedka je takoj reagirala, zatulila in napadla. Nesrečnega dečka je zelo pogrizla po nogah in ga s kremplji poškodovala po hrbtu. Sreča v nesreči je bila, da je medvedka takoj po napadu ranjenega dečka izpustila in skočila še proti njegovemu prijatelju. Ranjenega dečka so potem prepeljali na kliniko v Östersund, kjer se še zdravi. Drugi napadeni deček se je medvedke uspel obraniti s smučarskimi palicami in je napad



Foto: M. Aitmak - Grča

Nemški raziskovalci so dognali, da se tudi lisice pri lovu malih glodavcev orientirajo po zemeljskih magnetnih tokovih.

preživel nepoškodovan. Po tem dogodku se medvedka ni več vrnila k svojim mladičem, tako da jih je policija po štirih dneh, ko so bili že v zelo slabem stanju, usmrtila. Da se ne bi več dogajali podobni dogodki tudi v prihodnje, nameravajo v jesenskem času omenjene smučarske predele večkrat preiskati s psi in z vznemirjanjem medvedom preperečiti uporabo tamkajšnjih brlogov.

(Jagen Weltweit Internet)

Bolgarija: Odkritje primerov bolezni slinavke in parkljevke pri divjih prašičih na jugu države že kaže prve posledice na področju lovnega turizma. Tako so deset skupin lovskih gostov že napotili v domovino, saj so lov na tamkajšnjih območjih prepovedali. Poleg izpada prihodkov od lovnega turizma se domači lovci bojijo tudi večanja številčnosti nekaterih plenilskih vrst, kot so volk, šakal in lisica. Omenjeno bolezen naj bi na območje Bolgarije prinesli divji prašiči iz Turčije.

(Jagen Weltweit Internet)

Rusija: Po točno štiriinpetdesetih letih je na območju te države zopet dovoljen lov na severne medvede. Guverner avtonomne pokrajine Čukotka je namreč podpisal dekret o odstrelu devetindvajsetih severnih medvedov, od tega devetnajst medvedk. Sicer naj bi se že junija minulega leta mešana ameriško-ruska komisija odločila, da domačinom Aljaske in Čukotke dovolj odstrel osemindvajsetih severnih medvedov v bližini Be-

ringovega morja. Glas nasprotovanja tej odločitvi so povzdignili različni naravovarstveniki. Tako je predstavnik WWF povedal, da na območju Čukotke ni nobene možnosti nadzora od strela in da na leto nelegalno odstreljuje okrog trideset severnih medvedov.

(Jagen Weltweit Internet)

Kazahstan: Pristojno ministristvo za kmetijstvo je odločilo, da se prepoved lova na sajge (antilope) podaljša še za naslednjih deset let, torej vsaj do leta 2021. Dosedanja prepoved lova na to ogroženo vrsto antilop se je namreč iztekla novembra lani. Uradno ocenjena številčnost sajg je 90.000 živali, nasprotno pa predstavniki WWF številčnost ocenjujejo na 50.000 živali. Številke so sicer videti še vedno visoke, vendar je treba poznati tudi dejstvo, da je v začetku devetdesetih let minulega stoletja na prostoru nekdanje Sovjetske zveze živelo še več kot en milijon sajg. Z razpadom Sovjetske zveze se je krivolov izredno razmahnil, saj so rogovi teh antilop zelo cenjeni v kitajski medicini. Poleg tega je lani poginilo približno 12.000 živali zaradi pastereloze. Za to vrsto živali so sicer značilne selitve na daljše razdalje, ki segajo daleč prek meja posameznih držav.

(Pirsch, 5/2011)

Nemčija: Sodišče v Frankfurtu je lovca, ki je streljal na vlomilca, obsodilo na zaporno kazen v trajanju devet mesecev. 51-letni lovec se je zvečer vrnil z lova in zaslišal ropotanje

v vrtni hiši. Ko se ji je približal, je opazil, da je bilo vanjo vlomljeno. Po opozorilnem klicu je zagledal vlomilca, ki je skočil skozi okno in stekel proti njemu. Ker se je lovec počutil ogroženega, je uporabil svoj revolver in ustrelil priti vlomilcu. Pri tem je bil vlomilec smrtno poškodovan. Lovec se je sicer zagovarjal, da ni meril v vlomilca in da je šlo za nesrečno naključje. Sodišče je kljub temu odločilo, da se je lovec obnašal kot »šerif« ter da bi moral na pomoč poklicati policijo. Lovcu grozi tudi odvzem lovskega dovoljenja in orožnega lista.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2011)

Nemčija: Raziskovalci univerz iz Duisburg-Essna in Prage so ugotovili, da se tudi lisice pri lovljenju plena orientirajo po zemeljskih magnetnih tokovih. Raziskovalci so namreč smer lova, in sicer tistega, ko lisice s skoki z višine padejo na tla in lovijo glodavce pod zemljo. Pri določanju plena si večinoma pomagajo s sluhom. Pri taki obliki lova se v veliki večini primerov postavijo v smer sever-jug, kar tudi povečuje uspeh lova. Na sam uspeh vpliva tudi letni čas oz. dnevna ura. V času snežne odeje ali visoke vegetacije je uspeh lova, ko lisice skočijo v smeri severa, več kot 80 %. Pri skokih v smeri jug je uspeh lova še vedno več kot 60 %, medtem ko je uspeh v vseh drugih smereh manjši od 15 %.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2011)

Tunizija: Ob številnih napačnosti, ki so posledica političnih nemirov v nekaterih državah, je v bližini Tunisa nastal napad na skupino švedskih lovcev, ki so prišli v državo deset dni prej na organiziran lov na divje prašiče. Ko so se s taksiji vračali na letališče, so jih zaustavili z improvizirano cestno oviro. Ob pregledu avtomobilov so našli lovske puške, čemur je sledilo fizično obračunavanje. Švedske lovce so zvezli iz avtomobilov in jih, predvsem z branjem, tudi precej poškodovali. Nesrečni lovci so utrpeli številne zlome in odrgnine.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2011)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Ko sem postal lovec, so mi dodelili tudi pravico do ubijanja divjih živali. To pravico mi je podelil – človek, meni enak, ki se je povzpел na prestol živega in neživega stvarstva in sebi namenil moč, da odloča o življenju in smrti. Vsako leto sproti, celo o natanko določenem številu potrebnih smrti! O smrti živih bitij, ki imajo, prav tako kot mi, pravico do življenja. Zakaj torej človek divjim živalim jemlje življenje? V čigavem imenu to počnemo? Namesto Boga ali proti njegovi volji?

in samosvoja sila z neustavljivo močjo kmalu zatem znova požene lovsko kri po žilah. Je to žerjavica iz pradavnine, ki še vedno tli v nas? Kdo ve ...

* * *

Tudi tistega julijskega popoldneva je bilo tako. Gnalo me je v Lozico, v majhno, s sivim kamenjem in visokim leskovjem ograjeno senožet, ki se zajeda v vznožje Čebulovice. Tam sem že prej opazil srnjaka – gumbarja. Bil je telesno šibak in primeren za odstrel. Po naših merilih seveda, ki niso v prid šibkejšemu. Taka naj bi bila tudi pravila Narave, čeprav se upirajo srcu ...

til prijetno toploto in pospešil korak. Visoko nad pokošenim poljem sta mirno jadrali kanji. Nekje višje v hras-tovju so se drle šoje, v žitu pod mano me je presenetil prepeluh. Dolgo je že tega, kar sem zadnjič slišal njegov »pet-pedi«, tako poseben in zanosen klic ljubezni ...

Po grabnu so začeli opletati rahli ohlipi burje. »Nič hudega, pod mojim borovcem me bodo ravno prav božali v obraz,« sem pomislil. »Od tam bom imel dober razgled na ogrado, čeprav le skozi ožjo poseko, in srnjak me ne bo mogel dobiti v nos.«

MARIJAN SOTLAR

Kri za gubezen

Ali namesto Narave, ki je vselej znala sama poskrbeti zase? Ta 'zakaj' se znova in znova oglašča v meni, a odgovora nanj ne poznam ...

Kljub vsemu sem bil vesel te pravice, te strašne moči nad življenjem in smrtjo, toda moje srce jo je sprejelo s pri-tajeno grenkobo, ki se na lovu še vedno zbudi v meni. Je to šepet vesti? Je ta pravica dandanes sploh še nujna in potrebna? Je res v korist divjadi, kot nas prepričujejo? Ali gre za naše, zgolj človeške potrebe, za sebičnost, morda celo za globoko v nas ohranjeni prvobitni nagon, za slo po ubijanju? Nikakor ne, pravi sodobna lovska znanost. Odstrel je nujen zaradi umetnega vzdrževanja ravnovesja v naravi, ki smo ga skozi tisočletja nenadzorovano rušili prav ljudje. Prvobitne življenjske združbe, ki so se same uravnemale, so namreč dokončno izginile zaradi nas. Lovec sem, zato poskušam globoko v sebi sprejeti takšno razlago – kot pravico in kot dolžnost hkrati.

Toda zakaj ubijati nekaj, kar pravzaprav ljubimo? To večno vprašanje, ki smo si ga lovci že neštetokrat postavili. Po strelu na divjad me vsakokrat znova spreleti globoko intimen trenutek minevanja in se vame zarine kot temno, nepojasnjeno doživetje nasprotja. In vendar mi neka notranja, nerazložljiva

Vedno doslej me je pravočasno za-znal in je vznemirjen, z jeznim mladeniškim »bau-bau«, odskočil v varno zavetje nizkega borovja. Zato sem sklenil, da se mu bom tokrat približal z druge strani in ga počakal na pobočju pod starim borovcem, ki mi je s svojimi dolgimi, do tal segajočimi vejami nudil dobro kritje in primeren naslon za puško.

Po nevihti je bilo. »Divjad po njej ponavadi hitro izstopi, da se čim prej posuši,« so vedno modrovali starejši lovci, zato se nisem obotavljal. Zrak se je vse bolj polnil s prosojno svežino. Še zadnji temni oblaki so se podili čez Belico in za Sopado so strele še parale nebo, ko sem se po razmočenem kolo-vozu vzpenjal navkreber. Vas Senadole je bila kmalu za mano. Voda je tu in tam curkoma lila po pobočju. Ob poti sem se zazrl v deževne kapljice, ki so se ujele v pajčevino na bodikavem češminu. Že sem bil sredi Narave in srkal vase trenutke prelestne lepote. Sam, med pritlikavimi borovci, stari-kavim brinjem, med jeseni, črnimi gabri in drenovim grmovjem ... Iz ojstrice, ostre kraške trave, se je komaj prerinila divja potonika: med sivim razmetanim kamenjem na zapuščeni kraški gmajni je bahavo razkazovala svoje rdeče cvetove. V srcu sem začu-

Ob starem borovcu sem odložil nahrbrtnik in se namestil. Rahla utrujenost me ni motila. Srce se mi je le počasi umirjalo. Tiha spokojnost se je vedno bolj selila vame in misli so se začele otepati vsakdanjih skrbi. Okolje me je vztrajno srkalo vase in čisti hribovski zrak mi je dobro del. Pred menoj so na zeleni ponjavi dišale cvetoče trave in valovile. Zdelo se mi je, kot da se s svojimi dolgimi vratovi priklanja-jo v zahvalo nebu, ki jih je pravkar osvežilo. Pozorno sem poslušal, da bi iz bližnjega gozda, od koder je srnjad rada izstopala, zaznal vsak šum ali pok vejice. Pod lesko se je razjezil kos in nizko preletel jaso. »Nekaj ga je gotovo vznemirilo,« sem pomislil. Še bolj napeto sem prisluhnil, toda vse naokoli je bilo nenavadno mirno. Le čmrlj, ki me je vsiljivo obletaval, in zamolkel »ku-ku« iz daljave sta motila tišino, ki je že tipala v mrak ...

Nenadoma se mi je zazdelo, da se je sredi jase pojavila rdečerjava lisa in se premaknila. Vitka postava, tenak vrat in nepazljivo obnašanje sta ga takoj izdala. »Gotovo je 'moj' gumbar! Popolnoma je že prebarvan, toda res je zelo šibak.« Previdno sem odmaknil borovo vejico, ki mi je zastirala pogled, in polagoma dvignil daljnogled. Iz čela so mu poganjali komaj vidni, še neočiš-

čeni gumbki. »Pravi je,« sem se prepričal. Mirno se je pasel v visoki travi in se ni zmenil za okolico. Počutil se je varnega. Burja je še vedno vlekla proti meni, zato me ni mogel zaznati. Zdaj je pravi trenutek. Srce mi je začelo hitreje utripati, ko sem s puščico v strelnem daljnogledu iskal njegovo pleče. Še malo bom počakal, da se postavi v »planko« ... Vedno sem dobro streljal: »Razdalja do njega je primerna in lovsko pravična, saj ga ne morem zgrešiti, čeprav me roka povsem ne uboga.« Veje v borovcih so završale. Močan

pok se je razlil po grabnu in srnjakovo telo je nemočno klonilo ... Padel je na mestu. V ognju. Popolnoma miren in negiben. Odleglo mi je. Nekoliko sem počakal in se spustil po pobočju do vrzeli, od koder sem lahko videl celotno ogrado.

Na vrzeli pa me je v trenutku preplavila tesnoba. Zgledal sem ga, sredi ograde, kako nemočno dviguje glavo, a se ne more premakniti! Poskušal se je dvigniti, znova in znova, toda telo ga ni več ubogalo ... Globoko v sebi sem začutil njegovo bolečino. Bil je

svoj poslednji boj. Brezupni boj za obstanek. Nemo sem stal na vrzeli, ujet v temino minevanja, ki je rezala vame. Obšlo me je čudno občutje, popolnoma drugačno od tistega, ki me je ves dan prej polnilo z lepoto in srečo. »Saj ne more biti res!« sem vrtal vase. »Kako sem ga mogel tako slabo zadeti?

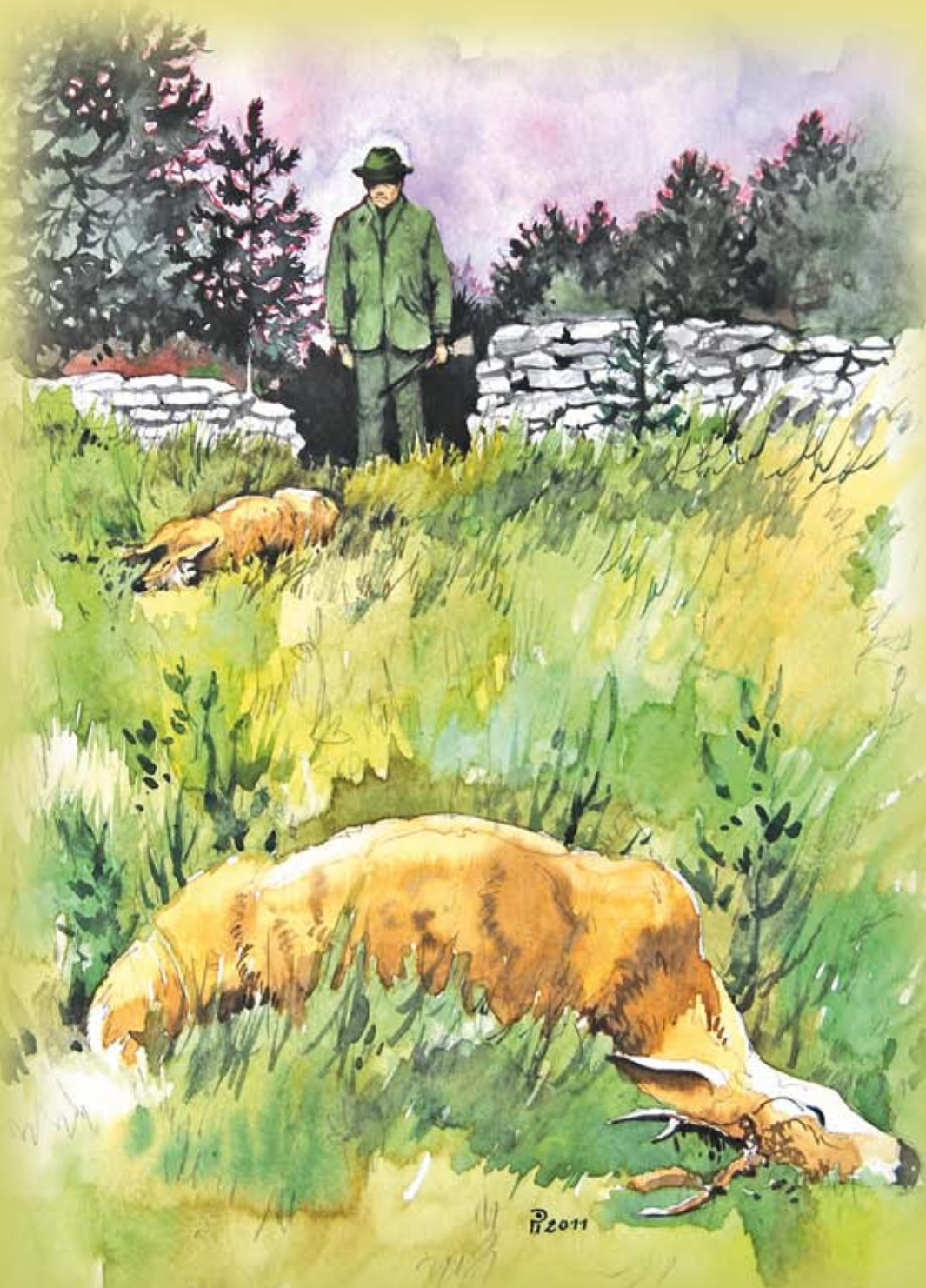
Toda ... Pa saj to vendar ni 'moj' gumbar, ampak mlad krepak šesterak!« Šele tedaj sem opazil tanko rogovje. Parožke je komaj dobro nakazal ... »Ne, nobene pomote ni bilo! Streljal sem na gumbarja. Je to prived?« Polagoma sem se

mu približeval. Tedaj pa ... Pred seboj sem nenadoma zagledal tudi 'mojega' gumbarja! Negibno je ležal v visoki travi, prav tam, kjer je padel. Kakšnih trideset metrov stran pa je bil šesterak, ki je še vedno poskušal vstati. Zgodilo se je komajda verjetno: oplazil ga je odbiti drobec krogle in mu poškodoval hrbtnico. V strelnem daljnogledu sem poiskal njegov vrat in ga umiril ... »Le kako se je znašel tam, saj ga prej sploh nisem opazil!? Se je morda že napasel in legel? Sta morda bratca? Lahko bi bila tudi srna, ki je v lovopustu,« mi je razbijalo v mislih. »Sem pred strelom ravnal pravilno in lovsko pravično?«

Znova sem v mislih podoživel tiste trenutke. »Ničesar si ne morem očitati, šlo je le za nesrečno naključje,« sem se skušal pomiriti. V nahrbtniku sem poiskal nož ...

Pred menoj je ležalo dvoje mrtvih teles. Rdeča kri je polagoma odtekala iz njunih ran in se razlivala v mokro travo. Dvakrat dvoje motnih, negibnih in odprtih oči je strmelo vame.

Za Belico, tam daleč nekje, je polagoma umiralo sonce. In na mojih dlaneh je bila kri. Kri za ljubezen ...?





Letošnja največja slovenska lovsko-kulturna prireditev bo v Tržaški pokrajini

Srečanje LPZ in skupin rogistov

Že čez en mesec, natanko 4. junija 2011, bo v Tržaški

pokrajini v Italiji, v občinah Milje, Repentabor, Zgonik in Devin – Nabrežina, **38. Srečanje lovskih pevskih zborov in skupin rogistov**. Več kot 500 lovskih pevcev in rogistov iz Slovenije, sosednje Hrvaške, avstrijske Koroške, Italije in tudi od drugod se bo udeležilo letošnje največje slovenske lovsko-kulturne prireditve. **Društvo slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine**

- **Doberdob**, ki v Tržaški pokrajini gotovo velja za delovno in prepoznavno društvo, tudi po svojem **LPZ Doberdob**, bo kot organizator srečanja storilo vse, da bo prireditev potekala tako, kot je treba. Želijo si, da bi ostala v lepem spominu slehernemu pevcu, rogistu, njihovim spremljevalcem, gostom, predvsem pa sponzorjem in donatorjem. Za vse to si prizadevajo člani slav-

nostnega in osrednjega odbora, pa tudi člani občinskih prireditvenih odborov. Prav v času tega srečanja bodo namreč v Tržaški pokrajini potekali tudi Dnevi češenj, posebej bodo oživele tudi t. i. »osmice« (kmečki turizem). V krajih, kjer bodo samostojno nastopali pevci in rogisti, lokalni odbori pripravljajo še marsikatero presenečenje. Skratka, Tržaška pokrajina, naši rojaki in

Program srečanja

38. SREČANJE LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV IN RO-GISTOV

9.30–10.00: Zborna mesto pri Briščikih, malica, navodila, dodelitev spremljevalcev
11.00: Generalka
11.15: Začetek del na simpoziju na Pomorski postaji
11.30: Odhod skupin na lokacije nastopov

12.30: Prihod skupin v občine Milje, Dolina, Repentabor, Zgonik in Devin - Nabrežina.

Kosilo

14.00: Konec simpozija na Pomorski postaji
14.30: Začetek nastopov v občinah Milje, Dolina, Repentabor, Zgonik in Devin - Nabrežina.
16.30: Odhod do glavnega prizorišča v Trstu, prosti čas za ogled

18.00–18.30: Zborna mesto pri Pomorski postaji, kratek mimohod do trga Zedinjenja Italije – Velikega trga
19.30: Glavni nastop
21.00: Po koncu nastopa kratko druženje, delitev popotnice, pozdravi

V primeru slabega vremena bo zborna mesto uro pozneje na parkirišču pri občinski telovadnici v Trstu, kjer bo tudi glavni

nastop. Urnik obrobni nastopov bo prilagojen potrebam.





tamkajšnji slovenski lovci prijazno vabijo na to lovsko-kulturno prireditev vse ljubitelje lovskega petja, melodij lovskih rogov in sproščenega druženja.

F. Rotar

Na Zgornji Hajdini o vsem, le o lovstvu bore malo

33. seja Upravnega odbora LZS

Člani Upravnega odbora LZS so imeli 33. redno sejo v prostornem lovskem domu **LD Boris Kidrič** (večkrat ji rečemo kar Kidričevo) na Zgornji Hajdini pri Ptujju. Kot je v navadi, so prijazni gostitelji iz LD in ZLD Ptuj - Ormož na čelu s predsednikom mag. **Emilijanom Trafelo** (tudi članom UO LZS) poskrbeli za prijetno dobrodošlico in izbran kulturni program, v katerem so nastopili **Rogisti ZLD Ptuj - Ormož**. Ubrano so zveneje melodije lovskih rogov, kar je nasploh odlika te uveljavljene skupine lovskih rogistov, ki je lani praznovala 20-letnico delovanja. V nadaljevanju zasedanja so člani UO LZS sprejeli osnutek predloga poročila o opravljenem delu LZS v letu 2010 in se seznanili s poročilom Nadzornega odbora LZS, odbora etičnega kodeksa in disciplinskega razsodišča. Večjih razprav ni bilo, vsa poročila so bila dobro pripravljena in so vključena v zajetno gradivo, ki bo dopolnjevo za junijsko zasedanje občnega zbora. Člani UO LZS so se seznanili tudi s poročilom neodvisnega revizorja (revizijska hiša Refiko) in naložili direktorju LZS, naj do naslednje seje pripravi informacijo o odpravi pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila omenjena revizijska hiša. Sprejeli in potrdili so Temeljni akt za izdajanje glasila Lovec, s katerim bomo lahko dokončno izpeljali postopek vpisa našega glasila v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo. Temeljni akt mora potrditi še občini zbor LZS. Glede na izjemno naklonjenost članov upravnega odbora, da se ta nedokončana naloga

iz jubilejnega leta praznovanja 100-letnice izhajanja Lovca vendarle dokonča, verjetno podpora občnega zbora ne bi smela biti vprašljiva. Gre za nadgradnjo dosedanjih prizadevanj, da Lovec postane javni medij in povsem odprt za pluralno uredniško politiko, ki ga odlikuje že skoraj dve desetletji. Tudi v preteklosti je bil vedno odprt za različne poglede, mnenja in predloge, kar ga je navsezadnje obdržalo pri življenju in uvrstilo med preostale cenjene slovenske revije. Na zasedanju UO LZS na Zgornji Hajdini so udeleženci sprejeli Pravilnik o lovsko-informacijskem sistemu *Lisjak* (začel je veljati 1. maja letos) in Pravilnik o financiranju določenih skupnih nalog članic LZS. Mnenja so bila sicer deljena, a na koncu sta pravilnika vendarle dobila zeleno luč.

Člani UO niso soglašali z uvrstitvijo sprejemanja LD Strelavec in LD Gabrje - Gradina v LZS na dnevni red junijskega občnega zbora. To pomeni, da bosta obe društvi ostali zunaj krovne lovske organizacije. Znova je bilo veliko slišati o urejanju prostorske problematike v povezavi z razmišljanji, da bi vilo Zlatorog v Ljubljani obnovili in odprodali, s kupnino pa financirali nakup Lovrenčičeve hiše na Vrhniki. A ta zgodba bo ostala očitno le pri besedah, saj ji večinsko mnenje tudi tokrat ni bilo naklonjeno. Več je bilo celo tistih, ki so zagovarjali ureditev novih, za delo primernejših prostorov na primerni lokaciji, s čimer bi lahko dolgoročno uredili prostorsko problematiko po meri sodobnih potreb LZS. Znova se je pokazalo, da je bila tematika uvrščena na dnevni red bolj na silo in zanjo ni bilo kakovostnega gradiva. Na koncu sicer polemične razprave je obveljal sklep, da je treba pri vili Zlatorog v Ljubljani nujno urediti dvorišče in okolico z dovozom s Puharjeve ulice ter odstraniti vse nelegalno zgrajene pomožne objekte in garaži na tej lokaciji, in sicer po projektu in navodilih Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Očitno bo ta tema ostala v tem mandatu nedokončana in se bo z njo moralo slej ko prej spoprijeti naslednje vodstvo LZS. Nekaj bo namreč treba storiti, saj je hiša na Župančičevi potrebna temeljite obnove, da o težavah s parkiranjem osebnih vozil ne govorimo posebej. Zasedanje UO LZS na Zgornji Hajdini si bomo zapomnili predvsem po zelo kritičnih besedah nekaterih čla-

nov, da se na takšnih srečanjih »ukvarjamo z vsem drugim, le z lovstvom bore malo ali skoraj nič«. In še, da je v zraku že čuti »predvolilni čas« in da »nam je rok trajanja« počasi potekel. Vsak komentar bi bil odveč, a do volitev je vendarle še daleč ...

M. Toš

Škoda zaradi jelenjadi in zagotavljanje miru za divjad na območju Jezerskega

Zavod za gozdove Slovenije je da dal v letu 2010 pobudo za sklic okrogle mize, kjer naj bi ugotovili stanje v gozdu na območju Jezerskega, saj so se lastniki gozdov pritoževali nad škodo, ki jo povzroča jelenjad. Posvet se je nadaljeval letos 10. marca in je bil med drugim posvečen tudi svetovnemu letu gozdov.

Sestanka so se udeležili **Jure Markič**, župan Občine Jezersko; **Jošt Jakša**, direktor Zavoda za gozdove Slovenije; **Gorazd Korkalj**, inšpektor za lovstvo; **Janez Logar**, vodja OE ZGS - Kranj; **Miha Koprivnikar**, Oddelek za gozdarstvo KGZS; **Peter Belhar**, predsednik ZLD Gorenjske; **Franci Ekar**, starešina LD Jezersko; **Leon Šiberle**, gospodar LD Jezersko; **Stane Bergant**, informatik LD Jezersko; **Damjan Robnik**, kmet; **Janez Smrtnik**, kmet in član LD Jezersko; **Jože Skuber**, kmet in član LD Jezersko. Opravičila sta se generalna direktorica Direktorata za gozdarstvo in lovstvo **Ani Zavrl**, MKGP in **Franz Jozef Smrtnik**, župan Železne Kaple.

Škoda zaradi jelenjadi, predvsem na mladju v gozdovih, postaja velik problem sožitja in sobivanja gorskega kmeta z divjadjo. LD Jezersko poskuša s svojim lovskim delovanjem in v skladu z načrti odstrela blažiti napetosti na relacijah država - lovec - kmet - divjad. Zlorabljen javni dostop v gozdove, ki je prerasel v motoriziran in množičen vdor ljudi v stanišča jelenjadi, je povzročil spremembo njenih prehranskih in vedenjskih navad. LD se je znašla v precepu, ko bi zaradi interesa ohranjanja kulturne krajine in obstoja gorskega kmeta želela ohranjati tudi številčnost jelenjadi na še sprejemljivi ravni, česar pa ji dokaj stroga lovska zako-

nodaja ne dopušča. Na posvetovanju je bilo slišati prizadevanja, da bi razrešili škodo od divjadi in obenem zagotavljali tudi pravico divjadi do življenja in gibanja. Ponovno je bilo nekajkrat rečeno, da bi moral ponovno uporabno in strokovno zaživeti nekdanji Karavanški sporazum o gojitvi jelenjadi, kar je opozarjal že pokojni B. Skumavc. Tudi na avstrijski strani so enakega mnenja.

Povzetek mnenj izraženih v razpravi:

Ekar je med vzroki, na katere so lovci opozorili že na lanskem posvetu, opozoril tudi na neuresničevanje načrta »odstrela«, česar ne bi smeli sankcionirati vsaj na območjih visokogorskih lovišč, kajti prisotnost divjadi je v največji meri odvisna od podnebnih in vremenskih razmer in od nemira - plašenja divjadi v lovišču. LD Jezersko je kljub »težavam« uspeła načrt uresničiti kar 96 %. Ker je treba načrt odstrela uresničiti za vsako ceno, s tem lahko nastane tudi velika škoda pri nadaljnjih gojitenih prizadevanjih v populacijah prstoživeče rastlinojede divjadi. Tudi lov v rizičnih, nevarnih situacijah bi se moral v visokogorju podrežati t. i. popolni varnosti za lovca.

Jakša je ponovno priznal, da še nimajo primerne pravilnika za oceno škode. Stvari so anarhične. Ne razume, zakaj je bila ustavljena prenova Pravilnika o vožnji v naravnem okolju. Opozoril pa je, da bi lahko na področju prepovedi vožnje po gozdnih cestah in vlakah veliko naredila že občina v okviru obstoječe zakonodaje. ZGS je že leta 1994 predlagal dovolilnice za gobarje in meni, da bi bila to dobra rešitev. Zapornice na gozdnih cestah niso rešitev tudi zaradi hitrega ukrepanja GRS, policije, vojske, policije, gasilcev ... Nadzor je treba vsekakor okrepiti. Obljubil je tudi, da bo vplival glede strpnosti inšpektorjev pri sankcioniranju načrtovanega odvzema. Posebej je direktor Jakša poudaril, da bo treba pri pripravi 10-letnega lovskoupravljaljskega načrta postoriti vse, kar bi bilo bolj sprejemljivo za lastnike gozda pa tudi za divjad.

Markič je povedal, da je v eni osebi župan, lovec in posestnik. Občina ima v lasti 140 ha lovni površin, zato želi razumeti problematiko z vseh gledišč. Treba se je le strpno dogovarjati. Občino želijo razvijati v smeri turizma, vendar le z gosti, ki cenijo in spoštujejo vrednote na-

rave. Promet po gozdnih cestah bodo omejili, prislunhili bodo lastnikom zemljišč in varovali živo naravo. Že zdaj se zavzemajo, da bi na gozdnih cestah upoštevali prometne predpise, na katere opozarjajo prometni znaki, nedejajo pa tudi zapornice.

Logar je pojasnil, kako nastaja nov lovskogospodarski načrt, katerega javna predstavitev bo 24. marca, in ki ga določi svet Zavoda. Partnerja sta ZGS in OZUL. Če bo OZUL predlagal, se načrti lahko povečajo. Vemo, da je nemir v naravnem okolju velik problem, a za visokogorje je primerna »mehka oblika« rekreacije, za »trdo pa bi država morala določiti namenske poligone. Nato je opisal stanje glede določitve režimov uporabe gozdnih cest na območju OE - Kranj. Tudi on apelira na občino, naj sprejme ustrezne odloke, ki izhajajo iz zakonodaje.

Kokalj je kot lovski inšpektor povedal, da je LD Jezersko izpolnila zahtevani načrt odstrela in glede tega nima pripomb. Opozoril pa je na možnost vloge prošnje na državo za povrnitev dela škode, kadar te presežejo vrednost 50 % prihodkov LD in da je v jesenskem obdobju v okviru OZUL mogoča tudi prerazporeditev načrta odstrela. Obenem je tudi povedal, da se načrt odstrela jelenjadi iz leta v leto povečuje in da bo načrt 600 glav odstreljene jelenjadi v letu 2010 letos povečan na 680 glav, kar je 13 % povečanje. Ve, da je vožnja v naravnem okolju velik problem, ki pa ga inšpektorji ne morejo rešiti sami. Občina ima za to v rokah vse vzvode.

Koprivnikar je glede gozdnih cest menil, da je edina rešitev njihova zapora ali pa plačilo cestnine. Le tako bi preprečili množičen vdor v naravno okolje. Država mora tudi čim prej izdati uredbo – pravilnik o ocenjevanju gozdne škode. KGZS je že predlagala osnove. V Avstriji, npr., je to že urejeno.

Bergantu je nerazumljivo, da se odredba o omejevanju vožnje z motornimi vozili ni uresničila, še manj pa je razumljivo, da je dovoljeno v gozdu voziti z neregistriranimi in tehnično oporečnimi motornimi vozili.

Šiberle je potožil, da je v avgustu, septembru in oktobru težko loviti v gorskem gozdu zaradi množice gorskejever, kar se premalo upošteva.

Robnik je menil, da bi se morala država odločiti: ali bo dajala prednost divjadi ali lju-

dem in opozoril na primere mladih iglavcev in listavcev, ki jih objeda jelenjad. Zaradi nje so že morali opustiti poljedelstvo, zdaj so popaseni tudi travniki, divjad je objedla gozd. Pri tem osebno ugotavlja, da tudi maloštevilčna prisotnost jelenjadi lahko povzroči izjemno veliko objedanje in lupljenje na drevesih v gozdu. Zato lastniki gozdov od stroke in znanosti pričakujejo učinkovitejša ukrepe za preprečevanje škode od jelenjadi. Meni, da se premalo upošteva, da jelenjad na Jezerskem ni stalno prisotna in se priseli le občasno, ko povzroča škodo; ne samo gozdu, ampak jemlje hrano tudi domačim, stalnim vrstam rastlinojede divjadi. V jezi je očital, da se tako uničuje gorskega kmeta in vprašal prisotne predstavnike, kaj so konkretnega naredili v zadnjem letu. Očital jim je samo lepe besede! Lovcem je očital, da se stanje samo slabša, da jim gre le za užitek, kmetje pa propadajo. Nato je demonstrativno zapustil sestanek.

Skuber je opozoril na slabšanje kakovosti lesa zaradi objedanja in lupljenja zaradi divjadi. Na Jezerskem drevesa do poseka rastejo več kot 100 let in se vprašal, kaj bomo zapustili svojim

bistveno več, kot je je prijavljene, a ker je veliko kmetov in lastnikov gozdov tudi lovcev, je še dokajšnja strpnost do prijavljanja škodnih primerov. V bistvu pa se je javno vprašal: »Kakšne koristi ima posestnik od lova, od divjadi, razen povzročene škode?«

Belhar je v uvodu opravičil Srečka Žerjava, direktorja strokovnih služb LZS, nato pa apeliral na LD, da bi s kmeti še tesneje sodelovala. Tudi on meni,

podobno kot pri konjih, če kobilica nauči žrebeta »obžiranja« dreves. Borna je tudi z ogrado preprečeval, da se škoda zaradi jelenjadi ni širila v sosednje gozdove. Vsekakor pa sta bistvena odgovornost in spoštovanje tuje lastnine, pomembno je tudi dobro in objektivno partnerstvo z vsemi udeleženci v gozdu ter tesno sodelovanje z lokalno skupnostjo. Vse to je sodobna potreba in nujnost! Le če bomo dosegli dobre in strpne razgovore



Posestniki: Janez Smrtnik, Damjan Robnik, Joško Skuber pravijo, da stanje zaenkrat lahko samo opazujejo.



Posvet o lovstvu in škodi zaradi jelenjadi na Jezerskem. Direktor ZGS Jošt Jakša, direktor območne enote ZGS Kranj Janez Logar, župan Jezerskega Jure Markič in lovski inšpektor Gorazd Kokalj

vnukom. »Dajte večje pravice lastnikom, ki jim tudi pripadajo, pa bomo vse sami uredili. Ne bo treba plačevati nobenih inšpektorjev,« je menil, nato pa tudi on demonstrativno zapustil sestanek.

Smrtnik je povedal, da samo posamezni primerki jelenjadi v smrekovi kulturi, če začne lupiti, lahko uniči velike površine. Povedal je tudi, da je škode

da zapornice na gozdnih cestah niso rešitev, vendar bo treba z zakonodajo povečati spoštovanje do lastnine. Opozoril je tudi na dejstvo, da se v Sloveniji jelenjad širi številčno in prostorsko. Povedal je primer, da je grof Borna, ki je naselil podonavsko jelenjad v zdaj imenovani Jelendol, vsako glavo živali, ki je začela lupiti, odstrelil. Menil je namreč, da je pri jelenjadi

in dogovore, bodo na gozdnih cestah zadostovale zgolj opozorilne table in ne zakonsko določeni prometni znaki.

V nadaljnji razpravi so se vsi zbrani zavezali, da bodo vsak na svojem območju intenzivno poskrbeli:

- za ukrepe za zmanjšanje vdora »nemira« v naravno gorsko okolje in se bolj zavzeli za t. i. »mirne cone«, posebno v zimovaliških jelenjadi,

- za iskanje rešitev za sprejemljivo sobivanje gorskega kmeta z divjadjo in da bodo skupaj z državo iskali rešitve za pošteno povračilo škode od jelenjadi ob upoštevanju, da je jelenjad na Jezerskem le dnevno občasno in predvsem sezonsko,

- za strpen dialog in povečano pomoč gorskim kmetom, skupaj z lokalno skupnostjo pa za njihovo čim prijaznejše in nemoteče življenje.

Franci Ekar

Občni zbor LD Bojansko - Štore

Pred nedavnim je slovensko lovstvo proslavilo 100-letnico obstoja in delovanja. V vsem

tem dolgem času ni bila v Sloveniji iztrebljena niti ena živalska vrsta, kot se je to zgodilo v drugih evropskih državah z daljšo ali krajšo lovsko tradicijo, kot je naša. Smo torej vzor Evrope!

V častitljivo slovensko »stotko« je vtkanih tudi 66 let aktivnosti **Lovske družine Bojansko - Štore**. Pred nedavnim smo dogodek primerno obeležili z razvitjem prapora, o čemer sem pisal v Lovcu. Naša revija Lovec je oblikovno lepa in tudi vsebinsko poučna, primerna in nepogrešljiva – vsaj za našo armado 22.000 slovenskih lovcev.

Programsko-volilna konferenca ali občni zbor, ki ga imamo štorski lovci po našem Statutu vsako peto leto (medtem ko vsako leto vmes potekajo delovne konference), je ob novem vodstvu začrtal smernice za naše delo v spremenjenih razmerah zakonodaje, katere glavna odlika je vendarle, da ni dopustila privatizacije lovišč. Pravno gledano je uredila tudi družine, saj tudi koncesije niso največje zlo. Lovci z Bojanskega, skupaj z dvema pripravnikoma nas je osemindeset, gospodarimo na 4.100 ha, od tega je 3.700 lovnih površin. To je pretežno sredogorski svet.

Na občnem zboru, ki je bil 26. februarja 2011 in se ga je poleg gostov iz sosednjih družin udeležil tudi župan **Miran Jurkošek**, so govorili o našem prilagajanju na vse nove procese v družbi, predvsem o strokovnih temah, ki zadevajo nas lovce.

V novi zasnovi so dobili posebno mesto naši prvi varuhi, lovski čuvaji, ki jim je prvenstveni cilj varovanje naravnih habitatov in prostoživečih živali v celostnem prostoru naših lovišč. Družina premore pet lovskih čuvajev in dva lovstva mojstra, še več pa jih bomo usposobili. Izobraževanje je naša stalnica, ki ga je treba neprestano nadgrajevati, obenem pa moramo upoštevati kodeks slovenskih lovcev.

Štorski lovski smo ponosni tudi na naš lovski dom, ki smo ga potem, ko ga je lokalna borčevska organizacija predala Slovenskim železarnam, od njih kupili z lastnim denarjem. Znani **Vrunčev dom** smo dobili skoraj v ruševinah, nato pa vanj vložili na tisoče udarniških ur dela in veliko denarja. Res smo si pomagali s sponzorji, med večjimi je bila vseskozi domača Občina Štore. Dom, ki leži 750 m nad morjem, je znan daleč po domovini, služi pa vsem organizacijam in društvom in v njem se vedno nekaj dogaja. Zaradi spomina in tra-



Udeleženci Občnega zbora LD Bojansko - Štore smo se fotografirali skupaj z našim županom Miranom Jurkoškom.

dicije nosi dom ime Lovski dom - Vrunčev dom.

Iz našega glasila Lovec sem prebral mnenja nekaterih, da je v novih razmerah zakonodaje težko pridobiti lovce za opravljanje funkcij v družini (gospodarja, predsednika itn.) No, pri nas doslej tega ni bilo občutiti. Družina se je že na posvetih dogovorila, občni zbor pa le potrdil, da bo predsednik - starešina tudi naprej prekaljeni dosedanja predsednik **Rajnhold Jelen**, ki si je na vodilnem mestu doslej nabral že 28 let vodenja. Zaradi velikih zaslug, ki jih ima pri razvoju družine, strokovnosti, ki jo kot lovski tehnik premore, in izjemnih moralnih vrednot in avtoritete smo mu izglasovali tudi naslednji petletni mandat. Člane UO LD, ki si jih je sam imenoval in predstavil na konferenci, je potrdil tudi občni zbor.

Tudi besedovanje o lovcih - veteranih sem zasledil v zadnjih številkah naše revije Lovec. Kako je s tem pri nas? S ponosom zapišem, da je v pomembnih dogodkih, ki so zagotovili uspešno slovensko samostojnost v letu 1991, z orožjem v roki in organizacijsko-vodstvenimi potenciali sodelovala skoraj polovica lovcev, članov LD Bojansko - Štore. Ne vem, če se lahko vsaka družina pohvali s tolikšnim številom sodelujočih v odporu v tistem usodnem času!? Naš član je tudi **Ludvik Zvonar** iz vrhovnega vodstva odpora, **Srečko Cmok** pa je kot varnostnik komandanta **Krajnca** spremljal vojsko JLA do Kopra. Tu smo bili pripadniki TO, Narodne zaščite in Milice, organizirane v Združenje Sever.

Po končanem občnem zboru naše LD je sledilo skupno fotografiranje. Lovci LD Bojansko - Štore, udeleženci odpora 1991, so:

Ludvik Zvonar, Srečko Cmok, Milan Urbanček, Jože Kragelj, Franc Maček, Matej Fink, Franc Podplatan, Vlado Bogdanovič, Jože Jazbec, Zlatko Cmok, Jože Škoberne, Milan Škoberne, Lojze Mastnak, Rudi Resman (zadnja dva pokojna), **Damijan Zapušek, Jože Vrvnik, Marjan Gombač, Zdenko Gajšek, Jože Jelenc, Miha Viz-**



Foto: F. Krnjak

Vsi so soglasno ponovno potrdili starega novega predsednika Andreja Vaupotiča za predsednika Ptujsko-Ormoškega LOU.

jak, Karli Doberšek in Brane Küzmič.

Fotografirali smo se skupaj z našim županom **Miranom Jurkoškom**. Na fotografiji manjkata lovca veterana **Jože Jelenc** in **Karli Doberšek**.

Jože Kragelj - Jok

Ptujsko-Ormoško LOU je pregledalo svoje delo

V lovskem domu pri Veliki Nedelji so se v soboto, 26. februarja 2011, sestali upravljavci **Ptujsko-Ormoškega lovsko-**

upravljskega območja (LUO) na 6. redni volilni seji zbora, ki jo je vodil dotedanji predsednik tega **OZUL Andrej Vaupotič**. Polnoštevilna udeležba je bila dokaz, da se lovci odgovorno vključujejo v delo OZUL in kritično presojujejo vplive in dejanja, ki niso v prid lovtvu, čeprav so v mnogih primerih podana zakonska določila.

OZUL je sestavljeno iz tridesetih lovskih družin, od tega je triindvajset lovskih družin iz Zveze lovskih družin Ptuj, tri so iz Savinjsko-Kozjanske ZLD - Celje in štiri iz Lovske zveze Maribor. Pisana družina lovcev zajema območje vse od Poljčan in Rogaške Slatine do Koga. Na tem območju od lovne velike divjadi živijo divji prašič, jelen, gams, muflon, nižinska lovišča pa so ponekod še bogata z malo divjadjo. Prav pri ukrepih za spodbujanje številčnosti male divjadi so se razpravljavci zadržali najdlje. Kritično so ocenili stanje v naravi in odnose med kmeti in lovskimi družinami. Siromašenje življenjskih razmer za malo divjad je ključni problem

pri gojitev te divjadi. Posebej so izpostavili nemoč pri nakupu ali najemanju površin za ureditev remiz, uničevanje mejic, pa tudi predolgo varstveno dobo (lovopust) plenilskih vrst – lisice, šoje, sive vrane in srake. Graf, ki so ga pripravile strokovne službe OZUL, to le potrjuje. Le pri lisici je uresničitev načrta odstrela zadovoljiva (90,45 %) in znaša skupaj 1.194 živali, z indeksacijo 2,07. Posebno zanimiva velika parkljasta divjad je divji prašič, ki ga lovci uspešno lovijo, saj se je škoda na poljščinah, v primerjavi s prejšnjimi leti, znatno zmanjšala in tudi odstrel je bil uresničen samo 84,5 %. Zunaj

območja upravljanja z divjim prašičem pa se odstrel povečuje. Tako so lani, npr., v LD Središče, ki je značilno ravninsko območje z intenzivnim kmetijstvom, uplenili kar 40 divjih prašičev, takoj za njo pa je LD Velika Nedelja z 21 prašiči.

Pereč problem, ki so ga razpravljavci izpostavili, je velikanška škoda na divjadi, ki jo naredi promet. Za ponazoritev naj navedem LD Boris Kidrič iz Kidričevega, ki je v minulem letu beležila kar 64 glav povožene srnjadi ob 200 glavah načrtovanega odstrela, v celotnem LUO pa kar 593 glav srnjadi. Sem niso prištete še druge izgube, ki znašajo 268 glav. Skupno torej strašljivih 861 glav srnjadi! Nič boljše ni pri izgubah male divjadi v prometu, posebno poljskega zajca. Neslavni rekord nosi LD Ptuj z 38 zabeženimi povoženimi zajci, takoj za njo pa je zopet LD B. Kidrič iz Kidričevega z 28 poljskimi zajci.

V Ptujsko-Ormoškem LUO je v letu 2010 znašal skupni odvzem divjadi: 3.339 glav srnjadi, od tega 861 glav izgub (cesta, železnica, npr. psi 100 glav, krivolov, bolezn, itn.), ena glava jelenjadi, 57 muflonov, 6 gamsov, 362 divjih prašičev, 12 glav damjakov. Poljski zajec: 492, od tega 180 izgub, največ cestni promet (166), fazan 1.218 (med njimi je določen odstotek iz umetne vzreje), 459 rac mlakaric, srak, šoj in sivih vran, skupaj 616 ptic, kar pa je, ob številčnosti še posebno sive vrane, odločno premalo.

V nadaljevanju razprave je bil izpostavljen problem pomlajevanja lovskih vrst. »Smo zadosti naredili, da bi pritegnili mlade?« se je vprašal gost, mag. **Milan Trafela**, predsednik ZLD Ptuj - Ormož. Gotovo je pri tem prispeval svoj negativni delež ne-reen prikaz lovstva raznih nasprotnikov lova, ki z demagoškimi »puhlicami« zasipavajo in strašijo širšo javnost, niso pa sposobni dojeti velikih uspehov lovcev in njihovega velikega truda pri ohranitvi narave in vseh živalskih vrst. Že najmanjšo napako člana LD ali lovske družine izrabijo za gonjo proti celotnemu lovstvu. Prav zaradi takšnih dejanj v lovstvu smo lovci sprejeli Lovski kodeks slovenskih lovcev, saj se zavedamo, da lovstvo ni imuno na vsakokratno stanje v družbi.

V kritični razpravi so prisotni še ugotovili, da je dosedanje vodstvo OZUL, z njegovim predsednikom Andrejem Vau-



Foto: M. Avbar

Trajnostno gospodarjenje z divjadjo, ki je v lasti države, je podlaga za sklenitev koncesijskih pogodb, ki jih je Vlada Republike Slovenije sklenila z lovsкими družinami kot koncesionarji. Lovsko izobraževanje je država zaupala Lovski zvezi Slovenije, ki je tudi letos v sodelovanju z Zvezo lovskih družin Novo mesto, kateri predseduje Franc Jarc, pripravila izobraževanje mladih lovcev. Po tečaju, ki ga je vodil tajnik ZLD Novo mesto Stane Gabrijel, je pred izpitno komisijo pokazalo svoje znanje štirideset lovskih kandidatov iz dolenskih lovskih družin, ki so minuli konec tedna uspešno opravili državni lovski izpit. Na fotografiji: novi lovci na podelitvi lovskih spričeval.

potičem, uspešno sklenilo svoj mandat. Z veseljem so ugotovili velik napredek v strokovnem in organizacijskem pomenu. Kljub temeljiti pripravi na nove volitve organov OZUL so vsi soglasno ponovno potrdili starega - novega predsednika, Andreja Vau-potiča. S takim zaupanjem so samo potrdili njegovo dobro dosedanje delo in iskreno namero delovati v prid lovstvu in divjadi.

Franc Krnjak

Biti lovec je čast in ponos

Lovski izpiti v Novem mestu so kronali triinštirideset mladih lovč in lovcev

Znanje je neprecenljivo bogastvo. Šele ko se človek veliko nauči, se lahko zave, da ne ve veliko. Stara misel, ki pa še kako velja. Tudi pri Lovski zvezi Slovenije (LZS) se zavedajo, da je izobraževanje lovcev trajna naloga. Lovstvo potrebuje osebe z znanjem, ker prehaja v naravovarstveno dejavnost, ki je namenjena varovanju in ohranitvi divjadi, naravnega okolja in vseh živih bitij, tudi tistih ogo-ženih z rdečega seznama.

Trajnostno upravljanje z divjadjo, ki je v lasti države, je podlaga za koncesijske pogodbe, ki jih je Vlada Republike Slovenije sklenila z lovsкими družinami kot koncesionarji. Uspešno izpolnjevanje koncesijskih pogodb je največ odvisno od znanja in prizadevnosti lovč in lovcev, ki s svojim pristo-vojnimi delom uresničujejo na-

loge in cilje LZS. Starostna meja članic in članov LZS se v zadnjih letih pomika prek let, ki jih je dosegel Abraham, zato je pomembno pomlajevanje organizacije, ki deluje v javnem interesu. Mladi lovci morajo najprej opraviti lovski izpit, praktični del v lovski družini, teoretični del z zaključnim lovskim izpitom pa na območni lovski zvezi. Lovsko izobraževanje je država zaupala LZS, ki je tudi letos v sodelovanju z našo ZLD Novo mesto pripravila izobraževanje na našem območju. V tej območni ZLD, ki ji uspešno predseduje **Franc Jarc**, so pripravili tečaj za lovske pripravnike, ki so 31. 3. in 1. 4. 2011 v Novem mestu z uspehom opravili državni lovski izpit. Tečaj, ki ga je obiskovalo triinštirideset kandidatov, kar je največ lovskih kandidatov v zadnjem desetletju, je vodil strokovni tajnik ZLD Novo mesto **Stane Gabrijel**. Državno izpitno komisijo za lovske izpite, ki jo je imenoval minister za kmetijstvo oziroma njegov pooblaščen predstavnik, so sestavljali **Bojan Avbar** kot predsednik ter inž. **Blaž Krže** in inž. **Marjan Kumelj** kot člana. Diplomirane lovce je nagovoril predsednik ZLD Novo mesto **Franc Jarc**, ki je hkrati tudi predsednik OZUL novomeškega območja. Slavnostne podelitve lovskih spričeval se je poleg vidnih članov lovske organizacije in mentorjev, med njimi sta bila **Marjan Mihelčič** in **Janez Saje** (oba LD Padež), udeležil tudi predsednik Komisije za izobraževanje ZLD Novo mesto **Branko Bec**, ki je novim lovčcem čestital k uspešno opravljenemu lovske- mu iz-

pitu. Po dokaj velikem zanimanju za lovski stan je mogoče skleniti, da se med mladimi Dolenkami in Dolenci večja zanimanje za lovstvo. Med lovsкими diplomantkami sta bili tudi **Aleksandra Strupeh** (LD Tržišče) in **Andreja Žurga** (LD Trebnje), ki sta pokazali odlično znanje. Za prizadevnost in doseženo znanje so knjižne nagrade poleg lovk Aleksandre Strupeh in Andreje Žurga, strelke, ki je na preizkusu strelskih spodobnosti zadel 85 krogov, prejeli še **Jože Uhan** (LD Trebnje), **Mitja Matjaš** (LD Veliki Gaber) in **Jernej Iskra** (LD Plešivica). Za prizadevnost pri delu na Frati 2010 pa je bil pohvaljen **Alojz Starič** (LD Mirna Peč), ki je tudi uspešno opravil lovski izpit.

Da je do znanja je težka pot, so okusili tudi mladi tečajniki, lovke in lovci z Dolenjske, ki so se iskreno veselili svojih spričeval. Zavedajo se, da bo treba v loviščih in odnosih z lovsкими tovariši zaupati v lastno pamet in znanje, a se pri lovskih dejavnostih tudi posvetovati z bolj izkušenimi kolegi. Želimo jim dober pogled in ravne cevi, pri čemer naj imajo pred ukovitvijo prsta vsakič vedno v mislih le korist divjadi.

Matija Avbar

Družili so se lovci LD Pobrežje - Miklavž in kmetje

Lovci LD Pobrežje - Miklavž nadaljujejo s tradicionalnim srečanjem s kmetovalci in lastni-

ki zemljišč na njihovem lovne območju.

Letos smo se na srečanju zbrali v lovskem domu LD 11. 2. Da so se srečanja »prijela«, priča dejstvo, da se jih udeležijo vsi povabljeni kmetje, pridružijo pa se še drugi uporabniki prostora, npr., predstavnik Ribiške družine Maribor, Društva gojitelji pasemskih golobov Slovenije in drugi.

Da vabimo med kmetovalce tudi druge predstavnike »sorodnih« družtev, smo se odločili zaradi želje po izmenjavanju mnenj o različnih vprašanjih, kar so kmetovalci sprejeli z odobravanjem. Tako se vsi spoznavamo in seznanimo z dejavnostjo in problematiko vseh, ki delujemo na tem območju.

Za popestritev srečanja lovci vedno poskrbimo za kakšno presenečenje. Tako so se pred dvema letoma predstavili ljudski godci in pevci iz Dogoš, lani pa nas je obiskal glasbenik s »frajtonarico«. Letošnje srečanje so odprli in popestrili novousta-

novljeni **Rogisti LZ Maribor**. S svojim nastopom so naredili nepozaben vtis, saj je za marsikaterga nelovca ta del lovske kulture malo znan ali sploh neznan.

Sledil je tradicionalni pozdrav starešine LD, **Marjana Gselmana**, v katerem se je vsem kmetovalcem in vsem drugim zahvalil za sodelovanje. Posebej je poudaril, da je takšno sodelovanje na zelo visoki ravni, da med kmetovalci in lovci ni nikarkršnih »iskric« nesporezuma ter da želi in pričakuje tako dobro sodelovanje tudi v prihodnje.

Sledila sta pogostitev s srnjim golažem in kapljico iz ormoških gor in sproščen pogovor, na koncu pa so postregli še Markovo sladico, skutine palačinke, in kavico.

Letos nas je s svojo prisotnostjo počastil tudi predsednik LZ Maribor **Branko Kurnik** in vsem gostom in gostiteljem spregovoril nekaj spodbudnih besed o pomembnosti takšnih srečanj in druženj. Tudi on je izrazil za-

dovoljstvo, saj so srečanja v taki obliki že stalnica v kar nekaj LD, ki delujejo na območju LZM.

V takšni družbi ob klepetu čas kar prehitro mine in večer se hitro prevesi v nov dan. Polni novih vtisov smo se poslovili z obljubo, da se bomo čez leto spet srečali v tolikšnem ali še večjem številu.

Tako smo še enkrat dokazali, da je sodelovanje in uresničevanje različnih interesov mogoče usklajevati v zadovoljstvo vseh.

Marjan Gselman

Lov brez meja

Meje lahko tudi združujejo

»*M*eso pri kosti in zemlja
»*M*ob meji sta najslajša.«
pravi ljudska modrost. Meje lovišč so bile in so, žal, še vedno

bomo svojim lovskim tovarišem na terenu pokazali mejo, hkrati pa dokazali, da lovske meje niso nekaj, kar nas ločuje. Novembra lani smo idejo uresničili. Lova so se udeležili praktično vsi aktivni lovci vseh treh LD. Že na začetku, na zbornem mestu, je lovce s pesmijo pozdravil Lovski pevski zbor Martin Krpan na Blokah. Lov je potekal vzorno in zvočenje dvanajstih gonicev je razvajalo naša ušesa. Že po končanem prvem delu smo se lahko obilno okrepčali, po lovu pa sta sledila kosilo in veselo druženje zbrd novim bivaikom LD Velike Lašče na Novem Potu.

Prijetno in veselo druženje s sosedi je rodilo sklep, da »lov brez meja« postane tradicionalen. Tako smo dokazali, da meje lahko tudi združujejo.

Mag. Jernej Marolt



Tudi letos so lovci LD Pobrežje - Miklavž medse povabili kmetovalce s svojega območja in se prijateljsko pogovarjali.



Zbranim se je predstavila tudi nova skupina, Rogisti LZ Maribor.



Foto: V. Čuč

Lovci LD Velike Lašče, LD Martin Krpan na Blokah in LD Sodražica pred lovskim bivaikom na Novem Potu

marsikje jabolko spora sosednjih lovskih družin. Lovci nikakor ne dojamemo, da nam z določitvijo lovišč država ni »vzela« ali »dala« dela lovišča, pač pa zgolj manj ali več ponudila, mi pa smo s podpisom koncesijske pogodbe to sprejeli.

Vodstva lovskih družin (LD) **Velike Lašče**, **Martin Krpan** na Blokah in **Sodražica** so po podpisu koncesijskih pogodb zadeve uredila na najboljši mogoč način. Predstavniki vseh treh LD smo se zbrali na terenu, poklicali smo še predstavnika ZGS, **Mirana Bartola**, in skupaj smo v prijetnem tovariškem vzdušju označili spremenjene meje med lovišči.

Vzdušje na terenu je botrovalo pobudi, da bi organizirali »lov brez meja«, lov treh lovskih družin okrog tromeje, na katerem

Srečanje tajnikov območnih lovskih zvez in delavcev LZS

V torek, 5. aprila 2011, je direktor strokovne službe **Srečko Žerjav** povabil predstavnike in tajnike vseh območnih lovskih zvez na delovni sestanek, ki je bil v lovskem domu LD Pobrežje - Miklavž. Udeležba tajnikov je bila dobra. Opravičili so se tajniki območne lovske zveze Posavje, Idrije, Notranjske in koprškega okoliša, opravičil se ni le tajnik ZLD Bele krajine.

Po uvodnem pozdravu direktorja Srečka Žerjava je **Jože Samc** predstavil sistem pravega vpisovanja izobraževanj v informacijski sistem Lisjak. Tajniki so imeli kar nekaj vprašanj in

predlogov. Sledila je predstavitve realiziranih in predstavljenih aktivnosti LZS, kjer je bilo izpostavljeno predvsem: 7. Mednarodni sejem Lov, 38. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogitov (4. junija v Trstu), program III. lovskih dni (3. in 4. september), priprave na 4. Državno (11. junij) in 13. Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja (2., 3. in 4. september). Pri predstavitvi Pravidnika o financiranju skupnih nalog, ki je bil sprejet na Upravnem odboru LZS, so tajniki prispevali kar nekaj svojih pogledov in pomislekov.

V nadaljevanju je **Tina Drolc**, novinarka - svetovalka za stike z javnostjo, predstavila predlog izhodišč za prenovo spletne strani Lovske zveze Slovenije. Skupaj je bilo ugotovljeno, da mora biti spletna stran bolj dinamična in da se je treba čim prej odločiti za izvedbo projekta.

stavil informacijo o izobraževanju za lovske čuvaje ter postopke za izdajo znakov in izkaznic lovskega čuvaja, **Boris Leskovic**, odgovorni urednik revije Lovca, pa je predstavil problematiko dopisov za rubriki Jubilanti in V spomin oziroma še enkrat poudaril varstvo osebnih podatkov, sprejete temeljne zahteve in interna pravila za objavo v obeh rubrikah. Tina Drolc je tajnike seznanila s pripravo seminarja za odnose z javnostjo in možnostjo, da se bo LZS pridružila akciji *Star papir za novo upanje*.

Po koncu delovnega srečanja je bil pozdravni nagovor starešine LD Pobrežje - Miklavž, **Marjana Gselmana**. Zatem je bilo kratko neformalno druženje udeležencev delovnega srečanja.

Tina Drolc



Foto: B. Ložar

Miha Krofel je konec marca v domu LD Tomišelj lovcom predaval o volkovih in šakalah v Sloveniji.

mina smo 25. 3. 2010 organizirali predavanje Šakali in volkovi v Sloveniji. Na predavanje smo povabili naše lovce, lovce sosednjih družin ter še nekaj lovskih prijateljev. Ob zbiranju prijav smo bili presenečeni nad velikim odzivom in tako se nas je v lovskem domu na Planinci tistega dne zbralo kar šestinpetdeset; lovci so prišli iz dvanajstih lovskih družin, s svojo prisotnostjo pa nas je počastil tudi direktor strokovnih služb LZS **Srečko Žerjav**.

V Sloveniji se je šakal prvič pojavil v petdesetih letih prejšnjega stoletja in se redno, z nekajletnimi presledki, pojavljal kot primerek klateških živali. Februarja 2009 pa so člani Društva Dinaricum in ljubljanske sekcije DOPSS v bližini Bevk (LD Brezovica) prvič potrdili prisotnost teritorialnih šakalov. Zdaj ocenjujejo, da je v Sloveniji že trinajst teritorialnih tropov.

Šakal je srednje velik predstavnik psov, po velikosti sodi med lisico in volka. Od lisice ga lahko ločimo po nekoliko daljših nogah in krajšem repu (v razmerju do trupa).

Šakal je vsejed in prehransko zelo prilagodljiv, aktiven pa je predvsem ponoči. Družino sestavlja par odraslih šakalov, ki se tudi pari, in mladiči. V družini lahko ostanejo tudi nesparjeni odrasli šakali, ki so starejši potomci para. Šakali so teritorialne živali in svoj teritorij branijo ter označujejo z označevanjem (markiranjem), pa tudi s tuljenjem, saj z oglašanjem sporočajo drugim šakalom, da je teritorij že zaseden. Oglašajo se tudi zaradi medsebojnega določanja, kje se zadržujejo preostali člani družine. Posnetek tuljenja šaka-

lov je bil zelo zanimiv, še bolj zanimivo pa je bilo Mihovo zavijanje, ko je pokazal, kako oponaša volka.

V drugem delu smo poslušali Kroflovo predstavitev stanja volkov na Slovenskem (projekt SloWolf) in tudi zadnje ugotovitve, ki so jih ugotovili s pomočjo telemetrije – to je spremljanje živali, ki je opremljena z ovratnico, ki oddaja signal in tako lahko spremljajo gibanje. Zanimiv je tudi podatek, da iz zgodovine pri nas še ni znan primer napada volka na človeka, če izločimo pravljico o Rdečo kapi in njeni babici.

Volk (*Canis lupus*) je najstarejši predstavnik družine psov in je naša druga največja zver (za medvedom) Tudi volkovi živijo v socialnih skupnostih, ki jih imenujemo tropi. Glavna volčja hrana sta srnjad in jelenjad. Na območju Krimskega pogorja je volk prehodna velika zver in ga lahko sledimo predvsem v svežem snegu. Njegova sled je podobna pasji.

Šakal in volk sta pri nas zavarovani vrsti in si prizadevamo za njuno trajnostno ohranitev. Še posebno velike zveri (medved, volk in ris) so pomemben del ekosistema. Ker je v okolju pomemben vsak podatek o pojavljanju redke vrste, strokovnjaki prosijo, da jim sporočite morebitna srečanja ali opažanja (lahko tudi posredno prek uredništva Lovca). Za vse morebitne informacije se vam že vnaprej zahvaljujemo. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem za udeležbo, še posebno pa biologu Mihi Krofelu za zanimivo in izčrpno predstavitev obeh vrst zveri.

Barbara Ložar



Foto: S. Vesel

Del udeležencev srečanja tajnikov območnih LZ in delavcev LZS; od leve: M. Velkvorh, G. Bolčina, T. Drolc, B. Leskovic, J. Troha, Z. Mastnak in S. Gabrijel.

Na delovnem sestanku so bili predstavljeni še drugi projekti: partnerstvo Lovske zveze Slovenije v projektu SloWolf, štetje divjega petelina in drugi mednarodni projekti. Izmed mednarodnih aktivnosti je direktor S. Žerjav izpostavil pomen izhodišč za komuniciranje in pomen lovskih organizacij pri ohranjanju biotske pestrosti v naravnem okolju, kar so obravnavali na zadnjem srečanju FACE. **Štefan Vesel**, sekretar Lovske zveze Slovenije, je tajnike opozoril na pravilen postopek vlaganja vlog za nove lovske izkaznice za mlade lovce, ki so opravili lovski izpit, ter glavna navodila za organizacijo in izvedbo delnih občinskih zborov, ki bodo maja 2011. **Gregor Bolčina**, svetovalec za upravljanje z divjadjo, je pred-

Predavanje Šakal in volk v Sloveniji

V Lovski družini Tomišelj se zavedamo, da je poznavanje divjadi pomembno za lovce, pravilno delovanje LD in dobro gospodarjenje z divjadjo.

V zadnjih letih je zlati šakal (*Canis aureus*) v Sloveniji postal avtohtona vrsta in leta 2009 so potrdili prisotnost teritorialnih šakalov na Ljubljanskem barju. V letu 2010 se je šakal pojavil tudi v gozdovih na Krimu, kjer je bil pomotoma tudi ustreljen. Vse navedeno nas je pripeljalo do odločitve, da organiziramo predavanje o tej zveri. Tako smo se z **Mihom Krofлом** z Biotehniške fakultete dogovorili za predavanje.

Po kratkem usklajevanju ter-

Medobčinska liga - Slovenska Bistrica 2011 v trapu in na MK-tarčo

Že pred 31 leti je bila na Zopobodo pred nedavnim preminulega člana LD Polskava, **Jožeta Pečovnika**, in **Mihaela Rasteigerja**, člana LD Slovenska Bistrica, ustanovljena Liga devetih lovskih družin Občine Slovenska Bistrica v streljanju na glinaste golobe in na MK-tarčo z malokalibrsko puško. Z leti je iz ene občine nastalo več občin in občinska liga je prerasla v medobčinsko ligo.



Udeleženci medobčinske strelske lige 2011

V soboto, 26. aprila 2011, je bila na strelišču LD Slovenska Bistrica zaključna strelska tekma tradicionalne medobčinske strelske lige - Slovenska Bistrica 2011, ki jo je letos vodila LD Slovenska Bistrica pod vodstvom **Alojza Gostenčnika**. Liga je potekala v petih kolih na streliščih **LD Poljčane, Oplotnica, Makole, Šmartno na Pohorju in Slovenska Bistrica**. Udeležili so se strelci vseh devetih LD iz občin Slovenska Bistrica, Oplotnica, Poljčane in Makole.

Strelci so streljali v različnih kategorijah in rezultati prvih treh v vsaki kategoriji so naslednji:

- **super veterani** (nad 65 let):
glinasti golobi – **A. Koropec** (1. mesto - LD Polskava), **J. Štukelj** (2. mesto - LD Polskava) in **M. Kolenko** (3. mesto - LD Polskava),
malokalibrska puška tarča – **F. Dobršek** (1. mesto - LD Makole), **M. Kolenko** (2. mesto - LD Polskava) in **A. Koropec** (3. mesto - LD Polskava),
v kombinaciji so dosegli – **A. Koropec** (1. mesto - LD Polskava), **J. Štukelj** (2. mesto

- LD Polskava) in **M. Kolenko** (3. mesto - LD Polskava);

- **veterani** (nad 55 let):
glinasti golobi – **K. Tržan** (1. mesto - LD Slovenska Bistrica), **B. Pahič** (2. mesto - LD Črešnjevce) in **D. Sevšek** (3. mesto - LD Oplotnica),
MK-tarča – **B. Fidler** (1. mesto - LD Šmartno na Pohorju), **B. Pahič** (2. mesto - LD Črešnjevce) in **D. Sevšek** (3. mesto - LD Oplotnica),
v kombinaciji so dosegli – **B. Pahič** (1. mesto - LD Črešnjevce), **B. Fidler** (2. mesto - LD Šmartno na Pohorju) in **K. Tržan** (3. mesto - LD Slovenska Bistrica).

- **Posamezno** so rezultati naslednji:
glinasti golobi – **B. Sadek** (1. mesto - LD Oplotnica), **M. Lešnik** (2. mesto - LD Slovenska Bistrica) in **J. Fric** (3. mesto - LD Šmartno na Pohorju),
MK-oblika tarče – divja svinja in gams – **Brezovšek Z.** (1. mesto - LD Šmartno na Pohorju), **B. Sadek** (2. mesto - LD Oplotnica) in **P. Žigart** (3. mesto - LD Polskava).

- **Posamezno kombinacija:**
B. Sadek (1. mesto - LD Oplotnica), **Z. Brezovšek** (2. mesto - LD Šmartno na Pohorju) in **M. Lešnik** (3. mesto - LD Slovenska Bistrica).

- **Ekipni rezultati** so bili naslednji:
LD Šmartno na Pohorju (1. mesto), **LD Oplotnica** (2. mesto) in **LD Črešnjevce** (3. mesto). Na četrtem mestu je bila z rezultatom vseh petih kol organizatorica letošnje lige **LD Slovenska Bistrica**. Za vrnoro računalniško vodenje in vnos rezultatov je skrbel član LD Cigonca **Miroslav Knez**.

Vsi prvouvrščeni so prejeli pokale in medalje. Po razglasitvi rezultatov je bila za vse udeležence pripravljena pogostitev.

Branko Ačko

Čarobnost trenutkov jelenjega rukanja

Marsikateri lovec pove, da je **M**najlepši in najbolj čaroben čas lova čas jelenjega rukanja. To je čas, ko nam marsikdaj zastane dih, srce začne biti hitreje in to je tudi čas, ko se zavemo, kako mogočna je narava. Take trenutke lahko vse leto pričarajo oponašalci jelenjega rukanja. V Evropi, sploh v deželah z izredno trdno lovsko kulturo, je oponašanje jelenjega oglašanja - rukanja že dolgo uveljavljeno. Tudi pri nas v Sloveniji se to izboljšuje in vedno bolj uveljavlja s pomočjo *Sekcije oponašalcev jelenjega rukanja in druge avtohtone divjadi*.

Temelje in začetke te zvrsti lovske kulture je v Sloveniji postavil **Jože Gril**, ki se je kot predstavnik slovenske delegacije in tekmovalca udeležil mednarodnega tekmovanja v oponašanju jelenjega rukanja na Madžarskem. Tam se mu je porodila ideja, da bi to začeli razvijati tudi pri nas. Pri uveljavitvi jelenjega rukanja in tudi pri organizaciji 1. državnega prvenstva na gradu Snežnik je imel veliko in pomembno vlogo **Marijan Fortin**. Med rukači se je potem porodila tudi ideja o ustanovitvi Sekcije oponašalcev jelenjega rukanja in druge avtohtone divjadi. Zdaj je v sekciji enajst rukačev in štirje sodniki, predsednik sekcije pa je **Martin Francškin**.

Tekmovalno rukanje se zelo razlikuje od rukanja na lovu. Na tekmovanju so različne discipline, ki poskušajo oponašati približno dvanajst različic oziroma faz rukanja, značilnega za paritveno obdobje jelenjadi. Najzanimivejša in temperamentna disciplina je oponašanje jelena, ki ima oblikovan trop košut, ki mu uhajajo iz tropa, obenem pa se mu približuje tudi enakovreden jelen kot tekmeč, je dejal **Jože Gril**. Ob tem je dodal, da je najpomembnejše, da na tekmovanju daš vse od sebe in pokažeš kakovost oponašanja. Da nam je ponujena čarobnost rukanja prek rukačev in da ruk lahko podoživimo, je posledica dejavnosti rukačev na odru. Po bese-

dah **Jožeta** in **Martina** je to čas, ko je oponašavec, kot pravimo, »v ognju«. V tem času se tekmovalci z mislimi preselijo v lovišče, se poistovetijo z naravo in trenutki, ki so jih že doživeli, ter prek rukala pričarajo to še poslušalcem. V njih poskušajo vzbuditi občudovanje čarobnih glasov in trenutkov, ki potekajo v naravi v času ruka.

Predstavniki sekcije so se tudi letos februarja udeležili mednarodnega tekmovanja v oponašanju jelenjega rukanja na lovskem sejmu v Salzburgu. Nastopilo je dvanajst tekmovalcev, štiri ekipe iz Avstrije, Češke in Slovenije. Trije člani sekcije, predstavniki Slovenije, so na tekmovanju dosegli 1., 2., in 3. mesto. Za rukače je bilo to pomembno tekmovanje, saj jim doseženi rezultat dokazuje, da so njihove ideje, ki so jih gojili doslej, pravilne. Po pričevanju **Jožeta** in **Martina** je bila organizacija s strani Avstrijevcev zelo dobra, saj je bila v hali, kjer je potekalo tekmovanje, popolna tišina, čeprav je bil to gostinski del sejma. Glede mednarodnih tekmovanj sta predstavnika rukačev tudi povedala, da je nujno treba sprejeti pravila za mednarodna tekmovanja, ki bi omogočala lažje in objektivnejše ocenjevanje sodnikov. Povedala sta tudi, da ni rukača, ki ne bi naredil napake, da pa je kakovost rukača odvisna od prirojenih darov. Če je narava obdarila človeka z dobrim glasom (še posebno basom in baritonom), potem ima tak človek že naravne danosti, da bo lahko postal odlični rukač. Še pomembnejše pa je, da rukač preživi veliko časa v naravi v času ruka, od začetka do konca, da posluša in se uči, saj se pravo znanje o ruku in rukanju jelenov pridobi samo v naravi.

Martin, predsednik sekcije, je o načrtih za prihodnost povedal, da si želijo povečati članstvo in ga nadgraditi s člani, ki znajo oponašati glasove tudi druge domorodne divjadi. Radi bi namreč sodelovali pri lovskem izobraževanju in poučevali, kako oponašati in kako privabljati divjad. V načrtu so tudi udeležbe na različnih tekmovanjih, med drugim tudi udeležba na 13. Evropskem prvenstvu, ki bo v Sloveniji. Sekcija že zdaj na željo opravlja predstavitve oponašanja jelenjega rukanja v LD, želijo pa si še širše izobraževati zainteresirane na temo oponašanja avtohtonih vrst divjadi in tradicionalnih oblik lova na klic.

Dolores Čarga

Pokaži svojo lovsko izkaznico!



Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želim si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 18. 4. 2011

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
6 TUKANO, d. o. o., Zg. Hoče 7, 2311 Hoče	Izdelki blagovne znamke Propak	10
	Izdelki blagovne znamke Vitakraft	10
7 PST, d. o. o., Dobja vas 187a, Ravne na Koroškem	PVC-okna in vrata, rolete Alu	10
	ALU-vhodna vrata in zimski vrtovi	5
8 NOLD, d. o. o., Selska cesta 2, 8257 Dobova	Majice in telovniki NOLD	15
	Klobuki in pasovi za puške	10
9 Veterina Šoštanj, d. o. o., Kajuhova 13, Šoštanj	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
10 KOLPA, d. d., Salon Kolpa, Cesta XV. brigade 47, Metlika	Kopalniška oprema	10
11 Servis VAKO, d. o. o., Kolodvorska c. 56/B, Črnomelj	Servis klimatskih naprav - split sistem	10
	Kontrola in dopolnitev plina pri avtoklimi	10
	Montaža klimatske naprave - split sistem	5
	Popravilo hladilne tehnike	5
12 ALPIN, napredne tehnologije, obnovljivi viri energije, Koroška cesta 27, Kranj	Fotovoltaika, oprema za samooskrbo koč, krmišč, plovila, avtodome ...	10
	Svetovanje, razstavni in demonstracijski prostor	
	Sončni kolektorji in sistemi za ogrevanje in dogrevanje vode	10
	Toplotne črpalke in klimatske naprave za ogrevanje in dogrevanje	10
13 Marko Žibert, s. p., Sorška ulica 12, Kranj	Artikli izobraževalnega programa OVE z gorivnimi celicami	10
	Sončne fotonapetostne elektrarne (popust na zadnjo ponudbo)	2
14 Biroservis Klančar, k. d., Selanov trg 6, 1210 LJ - Šentvid	Lovski, ribiški in drugi noži, multiorodje in diamantni brusilniki CRKT	10
	Keramični noži	10
	Storitev nabrusi.si – brušenje vseh vrst nožev	15
	Birooprema SHARP, pisarniški material, fotokopiranje in tiskanje	10
15 Turistična kmetija Pr' Ambrožu, Ambrož pod Krvavcem 7, 4207 Cerklje na Gorenjskem	Gostinske storitve	10
16 Avanturist, d. o. o., Ormoška cesta 100, 2250 Ptuj	Nočitve	10
17 VONDA, d. o. o., Sečovlje 139, 6333 Sečovlje	Blago blagovnih znamk Arden Grange, Renske, Applaws,	10
	Perrito in Danish Design	10
18 ČEVLJAR, d. o. o., Mavčiče 59, 4211 Mavčiče	Na sklenjeno pogodbo o računovodenju v PE Nova Gorica in PE Ljubljana	10
19 Kanali SG1, d. o. o., Gozdna pot 7, 2380 Slovenj Gradec	Vsi izdelki lastne proizvodnje in izdelki iz ponudbe na spletu in v trgovini	10
20 Veterinarska postaja LAŠKO, d. o. o., Marija Gradec 36, Laško	Ročno pranje v avtopralnici Rondo, PTC Katica, Slovenj Gradec	15
21 Mines team, d. o. o., Na logu 14, 5220 Tolmin	Veterinarske storitve, razen vakcinacij	10
	Sterilizacije in kastracije ter dietna hrana	10
22 Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Sončni kolektorji in bojlerji ter seti za ogrevanje sanitarne vode	12
	Fotovoltaika - otočni sistemi in seti za razsvetljavo objektov in prikolic	12
	Solarni seti za krmljenje divjadi in živine	12
	Sanitarni program, armature, tuš kolone in cevi, higienske WC-deske	20
23 GEOSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	Notranja slikopleskarska dela	10
24 Veterinarska ambulanta Gaber, Eva Lesjak, s. p., Kidričeva 1, Litija	Naprava Garmin ASTRO 220-DC 40 in Garmin DC 40-ASTRO 220 in oprema	10
25 UNIVET, d. o. o., Trgovina Pohodnik, BTC hala A, Ljubljana	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
26 Sport Miks, turizem, d. o. o., Trg Golobarskih žrtev 18, 5230 Bovec	Pohodna in treking obutev ob plačilu z gotovino	15
27 Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Rafting po Soči in Canyoning - soteskanje Sušec	20
	Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja	15
28 Ebatt, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovskih sob	10
	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
29 Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, Ljubljana	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
30 GALPROM, Uroš Šmit, s. p., Stražarjeva 4, Ljubljana	Mesarski noži CS Solingen, serija Pro-X	15
31 PREPARATORSTVO, Miran Sušec, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorske storitve	15
32 BHS hitri servis, Bojan Ovcjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
33 FANTON, Peter Boškin, s. p., Levstikova 18, Idrija	Dobava in polaganje gotovega parketa Margaritelli	10
34 RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led I Lenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
35 GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBT in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5
36 VETERINARSTVO ŠENTJUR, d. o. o., Cesta Leona Dobrotinška 12, Šentjur	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
37 EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Storitve v ambulanti in hrana za pse	10
38 GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Popust za gotovino na vse blago - popusti se ne seštevajo	10
	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10



Nikola Kiš, član LD Kapla, se je rodil 16. 12. 1930 v Goricanih. Lani decembra je praznoval svoj visoki jubilej, 80-letnico rojstva. V zeleno bratovščino na Kapli je vstopil leta 1980, kar je 34 let po ustanovitvi naše LD. Leto pozneje smo sprejeli sklep, da morajo imeti lovci na Kapli svoj prostor in tudi svoj lovski dom. Gradnja se je začela in tako se je 30-letna želja članstva le začela uresničevati. Takrat je bil Niko med glavnimi uresničevalci ideje o gradnji kočice. V zborniku ob 50-letnici naše LD je zapisal:

»Bilo je težko in naporno delo, vendar smo vztrajali in s trmo smo postavili lovsko kočico, ki zdaj ponosno stoji ob jezeru.« Njegova največja skrb, poleg varstva narave in divjadi, so bili dobri medsebojni odnosi med člani v naši LD. Veliko mu pomenita odkritost in tovarištvo, kar velikokrat pokaže s svojimi dejanji in govori.

Vseskozi je bil aktiven član LD. Član upravnega odbora je bil od leta 1982 do leta 1995, od tega leta do leta 2001 je bil predsednik disciplinske komisije, nadalje član disciplinske komisije. Svojo nalogo opravlja odgovorno in pošteno, kar mu priznavajo vsi člani. Za njegovo vzorno delo v lovski družini in njegov trud ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge. Kot eden najstarejših članov naše LD še vedno prihaja na love in izkoristi vse proste trenutke, da je lahko na Kapli med nami. Po dolgih letih mu je lani, proti koncu iztekajočega se leta, boginja Diana namenila uplenitev gamsje kozice, za kar mu še enkrat izrekamo krepak lovski blagor. Čeprav živi v Mariboru, mu narava in kraj Kapla nista tuja. Je človek, ki se zaveda, kako nujno je potrebno, da si vsi skupaj prizadevamo za zdravo naravo in divjad v njej. Niko je lovec, ki več fotografira, kot strelja in tako obenem skrbi, da mnogi naši prijateljni trenutki ne bodo nikoli odšli v pozabo. V LD skrbi za dopisovanje, tudi v reviji Lovec, in tako še dodatno skrbi za našo razpoznavnost. Približati se zna tudi najmlajšim in jih na njemu svojevrstno in privlačen način pritegniti in poučiti o naravi, divjadi in njenem varstvu.

Ob tvojem jubileju, dragi Niko, ki si ga praznoval pred nedavnim, ti lovci iz Kaple še enkrat iskreno čestitamo in ti želimo še veliko zdravja, sreče, lovskih užitkov, dober pogled in da bi se še dolgo srečevali v naravi na Kapli. Še obilico dobrega počutja ti želimo med nami!

LD Kapla – M. R.



Na Stirpniku, po domače Pri Sitarju, v gorski vasi sredi gorenjskih gozdov, se je 12. 1. 1936 rodil **Franc Rant**, ki je letos praznoval svoj 75-letni življenjski jubilej. Odraščal je sredi narave. Vsaka njegova pot v dolino je vodila skozi gozd, zato ni čudno, da je že kot otrok postal njen velik ljubitelj in pretrpan opazovalec. Po končani osnovni šoli se je izučil za mizarja pri znanem mojstru Alešu v Selcih.

Vsak delovnik je hodil v dolino peš, v Selca s kolesom in se popoldne na enak način vračal domov. S svojo Jelko se je poročil leta 1955, nato pa odšel na dveletno služenje vojaškega roka. Po vrnitvi se je zaposlil na obratu takratne KZ Selca, Pod Zavrnikom, pozneje je bil to del tovarne Alples - Železniki. Kot oddelkovodja je bil tam zaposlen do odhoda v pokoj.

Rodil se je v lovski družini, oče je bil eden od ustanovnih članov tedanje LD Bukovica, ki se je marca 1954 združila z LD Selca. Za lov ga je navdušil bližnji sosed Jože, pozneje njegov mentor in nepogrešljiv lovski tovariš. Leta 1960 je Franc postal član naše LD. Lovci so mu zaupali in ga izvolili v UO LD že v letu včlanitve. Tako je bil član upravnega odbora od leta 1960 do 1961 in od leta 1963 do 1964. Predsednik NO je bil od 1. 1965 do 1966. Vsi lovci naše LD ga poznajo kot blagajnika (1967 do 1989), saj se je s tem delom ukvarjal celih 24 let. Za mandatno obdobje 1998 do 2001 je bil izvoljen za starešino. Od leta 1970 je prizadevno opravljal tudi funkcijo praporščaka.

Aktivno se vključeval tudi v vsa gradbena dela naše LD. Ob gradnji lovske kočice na Jelovici je pritegnil k delu še nekaj lovskih tovarišev, ki so skupaj izdelali okna in vrata zanj. V času gradnje lovskega doma (dograjenega leta 1986) je bil nepogrešljiv predsednik gradbenega odbora.

Ob vsem naštetem delu je vedno našel čas za lov v pravem pomenu besede. Je navdušen »petelinar« in kljub letom in zakonskemu varstvu še vsako leto hodi poslušat njihovo petje. »Veš, kje vse so nekoč peli,« razlaga, »danes pa tam o njih ni več niti sledu.« Najlepše spomine ima na brakade, ki so jih imeli v časih, ko je bilo zajcev veliko več kot zadnja leta. Z veseljem lovi tudi srnjadi. V bližnji okolici doma ga je mogoče srečati ne samo peš, ampak tudi na kolesu. Ne more tudi iz kože dolgoletnega skrbnika denarja LD. »V najboljših časih si lahko za prodajno ceno kilograma divjačine kupil tri kilograme govodine, zdaj pa ...« potarna.

Za svoje delo v lovstvu je od LD prejel priznanje in plaketo zaslužnega člana, od LZS znak za lovske zasluge, ZLD Gorenjske pa ga je odlikovala s plaketo. Dosegel je vidne rezultate in je eden od stebrov naše LD.

Dragi Franc, ob življenjskem jubileju ti želimo še veliko lepih dni v krogu družine in med lovsкими tovariši, pa tudi veliko mirnih samotnih potepanj po zate najljubših in najlepših delih našega lovišča.

LD Selca – A. R.



V lanskem vinotoku je naš član **Maks Abramenko** dopolnil 80 let. Rodil se je 3. 10. 1930 v Vladu in Mariji na Vurmatu – Sv. Duh. V idilični kobanski vasi ob avstrijski meji je s sestro in bratom preživel otroštvo in končal osnovno šolo na Sv. Duhu. Poklicno izobrazbo strojnega ključavničarja in VK si je pridobil v tedaj mogočni Tovarni avtomobilov Maribor. Izbran je bil za preizkusnega šoferja novih vozil, tovornjakov in avtobusov. Tako se mu je odprla pot po tedanji Ju-

goslaviji in širše. Uspešno je prevozil tisoče kilometrov vse do svoje upokojitve. Maks je stkal mrežo poznanstev in prijateljev, zlasti med lovci. Svoje lovsko pot je začel med lovci na Vurmatu. Pozneje se je preselil v Selnico in si ustvaril dom in družino ter se leta 1957 včlanil LD Boč na Kozjaku. Z vodstvom LD Boč je sodeloval pri določitvi lovskih revirjev. Od leta 1980 je vodja revirja Dobrava in to dolžnost opravlja še vedno. Vestno nadzoruje dogajanje v lovišču in skrbi za zimsko krmljenje, kadar je potrebno. Najbolj ga žalostijo izgube srnjadi zaradi prometa in tragični prizori divjadi, ki so jo raztrgali psi. Poleg velikih skrbi za revir je bil še strelski referent od leta 1967 do 1968, gospodar LD (od 1978 do 1979), član komisije za izobraževanje lovskih pripravnikov pa je že od leta 2008.

Zaradi širokega poznanstva drugih lovcev je mnogim lovcem omogočil lov v drugih loviščih, zlasti v

Kočevju. Okrog leta 1985 so bile organizirane številne menjave domačih lovskih gostov. Lovci smo ti, dragi Maks, zato zelo hvaležni, saj smo lahko po tvoji zaslugi doživeli lepe trenutke tudi v kočevskih loviščih. Tvoja družina je prijazen sprejemala lovske goste in tvoja Ana je nahranila že mnoga lovska usta. Vendar Maks ni le družaben muzikant s harmoniko, ampak izredno večje piska na bukov list. Daleč okrog je znan, da ob prsku na tak način prikljče še tako previdnega srnjaka. Abramenko je aktivno sodeloval pri obnovi lovskega doma. Za izjemne zasluge v lovstvu je prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje.

Dragi Maks, lovci LD Boč na Kozjaku ti ob tvojem življenjskem jubileju iz vsega srca čestitamo in ti želimo vse najboljše, dober pogled in ravne cevi, predvsem pa še mnogo zdravih let!

LD Boč na Kozjaku – V. A.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

85-letnico

Stanko Bonraker, LD Oplotnica
Anton Hojnik, LD Šentjur
Slavko Krašovec, LD Zalec
Jožef Kurtarič, LD Rečica pri Laškem
Ciril Nemeč, LD Bresnica, Podgorci
Bazilij Uršič, LD Jelenk

80-letnico

Ladislav Češek, LD Trzišče
Krsto Dimitrovski, LD Cerklje ob Krki
Franc Eršte, LD Otočec
Janez Frohlich, LD Logatec
Janez Gačnik, LD Dobrepolje
Virgilij Jerman, LD Marežige
Radoslav Kasjak, LD Puščava
Franc Kočevar, LD Metlika
Stanislav Lavrič, LD Loški Potok
Ivan Moravec, LD Velika Nedelja
Jožef Oman, LD Škofja Loka
Anton Petrovič, LD Ljutomer in LD Zavrč
Janez Podgornik, LD Trebuša
Zoran Rautner, LD Jezersko
Ludvik Rus, LD Velike Poljane
Marjan Zupan, LD Stol, Žirovnica
Anton Skobir, LD Podgorje
Anton Slemenšek, LD Pogorevc
Janez Šraj, LD Gornji Grad
Edvard Zavrl, LD Šentrupert

75-letnico

Lovrencij Bonča, LD Javornik
Srečko Božnar, LD Polhov Gradec
Janez Češnovar, LD Zagorje
Jakob Godejša, LD Grahovo
Alojz Gojčič, LD Starše
Ferdinand Hodnik, LD Golavabuka
Avugst Jeromel, LD Podgorje
Miroslav Kocjančič, LD Kočevje
Edvard Kofler, LD Sovodenj
Mirko Kovač, LD Hrastnik
Stanislav Kovačič, LD Dobrnič
Stanislav Lajož, LD Gradišče, Košana
Alojzij Lavrin, LD Mlinše
Marjan Lavrin, LD Izlake
Adolf Mikložič, LD Dravograd
Julius Pap, LD Prosenjakovci
Alojz Pelicon, LD Štanjel

Stanko Peternej, LD Sorica
Janez Plaustejner, LD Rače
Franc Pribovšek, LD Artiče
Srečko Pušnik, LD Boč Na Kozjaku
Ludvik Recek, LD Dolenja vas
Onorino Sabadin, LD Marežige
Aleksander Skok, LD Mengeš
Jožef Šiftar, LD Pečarovci
Franc Trstenjak, LD Središče
Stanislav Vehovec, LD Grosuplje
Franc Vidergar, LD Moravče
Anton Zidanšek, LD Slovenske Konjice
Ivan Zalec, LD Sinji Vrh

70-letnico

Adolf Črepinšek, LD Hum, Celje
Alojz Ducman, LD Dornava, Polenshak
Anton Gerbec, LD Ig
Ivan Gračnar, LD Jurklošter
Julijan Jerman, LD Rižana
Anton Kaspar, LD Zeleni Vrh, Vuzenica
Vincencij Kos, LD Moravče
Viljem Kozlovčič, LD Marežige
Franc Kraner, LD Puščava
Adolf Laznik, LD Hrastnik
Ferdinand Malnar, LD Logatec
Dušan Markoli, LD Sveta Ana
Stanislav Mezgec, LD Pivka
Marjan Mikec, LD Šentjernej
Izidor Mikulin, LD Dobrovo
Stanislav Milharčič, LD Prestranek
Marijan Molan, LD Videm ob Savi
Adolf Oprčkal, LD Cigonca
Zdravko Valentin Peruzin, LD Zemon
Jožef Alojzij Pižent, LD Vojkovo
Jože Polner, LD Pernica
Adolf Potrč, LD Kungota
Janez Praper, LD Peca, Mežica
Adolf Simonič, LD Duplek
Florjan Slatnar, LD Krvavec
Danimir Štrepfelj, LD Veliki Gaber
Vladimir Šumej, LD Dol Pri Hrastniku
Stanislav Tavčar, LD Štanjel
Anton Tomažič, LD Trzišče
Franc Zakrajšek, LD Velike Lašče
Ivan Franc Zupanič, LD Boč na Kozjaku

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Obisk pri lovcu

Pozimi se z otroki veliko pogovarjamo o gozdnih živalih. Ker nas je o njih zanimalo veliko stvari, smo se odločili, da obiščemo lovca.

Tako smo se lepega zimskega dne, ravno ko je narahlo naletal sneg, vzgojiteljice skupaj z otroki **VVE Sv. Jurij** (starejša in mlajša skupina) odpravili proti gozdu v lovski dom. Zunaj nas je pričakal lovec **Štefan Nemec**. Lepo nas je pozdravil in nas povabil v dom, kjer je bilo že prijetno toplo. Predstavil nam je vlogo in opremo lovcev. Ob ilustracijah in maketah nam je pokazal različne divje živali in predstavil njihov način življenja. Povedal je, katere živali živijo v gozdu in kako lovci zanje skrbijo v zimski stiski, da v gozdu in na polju niso lačne. Otroke je spodbudil, kako lahko tudi oni skrbijo za živali pozimi, predvsem za zunanje ptice. Nato smo se odpravili ven, kjer so otroci pomagali lovcu napolniti nahrbtnik s koruznimi storži. Pokazal nam je tudi krmišče, v katero lovci nosijo hrano živalim, da lažje preživijo čas zimske stiske. Otroci so bili zelo navdušeni.

Na koncu smo se lovcu s skromnim darilcem zahvalili za lep sprejem in se počasi odpravili proti vrtcu. Kot spomin smo naredili še skupno fotografijo.

*Nataša Gomboc,
vzgojiteljica VVE
pri OŠ Sv. Jurij*

Dva dni med štajerskimi lovci

Bil je lep decembrski teden, ko sva se z bratom Tilnom odpravila z očetom na lov na Štajersko. Ko smo se odpravili od doma, sem razmišljala, kakšnim dogodivščinam se peljem naproti. Med vožnjo smo bili tako zatopljeni v pogovor, da bi kmalu pozabili zaviti z avtoceste, zato sta mi tisti dve uri vožnje minili kot bi mignil. Ko smo prispeli na domačijo očetovega prijatelja Frančka, ki nas je vljudno sprejel ter pogostil, nama je bilo z bratom jasno, da bova verjetno doživela nepozabna dneva.

Po obilnem zajtrku smo se preoblekli in počakali preostale lovce, ki naj bi prav tako prišli na lov. Vdaja lova sta bila Franček in Slavko, ki sta natančno opisala potek lova, predvsem pa opozorila na varnost! Tudi nama z bratom so dodelili vodnika, ki pa sta se izkazala za zelo



Mlajša in starejša skupina otrok VVE pri OŠ Sveti Jurij z lovcem na krmišču

poučna mentorja, saj sta naju v dveh dneh druženja naučila marsikaj. Prve trenutke sem bila malo napeta, vendar me je napestost kmalu minila. Povsem sem se prepustila šumom narave; frifotanju fazanov, tihim korakom lisice, vreščanju šoj in vran, plahim skokom srnjadi, skratka, če znaš prisluhniti naravi, v njej lahko veliko vidiš, slišiš in vonjaš. Čeprav sva z bratom še oba mladoletna in na lovu nisva nosila orožja, sva lov resnično doživela v vsem čaru poljskega lova, o katerem lahko beremo v starejših zgodbah. Po končanem prvem lovu smo se zopet vsi zbrali, se dogovorili za nova stojišča ter lov nadaljevali po drugem območju. Z mojim vodnikom sva se udobno namestila in že je pred naju pritekla srnjad, po grmovju pa so tekali fazani. Pogled na zimsko pokrajino je bil prečudovit. V tako ozkem in majhnem delu gozda, česar na Notranjskem nismo navajeni, saj žival potrebuje veliko kritja, se tam skriva veliko srnjadi, česar si ne znamo predstavljati, pa fazani, ki te naenkrat presenečijo, da se jih celo ustrašiš, ko hitro in bučno vzletijo ali pa pristanejo in si spet najdejo primerno kritje. Franček, moj vodnik in mentor, mi je med lovom razlagal, kako v naravi čim bolj natančno oceniš divjad. Bil je december, zato je bila razlika v telesni teži srnjadi, ki sva jo videla, med posameznimi osebki res očitna. Tako sem poskušala še sama po opazovanju ugotavljati, katera divjad bi bila v primeru lova nanjo primerna za odstrel. Moje sicer nestrokovno ocenjevanje je budno nadziral Franček. Da je tamkajšnje lovišče bogato s srnjadjo, sem hitro ugotovila, saj, kot se je pozneje pošalil lovec Slavko, jih je bilo za cel vlak (zimska skupina). Z vodnikom sva imela lovski bla-

jajoč, da bi kmalu zaspala. Toda budna vodnikova ušesa so zaznala pritajen šum; dal mi je znak, naj bom pozorna, če želim videti lisico, kako se vrača v svoje domovanje. Za nekaj časa je šumenje listja utihnilo, nato pa se je ob potoku res priplazila lisica. Hitro je švigala sem ter tja in obenem pozorno opazovala okolico. Ob majčkenem premiku me je žal zagledala in zbežala stran. Tako je bil najin lov zgodnjih jutranjih urah tudi končan. Odpeljala sva se do domačije, kjer naju je čakal prijeten kmečki zajtrk. Po njem smo se preo-



Srna; narisala Maša Nared.

gor in Franček mi je dovolil, da tudi sama preskusim veččino, kako se divjad pravilno iztrebi. Ker me to zanima, čeprav sem tudi očetova učenka, me je Franček strogo nadzoroval in me na koncu lovskega opravila pohvalil. Potem smo se vsi skupaj odpravili do lovskega doma, kjer smo uplenjeno srnjad spravili v hladilnico. Po obilnem kosilu sta Slavko in Franček naju z bratom odpeljala na večerno čakanje lisice, da spoznava še ta čar njihovega nižinskega lova. Tam sta naju še marsikaj poučila o lisičjih prevarah, zato ni čudno, da jim lovci pravijo zvitorepke. Najin oče pa je z njihovim pripravnikom Filipom spoznaval Slovenske gorice v prednovoletnem vzdušju. Ko je padel gost mrak, smo se zopet sestali na domačiji ter tam nadaljevali druženje v noč. Naslednje jutro smo se zgodaj prebudili in odšli na lov na lisice. Ura je bila okrog šeste. Ko sva se z mentorjem prijetno namestila, je bila še tema. Namestila sva se na nekem bregu pod drevesi, nasproti lisičine, ki je bila na sosednjem bregu. Med bregovima se je vil majčken potoček, ob katerem so bila zložena drva. Šum potoka je bil tako pomir-

blekli in se z drugimi lovci spet zbrali in se dogovorili, kako bo potekal lov. Zopet sem videla veliko srnjadi, fazane; skratka, ponovitev še enega lepega štajerskega lovskega dne v družbi pravih lovcev, ki jih moja in bratova prisotnost ni prav nič motila; nasprotno, zazdelo se nama je, da sva celo del njih.

Tako sem prečudovito in nepozabno preživela del lanskih decembrskih počitnic, za kar se lahko zahvalim dobrim družinskim prijateljem, še posebno mojemu vodniku in mentorju **Frančku Omanu**, ki nas je povabil v goste in gostil, **Slavku Kožuharju**, Tilnovemu vodniku, **Miru Makucu in Slavku Perku** pa **Filipu** in **Mitji**, ki so se vsi resnično zavzeli, da so meni in mojemu bratu lahko pričarali dva prečudovita dneva, ki sva ju doživela v res pravem štajerskem lovskem vzdušju. Zahvala velja tudi mojemu očetu in materi, ki sta nama to sploh omogočila. Včasih za vse takšne lepe trenutke ne moreš darovati več kot iskrene besede hvala, nova prijateljstva pa si lahko zapečatiš v obliki lepih spominov, ki jih venomer nosiš s seboj.

Maša Nared,

1. letnik tehniške gimnazije



Obtožujem!

Minulo zadnje marčevsko nedeljsko popoldne sem namenil obnavljanju vonjavnih ograj v enem od dolenskih lovišč, ki se bolj ali manj uspešno zoperstavlja vse večjemu krvavemu davku, ki ga živali plačujejo na cestah. »Nič čudnega, sem pomislil,« ko sem nekaj deset metrov pod menojo, med kratkim počitkom, opazoval pločevinasto hrumečo kačo v obeh smereh. »Lep dan je in skoraj vsi so na cestah,« sem razmišljal. Nadaljeval sem v načrtovani smeri in poskušal vonjavno ograjo še bolj zgostiti, še zlasti, ker sem kar na nekaj mestih opazil sledi srnjakovega teritorialnega označevanja. Nenadoma se mi je skoraj izpod nog zvalil zajec, stekel nekaj metrov in se zaustavil za bližnjim hrastom. Njegovo vedenje se mi je takoj zazdelo

neobičajno, vendar sem bil prvi trenutek vesel vse redkejšega srečanja. Ko sem stopil korak, dva na stran, sta se najina pogleda srečala. Zajec je sedel ob deblu in krvavo prednjo nožico, očitno zlomljeno, boleče držal v nenavadni drži. Tudi sicer je bil ves razmršen in neboljen. Menda ja ne ..., me je zaskledilo pri srcu! Zajec je nerodno poskočil še kakšen meter in se mi, vsaj meni se je tako zazdelo, obtožujoče zazrl v oči. Kaj naj storim? Misel na ptičarko, ki me je čakala pri avtomobilu, sem takoj odločno zavrnil. Mogoče pa se bo zlizal? Ob spominu na novoletnega trinovega zajca pred desetletji, ki je bil kljub temu zajčje hiter, se mi je zasvetila lučka optimizma. Pesimist v meni, rojenemu dvojčku, pa je glodal naprej ... In kaj če je zajklja s komaj poleženimi mladitji?

Kljub zadovoljstvu nad dobro opravljenim delom in vrnitvi zgodba še ni končana. Spominjam se zajca na Češkem, ki se ni hotel umakniti strojem, ki so skozi njegovo domovanje gradili avtocesto. Tudi o tem mi je urednik pred leti naklonil objavo. Nedeljski doživljaj z zajcem še ni bil končan. Sredi noči je v spalnico priskakljal ogromen zajec in se mi usedel na prsi.

Gledal me je z ogromnimi rdečimi očmi in okrvavljenim gobčkom. Bil sem povsem nemočen in sem zgolj poslušal obtožnico zaradi naklepnih umorov na tisoče žab, močeradov, ježev, ptic in srnjadi. Braniti se nisem mogel, pa tudi znal se ne bi, saj sem skupaj z vsakim od vas del tistih, ki to hote ali ne hote počno vsak dan.

B. Krže



Foto: G. Bočina

Lovska krogla Grom

V užičkem PPU (tovarna streliva Prvi partizan Užice - Srbija) so razvili novo lovsko kroglo, ki so jo imenovali *Grom*. Idejno krogla spominja na kroglo ABC, slovenskega konstruktorja dr. **Franceta Avčina**. Krogla *Grom* je iz polnega tombaka s šiljastim prednjim delom in zoženim zadkom (boat tail). V prednjem, šiljastem delu je vstavljen svinec. Zdaj je podobnih krogel kar nekaj: finski Naturalis, češki Barnes itn. Tehnologija izdelave krogel *Grom* se razlikuje od

krogel ABC. *Grom* izdelujejo s stiskanjem.

V Sloveniji ni lovskega streliva PPU z omenjeno kroglo. Uvoz iz Srbije je zelo zapleten. Uporabil sem poznanstvo v PPU (**Mihajlo Topalović**, tehnični direktor), ki mi je ljubeznivo priskrbel nekaj krogel *Grom* v kalibru 7 mm in 8 mm. Z omenjenimi krogli sem napolnil nekaj nabojev, kal. 7 x 64 in 8 x 57 IS. Na začetku sem imel kar nekaj težav, da sem krogle »umiril«. Po odpravljenih težavah smo se lotili preizkusa glede odpornosti krogel na prepreke ter prebojnost, kar smo opravljali na strelišču. Pokazalo se je, da

je krogla *Grom* manj občutljiva za razne ovire (vejevje, travo ipd.) od drugih krogel. Posebno pa smo bili presenečeni, ko smo obe krogli preizkusili tudi v prebojnosti. Streljali smo v 30-cm blok desk (10 x 3 cm; borove deske) na razdaljo 100 m. Obe krogli sta z lahkoto prebili omenjeno oviro. Ostanek mase od izstreljenih krogel je bil pri kalib-

ru 7 mm 73, 3 %, pri kal. 8 mm pa 87,7 %.

Po vsem napisanem je »šla« krogla na praktični preizkus v lovišče Kompas - Peskovci, v roke znanega prekmurskega poklicnega lovca **Geze Bačiča** (zdaj že upokojenec). Geza je z omenjeno kroglo, v kal. 7 x 64, in 8 x 57 IS lovil dve sezoni. V tem času je odstrelil devetnajst glav



Lovska krogla PPU, imenovana *Grom*; a – 8 mm v prerezu, b – 7 mm v prerezu, c – krogla 7 x 64, najdena v divjem prašču, d in e – 8 mm in 7 mm po preboju 30-cm sestavljenega bloka borovih desk (kal. 8 x 57 IS in 7 x 64).



Preskusni 30-cm blok borovih desk



Projekt SloWolf: Pri Cerknici povežena volkulja z ovratnico

7. marca 2011 ob 6. uri zjutraj je bila na cesti med Cerknico in Begunjami povežena odrasla volkulja, opremljena s telemetrično ovratnico. Truplo so si ogledali predstavniki Lovske družine Cerknica, Zavoda za gozdove Slovenije in Biotehniške fakultete. Izkazalo se je, da gre za volkuljo, ki so jo z ovratnico opremili na Hrvaškem.

Raziskovalci z Veterinarske fakultete na Univerzi v Zagrebu so nam sporočili, da je bilo volkulji ime **Tvigi** in se je skotila v t. i. tropu Gomance, ki zajema območje severozahodnega dela Gorskega kotarja in južnega dela Snežniške planote. 25. 9. 2008 jo je hrvaški strokovnjak za volkove dr. **Josip Kusak** odlovil in opremil s telemetrijsko ovratnico. Ob odlovu je tehtala 18 kg. Do naslednjega leta je živela z rodnim tropom na območju, velikem 21.000 hektarjev, spomladi 2009 pa je zapustila svoj rodni trop in odšla proti severu v iskanju praznega teritorija, kjer bi lahko ustanovila lasten trop. Zadnjo lokacijo je poslala 12. aprila 2009 iz LPN Ljubljanski vrh; takrat je verjetno tudi prenehala delovati baterija v ovratnici. Ko so jo leta 2008 ujeli, je bila še mladič, tako da bi bila letos stara tri leta.

Po vsej verjetnosti gre za volkuljo, za katero smo predvidevali, da bi bila lahko Tina (glej Lovec, 1/2011) in smo jo skupaj z njenim samcem na Menišiji prek sledenja v snegu in fotopasti spremljali od zime 2009/2010 do nekaj dni pred povozom. Zdaj je verjetno od tropa Menišija ostal le še en volk (po vsej verjetnosti samec). Več bo znano, ko bodo narejene genetske analize nabranih neinvazivnih vzorcev z omenjenega območja, ko bomo morda tudi ugotovili, kaj se je zgodilo z volkuljo Tino. Več informacij o volkulji **Tvigi** in karta njenega gibanja iz časa, ko je ovratnica še delovala, je na voljo na spletni strani www.volkovi.si

Ekipa SloWolf



Mrtva volkulja **Tvigi**, ki jo je na cesti Cerknica - Begunje povozil avto.



Na fotografiji ob mogočni Maroltovi jelki sta lovca in kinologa Ivan Kolar iz Slovenske Bistrice in Boris Dolenc s Pivškega.

divjadi različnih vrst: od lisice, jelenjadi in divjih prašičev (največ divjih prašičev). Najtežja divjad je tehtala 115 kg. Razen v enem primeru je vedno nastala izstrelna rana. Divjad je obležala najdlje 50 m od nastrela, vedno je bila dobra krvna sled. Poškodbe mesa so manjše. Krogla zelo dobro drži smer. V enem primeru, ko ni bilo izstrela, je strelec streljal na ranjenega prašiča pod ostrim kotom od spredaj. Krogla se je zaustavila v kolku. Prašič je tehtal 70 kg. Natančnost krogle je zelo dobra in primerljiva s kroglo Sierra SPT »Pro Hunter«. Izjava Geze po končanem preskusu: »Boljše krogle še v življenju nisem imel!« Takšna izjava poklicnega lovca ima svojo težo, saj ima moj prijatelj Geza na vesti nekaj sto prašičev. V PPU so že izdelali ničelno serijo nove lovske krogle, ki je brez svinca. Tudi o tem vas bom obvestil, ko mi bo znano kaj več.

Maks Vaupotič
LD Prosenjakovci

»Pohorske kraljice« ni več

Mogočna Maroltova jelka blizu zaselka Močnik na Pohorju je bila sestavni del pohorske naravne dediščine. Sodila je med največje in najstarejše drevo v osrednji Evropi. Rasla je skoraj 300 let in je bila nekoč visoka več kot 40 metrov, njen obseg pa je znašal dobrih 600 centimetrov. Kraljica pohorskih gozdov je dobila ime po lastniku Ačku oziroma Maroltu, kot so po domače imenovali kmeta. Slovenjebistriški lovci so jo radi pokazali svojim kolegom, ki so prihajali od vsepovsod.

V preteklosti jo je res nekaj-

krat načela strela, zdaj jo je uničil ogenj, kar pa še ni pojasnjeno, kako je nastal. Vse kaže, da je bil požig nameren. Drevo se je prelomilo in njegovi ostanki so zgrmeli v bližino struge potoka Bistrica. Strokovnjaki za varstvo narave in Zavoda za gozdove so odločili, da je ni smiselno odstraniti in da je najbolje, da jo prepuščimo naravi, da strohni, v njej pa bodo našle zatočišče žuželke in gozdne rastline. Veličina jelke bo obiskovalce in pohodnike še nekaj let spominjala na mogočno drevo.

Ladislav Steinbacher

Srnjakovo slovo

Srnjad žrtev prometa

»Če sušec prah okrog pome-ta, prav dobro letino obeta,« pravi ljudski pregovor. Bo že držalo, a kakor za koga. Za mladega srnjaka je sušec namesto prevlade kipečega življenja postregel z bridko smrtjo. Zgodilo se je trinajstega marca. Turobnega nedeljskega popoldneva je zazvonil telefon. Urar iz sosednje vasi je sporočil, da je v bregu pri potoku Bezgavec omagal srnjak. Z očetom sva sledila klicu na pomoč. Odhitela sva v dolino potoka, ki se po grapi leno vije iz svojega ponikalniškega izvira pod Daljnim vrhom in se v Bršljinu leno izliva v Krko. V bregu pod staro češnjo je med z mahom obraščenimi kamni tiho in nemočno ležal srnjak. V kritje se je ulegel v bolečinah, kar je odražal njegov mučeniški pogled. Žival, lepa in veličastna, ni imela več moči, da bi pobegnila, niti se ni poskušala pognati v beg. Srnjak je z otožnim pogledom pod jazbinami zrl v gozdič ob okljuku

potoka, ki sta ga nekajkrat preleteli raci mlakarici. Nemo je ždel v svoji bolečini, zvit v klopčič. Zdelo se mi je, da nas, ljudi, ni niti zaznal; videti je bilo, da bo zdaj zdaj zaspal. Srnjaku bi lahko pomagal le lovec, ki je prišel na naš klic. Z žalostjo je lahko le ugotovil, da je bil srnjak – lanščak, s krepkim rogovjem v mahu, žrtev prometa, kar je bilo vidno po njegovih poškodbah, zlasti notranjih organov. Lahko smo le ugibali, ali ga je zadel vlak, ki vozi po progi Novo mesto–Mirna Peč, ali pa osebni avtomobil na lokalni cesti med Dolenjimi in Gorenjimi Kamenjami. Zgolj posnetki bodo ostali v njegov večni spomin. Odšel je tiho, skoraj neslišno. V opomin ljudem, ki so s prometnicami prepletli pokrajino, zaradi česar imamo tolikšne izgube divjadi. Nezaslišano! V strokovni literaturi sem zasledil, da je srnjak najbolj aktivna v začetku pomladi, v času, ko se podaljšuje dan in srnjaki snujejo svoje teritorije. Očitno je bilo to usodno tudi za srnjaka iz Bezgavca. Zaskrbljeno

se sprašujemo, kaj bomo naredili ali kaj sploh lahko storimo, da se bodo zmanjšale izgube srnjadi zaradi povozov.

Na spletu sem našel podatek, da je bilo na naših cestah v obdobju 2002 do 2006 povozenih in evidentiranih skoraj 29.800 glav srnjadi (na leto v povprečju od 5.300 do 6.400 osebkov). Pri evidentiranih izgubah srnjadi pa strokovnjaki ugotavljajo, da gre le za okoli 5 % naravnih izgub, kar 16 % ali več pa se jih nanaša na nenaravne izgube. Pri tem je bilo od tega po znanih statističnih podatkih za okrog 75 % izgub srnjadi samo zaradi povozov v cestnem prometu (preostalo so izgube zaradi klateških psov, košenj in železnice ter nezakonitega lova). Za ponazoritev: po podatkih letošnje trinajste številke nemške avtomobilistične revije *Auto Bild* je bilo lani v Zvezni republiki Nemčiji na cestah povozeno kar **214.483** glav srnjadi.

Čas je za ukrepanje ozaveščene javnosti in upravljavcev lovišč, ker se promet povečuje



Foto: M. Ašber

Srnjakovo zadnje domovanje in njegovo slovo v sušcu, ko je že osvaja svoj teritorij, pri čemer je glede na notranje poškodbe postal žrtev prometa.

iz dneva v dan, nevarnosti se stopnjujejo in je zato po mojem mnenju glede tega srnjad najbolj ogrožena vrsta divjadi.

Matija Avbar

Naj napišem zgodbo o prijatelju Hanziju, ki je na stojišču pridno polnil in praznil svojo dvoceveko, zajci pa kot za stavo zdravi švigali mimo njega. Lovovodja

ce. Sadijo tudi tobak. Uporaba agrokemije je standardna, še po standardih iz časov SFRJ, a stalež poljskega zajca je neverjetno velik. Od preostale divjadi imajo še: poljsko jerebico, fazana, nekaj srnjadi, lisico in zadnja leta šakala. Sezonsko se pojavljajo: divji prašič, navadni jelen, prepelica, grlica in divji golobi.

Prijazni domačini, ki nam vsako leto pomagajo organizirati in izvesti lov, so: **Brindza Lajoš ml.** - Lalika, organizator lova in lovovodja, **Peter Zakar** (pravzaprav »deklica za vse«), lovovodja, traktorist, vodja pogona – po potrebi, **Viktor Djurika** poskrbi za orožje in strelivo ter za preostali del logistike, pomagajo pa še mnogi drugi. Prijatelji »Bačvani«, hvala vam, vidimo se že v jeseni!

Maks Vaupotič



Foto: M. Vaupotič

Na vojvodinskih lovnih terenih ...

Lov na zajce v Bački - Vojvodini

Skupina lovcev iz SV Slovenije se že nekaj let redno odpravimo loviti poljske zajce na območje Lovaškega združenja Bačka Topola. To je manjše vojvodinsko mesto, ki je oddaljeno približno 25 km južno od Subotice. Lovimo v organizaciji podjetja Capriolo iz Bačke Topole. In zakaj v B. Topoli? Tam so prijazni domačini, ki nudijo dobre gostinske storitve, lovska kultura je podobna naši in organizacija lovov je odlična. Lovišče je značilno ravninsko, rahlo valovito, številčnost zajca pa je za naše pojme prav neverjetna. Zadnji pogoni so vedno zanimivi, ob tamburicah, in trajajo pozno v noč. Hrana je značilna za tamkajšnji del Vojvodine: mešajo se okusi madžarske in srbske kuhinje, da o količinah ne govorimo. Orožje in strelivo vedno priskrbi organizator. Lovimo v skupini od 10 do 16 lovcev, nekaj je gonjačev in obvezno voznik s traktorjem, ki prevaža lovce na stojišča in z njih ter poskrbi tudi za prevoz lovine. Pogoni so organizirani v obliki razvlečenega U-ja. Spreddaj so stojišča. V enem lovu prelovimo približno 500 ha (3 do 4 pogoni). To traja približno 3 do 4 ure. Vsak udeležen lovec ima priložnost, da preizkusi svoje strelske sposobnosti na premične cilje; nekateri z več, drugi z manj uspeha. Posebno zanimivo je gledati hribovske lovce, ki jim je šibrenica manj »domača«.



Lovina enega zajčjega lova na območju Bačke Topole, zadaj naši lovci in gostitelji.

Peter Zakar je dogajanje opazoval iz pogona. Njegov komentar je bil: »Ovaj vaš Janez pa nije neki strelac na zečeve!?!« Komentar Hanzija na koncu lova: »Držal sem pred njega, v njega, za njega (mislil je na zajca). Rezultat pa je bil: »Vsi zajci - živi in zdravi, naprej.« Lahko si mislite, kako je bilo Hanziju na zadnjem pogonu, ko so tovariši lovci začeli glasno analizirati in komentirati njegove strelske sposobnosti. Tokrat je verjetnostni račun odpovedal. Kam je »šlo« nekaj tisoč šiber?

Še nekaj o tamkajšnjem lovišču. Napisal sem že, da je lovišče ravninsko z nadmorsko višino od 106 do 116 m. Remiz je tudi tam zelo malo, parcele so zelo velike, na katerih prevladujejo: pšenica, koroza, soja in sončni-

Prijatelja

Zgodba, ki jo bom opisal, se znanaša na naslovno stran koledarja za leto 2011, ki ga je izdala Lovska zveza Slovenije. Vsi so me namreč spraševali, kako mi je uspelo napraviti posnetek jelenjega teleta s siničko na glavi.

O fotografiji se je že takoj na začetku, ko sem jo posnel, kar veliko govorilo. Med prvimi jo je videl prijatelj Marjan, s katerim sva v letu 2010 vodila začetni tečaj digitalne fotografije. Njegove besede so bile: »Zdaj pa priznam, da obvladaš program za obdelavo fotografij foshop, saj na fotografiji nisem mogel najti napake.«

Pojasnili sem mu, da na omenjeni fotografiji nikakor nisem

uporabil foshopa, fotografijo sem le malce obrezal in izostril. Tudi od drugih prijateljev je bil komentar podoben. Mene je začelo to prav zabavati, saj se mi z izvirnostjo posnetka res ni bilo treba ukvarjati.

Bil je navaden zimski dan. 17. 1. 2010 ob 15.30 pri $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$ in približno 50 cm snežne odeje. Zaradi mraza sem v počitniški hiši na Mačkovcu pri Kočevju zakuril v peči in se nato z avtom zapeljal po lovišču okrog mojega doma. Nedaleč od vasi sem zagledal tri košute, ki so bežale čez cesto. Upočasnili sem vožnjo in pod cesto zagledal jelenjo teličko, ki je zvedavo gledala proti avtu. Pobirala je seneni drobir okrog podre ute. Ustavil sem vozilo in spustil avtomobilsko šipo. Na rob sem naslonil fotoaparata s teleobjektivom in začel fotografirati. Košutica se je pomaknila še malce bliže, vendar so mi bile vseskozi v napoto veje. Premakniti se nisem upal, ker bi jo s tem verjetno splašil, česar pa nisem hotel. Ko je pobirala drobir, je iz ute zletela velika sinica. Usedla se je na bližnjo vejo nad košutico, nato pa sedla na njen hrbet. Od tam je skočila na glavo, pa na tla in spet nazaj. To se je ponavljalo kar kakšnih pet minut. Napravil sem skoraj sto posnetkov. Sinica je bila na njenem hrbtu, na zadnjici, na glavi, na uhljih; skratka vsepovsod. Živali to ni prav nič motilo in zdelo se je, kot da sta velika prijatelja. Zato sem fotografiji, ki sem jo izbral iz množice fotografij, tudi dal naslov Prijatelja.

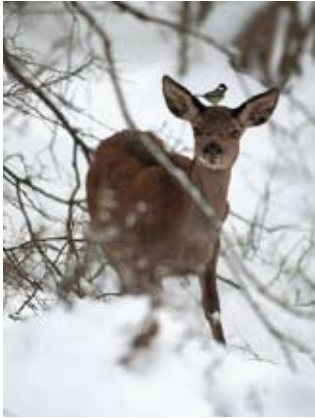
Fotografijo sem kar nekajkrat poslal na razstave, vendar se je na razstavah z naravoslovno tematiko le redkokdaj uvrstila med nagrajene; verjetno prav zato, ker je vsak takoj pomislil na manipulacijo s fotografijo. Dogodek je res neverjeten, je pa tudi res, da je v programih, kot je foshop, mogoče marsikaj dodati in vzeti, kar pa seveda ni bil moj cilj. Vsekakor sem vesel, da sem bil priča dogodku, ki je v naravi verjetno redek, še bolj pa sem vesel, da sem ga uspel posneti s fotografsko kamero. Sicer pa velja tudi za fotografe: poleg svetlobe še veliko sreče!

Fotografska sreča me je v letu 2010 spremljala še nekajkrat. Tako mi je uspelo fotografirati zajce pri ženitovanju in cel kup medvedov, na kar sem še posebno ponosen.

Janez Papež

Pripis urednika:

Fotografija Janeza Papeža, ki



smo jo izbrali za naslovnico velikega stenskega koledarja LZS za leto, brez dvoma sodi med avtentične naravoslovne posnetke, ki jih je mogoče napraviti in pričakovati predvsem pozimi v bližini krmišč, kjer divjad najde poleg sena tudi močna krmila (žita). Vsak lovec, ki je pozimi opazoval hranjenje jelenjadi na krmiščih, je verjetno – predvsem v hladnih zimskih dneh – opazil tudi veliko velikih sinic, ki so se zadrževale tam in preletavale in kljuvale koruzna zrna. Pri tem nastane tudi za jelenjad nemoteče skakanje velikih sinic po telesu jelenjadi. Takšnega nenevarnega, morda zanje celo prijetnega vedenja se veliki rastlinojedi navadijo in so strpni do majhnih gostov.

Alkoholizem - zasvojenost

Vinska trta spremlja človeštvo iz davnih prazgodovinskih časov. Pečke grozdnih jagod so našli v prebivališčih jamskega človeka. Fosilni ostanki vinske trte pa pričajo, da je starejša od človeka; razširjena je bila povsod na planetu. Ledena doba jo je stisnila v toplejše južne predele, kjer se je ohranila, in pozneje, ko je nastala otoplitev, ponovno razširila po Evropi in zunaj nje.

Postopno se je vrnila v vse pore človekove dejavnosti; postala je del kulture in civilizacije. Omenjajo jo stara religiozna besedila različnih verovanj, tudi judovska Stara zaveza. Krščanstvo je ob svojem začetku v katakombah poleg ribe uporabljalo grozd kot simbol krščanstva. Najdemo jo na freskah cerkva in kapelic. V kapelici sv. Vida v gozdu ob Bukovniškem jezeru v Prekmurju je ohranjena freska z motivom vinske trte, ena najlepših na Slovenskem. Motive grozda in vinske trte upodablja

kot okras rezbarji, kiparji in številni slikarji. V literaturi je zelo zastopana, posebno v pesništvu od antike do danes. To velja tudi na Slovenskem, kjer ni pesnika, ki kaj velja, da ne bi pel hvalnice vinu in vinski trti, ki daje številnim predelom naše pokrajine nepozabno lepoto in čar v vseh letnih časih.

Slovenija je vinorodna dežela. Domnevajo, da se vsaka druga družina ukvarja s pridelavo vina, piva ali žganih pijač. Vino spremlja Slovence v veselju in žalosti, od rojstva do smrti. A žal ima vino in sploh alkohol dve strani! Poleg kulturne, opevane in čaščene še temno stran, ki jo kazijo posledice zlorabe. Pri tem vino ni nič krivo, ampak človek s svojim ravnanjem, ki ne pozna prave mere. O temni strani bomo pisali v tem sestavku.

V kulturnem okolju uživamo vino v skladu s civiliziranim slogom. Mnogi pa v vinu gledajo le pijačo, ki jo prepegosto pijejo v neustreznih količinah, ko postane škodljivec: načenja zdravje in človekovo podobo, ruši mu ugled in dostojanstvo. Počasi ga zasvoji, da postane odvisnik.

Po WHO je odvisnik tisti, ki uživa večje količine alkohola eno leto, pri čemer izgubi nadzor nad pitjem. Zvišuje se mu strpnost za alkohol in potreba po vedno večji količini, sicer se pojavijo: znojenje, tresenje rok, slabost, težje obvladljiva sla po pitju, postane razdražljiv, lahko tudi nasilen ...

Ni enotnega mnenja, zakaj človek začne piti. Nekateri pravijo, da zato, ker ima priložnost, drugi, ker vsi pijejo, s katerimi se družijo, ker v alkoholu išče tolažbo. Slabiči pa se zatekajo vanj pred težavami. Namesto da bi se z njimi spoprijeli in jih razumno reševali, hlepijo po omami, kar jih silijo, da pijejo vedno pogosteje. Postanejo odvisniki, kar pa trdovratno zanikajo. Odvisnik lahko dalj časa zdrži brez alkohola, ko pa začne piti, se ne more ustaviti več dni. Mnogi pomembni ljudje iz naše zgodovine pa tudi dandanašnji na področju kulture, pesništva in politike so se ali pa se še čezmerno vdajajo alkoholu. Celo naša himna je hvalnica vinu.

Raziskave kažejo, da je v Sloveniji poraba čistega alkohola na prebivalca 10 litrov na leto. Slovenec povprečno popije 85 litrov piva, 35 litrov vina in liter žganih pijač. To nas uvršča v sam vrh EU pa tudi na sam vrh umrljivosti zaradi alkohola. Na leto se umrljivost giblje okrog

500 oseb, leta 2008 je imel najmlajši 14 let. Ankete kažejo, da je v Sloveniji 15 % abstinentov, 64 % jih pije alkoholne pijače v okviru relativno varnih meja, 21 % pa presega to količino. Kolikšen odstotek alkoholikov je med lovci, mi ni znano. Pred leti se je vedno in povsod pilo velike količine alkohola, posamezniki včasih tudi do onemoglosti. Tako primitivno popivanje je v novjšem času postalo dokaj omejeno; vse tako kaže, da smo v vinski kulturi le napredovali. Podatki so domnevni, temeljijo na anketah. Anketiranci pa pogosto pretiravajo ali kaj zamolčijo; svoje trditve povzemajo iz govoric ali splošnega mnenja, brez lastne presoje. Zato moramo o podatkih razmisliti, ne smemo jih šteti za povsem realne in jim na slepo verjeti. V to kategorijo sodijo še drugi tovrstni rezultati, ki temeljijo na anketah.

Relativno varna količina popitega alkohola sta za zdravega moškega dve merici, za žensko (ne nosečo) pa ena. Ena merica vsebuje 10 g čistega alkohola, kar je 2,5 dl piva ali 1 dl vina ali 0,3 dl žganih pijač.

Kako se kaže opitost?

0,1–0,5 promila alkohola v krvi je brez simptomov.

0,5–1,0 je zmanjšana globinska ostrina vida in podaljšani reakcijski čas.

1,0–1,5 nastane euforija, občutno daljši reakcijski čas.

1,5–2,0 zelo podaljšani reakcijski čas, motena ravnotežje in koordinacija, zapleta se jezik.

2,0–3,0 znaki paralize, groba motnja zavesti, bruhanje.

3,0–4,0 globoka koma.

4,0–5,0 in več smrt zaradi paralize dihalnih mišic.

V 8–10 urah se večina alkohola izloči iz telesa. 90–98 % se ga razgradi v jetrih, preostalo se izloči z urinom, znojenjem in dihanjem.

S pitjem v zmernih količinah postanejo nekateri ljudje sproščeni, lažje govorijo, so potolaženi, prijateljski, drugi pa blebetavi, lažnivi, hvalisavi, vsiljivi, tudi prepirljivi in nasilni.

Zaskrbljujoča sta razširjenost in povečanje čezmernega pitja alkohola med šoloobvezno mladino od 15 do 16 let. 14 do 25 % anketiranih navaja, da redno pijejo alkohol, 3 do 7 % pa se jih večkrat napije. Alkohol začno piti zelo zgodaj, kmalu po desetem letu in še mlajši. K pijančevanju so bolj nagnjeni fantje, tudi starostno segajo v mlajša leta kot dekleta. Fantje so se prvič opili že pri 12 letih in prej.

Anketiranci so navajali, da se zavedajo, da je čezmerno pitje povezano s prometnimi nesrečami, kriminalom, težavami v medsebojnih odnosih v družini in okolici, s finančnimi težavami in revščino. Četrtnina vseh smrti pri mladih je povezana z alkoholom – prometne nesreče, samomor. Kdaj bo otrok začel piti, je odvisno od strpnosti okolice, predvsem staršev. Med mladimi alkoholiki je veliko kombiniranih, ki zraven alkohola jemljejo še opojne tablete in droge.

V Sloveniji imamo zaradi alkoholizma na leto okrog 4.000 hospitalizacij z 91.000 bolnišničnimi dnevi. Leta 2006 so alkoholizirani vozniki povzročili več kot 3.500 prometnih nesreč, prav tako več smrtnosti. Povprečna koncentracija alkohola v krvi povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom je bila 1,5 promila. Veča se število prekrškov zoper javni red in mir, povezanih z alkoholom; na leto jih beležimo okrog 77.000, prevladujejo pa moški v starosti 20 do 24 let. Na leto je okrog 90.000 dni odsotnosti z dela zaradi alkohola. Vsak tretji povzročitelj prometne nesreče s smrtnim izidom in vsak četrti s hudimi telesnimi poškodbami je bil pod vplivom alkohola. Zaradi posledic prometnih nesreč smo imeli v Sloveniji od leta 1991 do 2005 za 1,3 milijarde evrov škode, umrlo pa je več kot 1.700 ljudi. Iti z zakonom nad pijance je Sizifovo delo! Razne prepovedi ali omejitve v preteklosti so klavrnno propadle. Brez večjega učinka sta prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladoletnikom in vnos alkohola na športne prireditve, v posmeh akciji **Z glavo na zabavo**. Pijanec in neozaveščena oseba vedno najdeta za svoje namene način, da prideta do alkoholne pijače. Vsako jutro v črni kroniki poslušamo, koliko pijanih voznikov je policija izločila iz prometa, kolikim nasilnežem je prepovedala približevanje; pa vse nič ne učinkuje. Naslednje jutro se tak nečastni seznam ponovi. Ni zaman zapisano: »**Alkoholizem je prekletstvo, obup, zlo in pekel tega naroda, na cestah, v domovih, glavah in dušah teh ljudi.**«

Podobno usodo doživlja opozarjanje na zdravstvene posledice, povezane z alkoholizmom, kot so: jetrna ciroza, mišična oslabelost, okvara srčne mišice in srčno popuščanje, motnja srčnega ritma, povišan krvni tlak, gastritis, ulkus na dvanajsterniku, rak na debelem črevesu,

obolenje trebušne slinavke, ne nazadnje prizadetost spolnosti. V začetku alkohol deluje kot afrodisiak, sčasoma pa se zmanjša erekcija, atrofirajo testisi in končno nastane impotenca, posledica česar je odtujevanje med partnerjema, izbruhi ljubosumja, blodnje, nasilje, pogosto s tragičnimi posledicami. Prizadeto je mentalno področje, nastane čustvena otopelost, odsotnost odgovornosti. Prisotna je zgodnja umrljivost pijancev. Za moške je izguba potencialnih let 13, za ženske pa 12 let.

V družinah alkoholikov so številni prepiri, telesno in psihično nasilje, revščina, spori s sosedi in okolico, kar najbolj prizadene otroke. Otroci izostajajo od pouka, so čustveno in socialno nezreli, v šoli neuspešni, pogosto zaidejo na stran poti.

Odvajanje od alkoholizma odraslih in mladostnikov je naloga družine, predvsem staršev, laične in verske šole ter medijev s prevzgojo zasvojenecv. Največje breme nosi družina. Pa starši to nalogo opravljajo kot treba? Žal ne vsi! Če učitelj dobronamerno nekoliko trše usmerja težje vodljivega ali zablodelega posameznika, starši planejo na šolo, zmerjajo učitelja, dejanje napihnejo, kar pograbi novinarji, željni senzacij. Vzgojitelja sramotilno spravijo na ekran, kar smo že videli (celo duhovnika), namesto da bi s pozitivnim pisanjem prispevali svoj delež k prevzgoji. Nisem zasledil, da bi novinarji spremljali in se zanimali za nadaljnjo pot razvoja otroka, za katerega so se zavzemali. Bilo bi zanimivo in poučno; snov za magisterij.

Priče smo, da neodgovorni starši nekontrolirano puščajo svoje najstnike, da še po polnoči tavaajo po gostilnah, se opijajo, nekateri drogirajo in prerivajo po diskih. Zgodilo se je, da so do smrti potepali mlada življenja, nato pa so vsi, celo sodišče, za to krivili vse druge, samo tiste ne, ki bi jim morala biti prva skrb, kaj po polnoči zunaj počno njihovi otroci.

Ni težava v tem, da odraslim odvisnikom ne bi nudili pomoči, ampak v odklanjanju te pomoči. Alkoholik meni, da ne pije preveč, da je pitje njegova stvar, do česar ima pravico. Pri tem pa pozablja, da imata družina in družba prav tako pravico, da se rešita nadlog in škode, ki jo s svojimi dejanji v pijanosti povzroča doma in na cesti. Pri nas program zdravljenja poteka v psihiatričnih bolnišnicah. (Ljubljana,

Vojnik, Begunje na Gorenjskem, Idrija, Ormož), poleg omenjenih pa še v drugih ustanovah. Obstajajo društva, ki alkoholikom pomagajo s svetovanjem in motivacijo. V Sloveniji je po ocenah okrog 100 klubov zdravljenih in ozdravljenih alkoholikov, ki jih večinoma vodijo socialni delavci, medicinske sestre ali zdravniki.

Da se alkoholik odloči za zdravljenje, ga prisilijo v službi, kjer mu grozi odpoved, v družini partner, bolezen, socialna stiska, kar nekatere strezni in pripelje do odločitve, da ne bi želeli biti del naroda alkoholikov, ampak uravnovešenih in odgovornih ljudi. Žal nekateri nadaljujejo z vdanjem alkoholu in se na koncu znajdejo med brezdomci, izgubijo vse: zaposlitev, dostojanstvo, dom, družino, čeprav so veliko obetali. Alkoholik se mora za zdravljenje odločiti sam, ker uspešno zdravljenje temelji na njegovi odločitvi.

Primarij dr. Lojze Števanec

Viri za članek so vzeti z medmrežja:

- Alkohol
- Alkohol in alkoholna politika v Sloveniji in EU
- Alkoholizem – Wikipedija, prosta enciklopedija
- Alkoholizem najbolj razširjena zasvojenost v slovenski družini
- Alkoholizem zadnja postaja na poti brezupa
- Družina: Rešitve v alkoholu ni našel nihče
- Predstavitvev alkohol (1)
- Problematika alkoholizma v Sloveniji s stališča subjektivnega zdravja in vplivov na njegovo okolje
- Alkohol v družini

Usnjene ročne umetnine Andreja Puntarja

Zanj niti ne bi vedeli, če me znanj ne bi v začetku letošnjega marca posebej opozoril **Stane Bizjak**, ki mi je prinesel pokazat fotografije njegovih umetelno izdelanih izdelkov iz usnja. Lovske torbe, na katerih so v usnje reliefno vtisnjeni liki divjadi, gravirani usnjeni hlačni pasovi z lovskimi ornamentami, puškini jermeni, ozaljšani z rastlinskimi listi in ornamentami, ornamentirane pasne torbice, etuiji za preklopni lovski nož, krogelne naboje, toki za pištole, steklenice, dekorativni ovitki za knjige, albume itn. Andrej vsem izdelkom po osnovni obrtni obdelavi in krojenju usnja vtisne še svoj



Lično izdelana in z lovskimi motivi in ornamenti ročno okrašena lovska torba je izdelek Andreja Puntarja iz Velikega Trna pri Krškem.



Foto: S. Bizjak

Puntarjev Andrej v svoji delavnici ustvarja nov usnjen izdelek, ki sodi v vrstet umetne obrti.

končni umetniški pečat, ki ga nato osebno izdaja; pravijo, da po značilnostih likov in slogu umetniške obdelave lahko ugotavljajo, kdo ga je napravil ...

Andrej je lovec že več kot trideset let, čeprav jih še ni dopolnil petdeset. V LD Studenec - Veliki Trn je tudi lovski čuvaj, opravlja pa še druge pomembne lovske funkcije. Živo se zanima za življenje divjadi v naravi in skuša vse to na njemu svojstven način prenesti na usnje. Njegova tehnika je nekakšno graviranje ali reliefno umetniško obdelovanje končnih usnjenih izdelkov. Pri delu uporablja veliko leseno kladivo iz gabrovega lesa in nekaj kovinskih nastavkov za ornamente, ki jih vtiskuje v usnje. S to ročno dejavnostjo se je začel ukvarjati že pred dvajsetimi leti, za hobi, kot je dejal, ki pa je počasi prerasel v njegovo poznejšo poklicno dejavnost, od katere zdaj živi. Vsi njegovi izdelki so iz kakovostnega govejega usnja. V glavnem izdelke izdeluje po naročilu in jim prav tako vdahne zelen lovski motiv na željo stranke. S svojimi izdelki se je že večkrat predstavil na

lovskih, strelskih in kinoloških prireditvah, na lovskih razstavah, ki so jih priredile lovske družine ipd. Letos je svoje izdelke uspešno predstavil tudi na razstavnem prostoru Lovske zveze Slovenije na sejmu Lov v Gornji Radgoni.

Andrej ima rad svoje delo, od katerega živi in ga sprošča obenem. Želimo si, da bi umetnik napravil še veliko ličnih del, kakršne smo videli v njegovi delavnici, saj tudi njegove mojstrovine prispevajo pomemben kamenček v skupno zakladnico slovenskih lovskih ročnih umetnin, ki jih povezuje tematika lova, divjadi in narave.

Boris Leskovic

Legend Ultra HD

Daljnogled Legend Ultra HD je zelo prenovljen daljnogled serije Legend. Spremembe so tako bistvene, da govorimo o novem daljnogledu in ne samo o prenovitvi prejšnjega.

Novi daljnogled Legend Ultra HD je obdržal enako temelj-

no zgradbo tipa »roof« s strehasto postavitvijo optičnih prizem, ki omogoča linijsko obliko osnovnih optičnih cevi. Optična posebnost daljnogledov Legend Ultra HD je skoraj deset odstotkov večje vidno polje od podobnih daljnogledov z enako povečavo in premerom leč v objektivu. Prenovljena oblika daljnogleda je zelo elegantna, telo pa je zaščiteno z novo gumirano zaščito. Magnezijevo ohišje je zdaj še lažje, saj prenovljeni Legend 8 x 42 tehta samo skoraj 635 gramov. Takšna teža je bila še nedavno rezervirana za klasične daljnogleds s povečavo 8 x 32.

V daljnogledu Legend Ultra HD so združene kar tri pomembne optične izboljšave.

Optični elementi so izdelani iz najboljšega fluoridnega stekla z zaščiten oznako »ED Prime Glass«, ki zagotavlja izjemno nizek raztros svetlobe. To omogoča, da se tiste barve iz barvnega spektra, ki jih človeško oko zazna, združijo (fokusirajo) praktično v isti točki. Poslediči sta izboljšani barvni kontrast in ločljivost tudi v razmerah zmanjšane vidljivosti.

Druga izboljšava je posebna večslojna prevleka **Ultra Wide Band Coating** na vseh lečah. Prevleka je posamično nanosena na vsako lečo posebej in preprečuje notranji odboj svetlobe od posameznih optičnih elementov v notranjosti daljnogleda.

Tretja izboljšava je posodobljena zaščita leč **RainGuard HD**. Novi zaščitni sloj je veliko trši in bolj odporen nanos na zunanji površini leč, ki omogoča pogled skozi daljnogled tudi takrat, ko so leče mokre zaradi

dežja ali vlage. Novi RainGuard HD omogoča tudi večjo svetlobno prepustnost.

Daljnogled ima luksuzno dodatno opremo, pri kateri posebej omenjamo dodaten, zelo udoben oprtni jermen s spenkami, ki je primeren za nošenje daljnogleda na težkem in strmem zemljišču, predvsem pri lovu v gorah. Jermen lepo razporedi težo daljnogleda na obe rameni in prepreči njegovo opletanje.

Podoben oprtni jermen je tudi sestavni del Bushnellove široke ponudbe dodatne opreme in je za nizko ceno na voljo kot posamezni izdelek, primeren za nošenje katerega koli daljnogleda.

Neodvisna testiranja daljnogledov Legend Ultra HD potrjujejo naravnost izjemno kakovost optike. Daljnogled je zelo prijeten za oči in daje kot britev ostro in svetlo sliko. Objektivni opazovalci bodo nedvomno potrdili izjemno kakovost. Pri tem izpostavljamo nizko ceno za tako kakovost. V Sloveniji je trenutna maloprodajna cena za Legend Ultra HD 8 x 42 539 EUR, za 10 x 42 pa 579 EUR. Na voljo so povečave 8 x 36, ki je zelo primerna za lov na zalaz, ter standardni 8 x 42 in 10 x 42. Daljnogleda 8 x 36 in 10 x 42 sta na voljo tudi v lepem kamuflažnem barvnem vzorcu jesenskega listja »realtree«.

Daljnogledi Legend Ultra HD so zadnji dve leti steber zgornjega dela ponudbe Bushnellovih opazovalnih daljnogledov. Združujejo vrhunske optične lastnosti, ki jih najdemo samo v najboljših daljnogledih na svetovnem trgu in izjemno ugodno ceno.

*Predstavitvena reportaža
Rodeoteam, d. o. o.*



Model: 191042, povečava: 10 x 42, vidno polje: 113 m/1000 m, izhodna zenica: 4,2 mm, teža: 638 g.



Člane LD Vojnik je presenetila žalostna vest, da nas je 20. 12. 2010 zapustil naš najstarejši član **Bruno Tajnšek**. Njegova nenadna smrt nas je še bolj pretresla, saj smo nedavno pred tem z njim praznovali njegov 90. jubilej.

Bruno se je rodil 5. 8. 1920 v Studencih pri Polččanah v delavski družini s tremi otroki. Otroška leta je preživel v Novi Cerkvi. Po končani šoli se je izučil za trgovca, leta 1940 pa je opravil šolo za poklicnega voznika. Ob začetku 2. svetovne vojne ga je okupator kot zavednega Slovenca izselil na Hrvaško, od koder se je ob koncu vojne vrnil, a bil tudi takoj mobiliziran ter dodeljen kot osebni voznik komandanta XIV. divizije, Efenka. Po odslužitvi vojaškega roka se je vrnil v Novo Cerkev.

Leta 1957 se je poročil s svojo življenjsko sopotnico Dano. Njun zakon je polepšal sin Zmago. Bruno je bil več kot 20 let zaposlen kot trgovski potnik pri trgovskem podjetju Merx - Celje. Upokojil se je leta 1978.

Po odsluženju vojaškega roka se je takoj včlanil v LD Nova Cerkev, ki se je leta 1947 združila z LD Vojnik. Pred smrtjo je bil Bruno v naši LD še edini ustanovni član naše LD, po letih in stažu pa je bil sploh naš najstarejši lovec, in to lovec z dušo in telesom. Bil je lovec, ki mu lovska trofeja ni pomenila veliko, pomembnejše mu je bilo zdravo življenje, prijetna družba, divje živali v naravnem okolju in lepa narava. S svojo skromnostjo, pravičnostjo, strpnostjo in prijaznostjo je med našimi člani gotovo veljal za najbolj priljubljenega lovskega tovariša. Svojo umirjenost in bogato znanje je znal nevsiljivo prenašati na mlajše lovce, ki so ga zato zelo spoštovali. Bil je vedno družaben in vesel. Rad je zaigral na harmoniko in je velikokrat prepeval

lovske pesmi skupaj s svojimi lovske tovariši.

Bruno je bil član naše LD skoraj 65 let. V času lovskega staža so mu bile zaupane številne funkcije, ki jih je odločno in vestno opravil. Od leta 1955 do 1957 je opravljal delo blagajnika LD, od leta 1960 do 1964 je bil starešina LD, od leta 1964 do 1968 in ponovno od leta 1989 do 2006 član nadzornega odbora ter od leta 1979 do 1981 in od leta 2006 do 2010 član disciplinske komisije. Za svoje delo je prejel bronasto, srebrno in zlato plaketo naše lovske družine, priznanje Lovske zveze Celje, znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje in red za lovske zasluge II. stopnje.

S tvojim odhodom v večna lovišča smo izgubili dobrega in poštenega človeka. Spoštovani lovske tovariši Bruno, za vse tvoje požrtvovalno delo, ki si ga opravil v naši lovske družini, zato ti vsi člani iskreno zahvaljujemo, sate te bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

LD Vojnik - P. P.



Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

- | | |
|--|---|
| Branko Muraro , LD Trstelj, Kostanjevica, * 11. 8. 1951, † 26. 3. 2011. | Anton Vodopivec , LD Lijak, * 17. 1. 1930, † 7. 3. 2011. |
| Kristjan Nemeč , LD Hubelj, Ajdovščina, * 28. 9. 1922, † 18. 2. 2011. | Jagoš Lakič , LD Višnja Gora, * 31. 3. 1916, † 1. 3. 2011. |
| Branko Stanič , LD Kapele, * 17. 12. 1953, † 3. 2. 2011. | Anton Antončič , LD Senožče, * 28. 11. 1927, † 8. 3. 2011. |
| Jožef Kovačič , LD Kresnice, * 19. 2. 1930, † 21. 3. 2011. | Marko Barič , LD Sinji Vrh, * 24. 3. 1929, † 18. 9. 2010. |
| Vinko Močnik , LD Hrenovice, * 8. 7. 1961, † 10. 11. 2010. | Rudolf Kobe , LD Sinji Vrh, * 14. 3. 1926, † 13. 2. 2011. |
| Franc Pesjak , LD Jesenice, * 19. 12. 1918, † 9. 10. 2010. | Branko Podgornik , LD Sinji Vrh, * 28. 9. 1953, † 10. 3. 2011. |
| Ivan Gril , LD Jesenice, * 24. 2. 1950, † 14. 12. 2010. | Srečko Skok , LD Kozlek, * 21. 05. 1927, † 24. 7. 2010. |
| Božidar Resman , LD Jesenice, * 11. 12. 1946, † 3. 2. 2011. | Franc Slavec , LD Kozlek, * 1. 6. 1943, † 3. 12. 2010. |
| Milan Bah , LD Kozje, * 30. 8. 1970, † 30. 1. 2011. | Franc Jelenc , LD Kropa, * 21. 2. 1954, † 6. 2. 2011. |
| Branko Majsen , LD Smrekovec, Šoštanj, * 2. 10. 1947, † 30. 1. 2011. | Franc Lazar , LD Videž - Kozina, * 19. 12. 1925, † 1. 5. 2010. |
| Rajko Križnik , LD Tabor, * 28. 2. 1948, † 21. 2. 2011. | Štefan Novak , LD Libeliče, * 3. 8. 1919, † 18. 4. 2010. |

Umrlim časten spomin!

Veliki brat - ASTRO 220

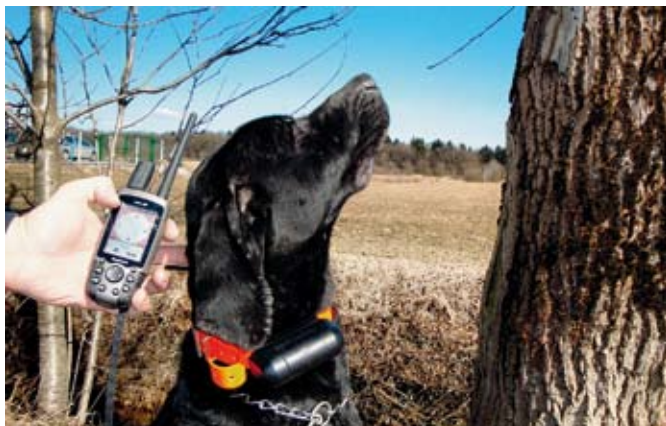
(Predstavitvena reportaža)

Dandanes uporabniki pri svojem delu ali hobijih zahtevajo od proizvajalcev, da svoje izdelke oziroma naprave prilagodijo za njihovo delo ali prostočasne dejavnosti. Tako **Garminu** ni preostalo drugega, kot da s svojim znanjem in tehnologijo, ki jo ima, naredi GPS-sprejemnik z dodatno možnostjo za spremljanje gibanja lovskega psa med lovom. Prva naprava se je pojavila na tržišču okrog leta 2006 v ZDA, vendar še ni bila tako tehnično izpopolnjena kot modeli, ki so jo nasledili. Z GPS-sprejemnikom **ASTRO 220** smo dobili nadvse uporabno napravo s prenosom podatkov o gibanju, položaju, oddaljenosti, opravljene (poti) razdalji lovskega psa in z določanjem njegovega položaja ter z možnostjo navigacije do mesta, kjer je pes.

Če pogledamo samo napravo, ni velike razlike z GPS-sprejemnikom **GPSMAP 60 (C, CS, CSx)**. Ta naprava je bila oziroma je najbolj prodajani model GPS-sprejemnika, in sicer za poklicno pa tudi prostočasno uporabo. Zunanost se razlikuje po tem, da ima dodano še anteno za sprejem VHF-signalov. Izboljšana je avtonomija z delovanjem alkalnih baterij s 16 ur na 24. Vhodni tipki »find« in »page« sta zamenjana s tipko »dog«, kar omogoča, da takoj vstopimo v meni za spremljanje lovskega psa, in s tipko »map«, ki omogoča takojšen preklon na zemljevid ter nam na zemljevidu pokaže položaj lovskega psa oziroma njegove ovratnice z GPS-oddajnikom.

Ovratnica za psa oziroma GPS-oddajnik ima uporabnost (avtonomijo) z enim polnjenjem od 17 do 48 ur, kar je odvisno tudi od nastavitve pogostnosti pošiljanja signala – 5 s, 10 s, 30 s ali 120 s. Teža ovratnice je 227,5 grama, širina 3,5 cm, višina 2,9 cm in dolžina 8,9 cm. Obseg ovratnice je od 30 do 50 centimetrov. Na ovratnico je pritrjen oddajnik. Za manjše pasme psov je mogoče pritrditi ovratnico manjšega obsega (potrebno je malce lastne iznajdljivosti) ali pa oddajnik lahko pritrdimo na oprsnico.

Praktična uporaba **ASTRO 220** omogoča uporabo zemljevidov, kot sta **TOPO SLO** in **AdriaRoute**, ki vsebujeta podatke o samem terenu: ceste, makadamske ceste,



ASTRO 220 in ovratnica z GPS-sprejemnikom in VHF-oddajnikom



Podatki na GPS-sprejemniku ASTRO 220 na strani »map«

kolovozne poti, vodovja, objekti in iskanje raznih pomembnih ustanov, kot so bolnišnice, policijske postaje, hoteli, gostilne ... (www.garmin.si).

Lahko vnesemo tudi meje lovske družine oziroma območja, kjer lovimo, pa naj si bo to naše domače lovišče ali če smo kot gostje v lovišču druge lovske družine. Poleg tega lahko v GPS-sprejemnik vnesemo krmišča, lovske opazovalnice in lovske kočje. Vnesemo jih tako, da jih označimo (markiramo) kot točko na terenu ali pa vpišemo koordinate in jih vpišemo v GPS-sprejemnik. Tako jih bomo lahko našli ne glede na vremenske razmere tudi v gosti megli in ne glede na čas dneva tudi v trdi temi.

Med lovom markiramo vse pomembne točke: kje smo pustili svoje vozilo, kje smo odstrelili divjad, da se pozneje vrnemo v njeno bližino in jo naložimo v vozilo. Prav tako naprava omogoča vračanje na izhodišče po naši sledi, če smo sledili divjadi in nismo bili najbolj pozorni na svoje gibanje po neznanem terenu.

Ovratnica za psa – GPS-oddajnik – omogoča, da ves čas spremljamo lovskega psa med

delom. Naprava omogoča spremljanje treh oddajnikov naenkrat. Za vsakega lovskega psa vidimo, s kakšno hitrostjo se giblje, koliko je oddaljen od nas in kaj počne. Zato imamo na GPS-sprejemniku **ASTRO 220** tri različne znake: za psa v gibanju, za psa, ki se steguje na drevo, in za psa v lovski preži. Na ekranu tudi vidimo, kakšen je časovni interval oddajanja signala VHF, stanje baterije oddajnika, moč VHF-signala in GPS-signala oddajnika. Ko lovski pes izsledi in obvlada divjad, uporabimo funkcijo »pojdi«. S to funkcijo nas naprava vodi do mesta, kjer lovski pes čuva divjad. Ovratnico lahko s kodo zaklenemo tako, da svojega psa spremljamo samo mi s svojim sprejemnikom, drugi uporabniki naprav pa ne. Sprejem signala oddajnika je do 8 kilometrov na odprtem terenu, na razgibanem pa v praksi nekje 5 do 6 kilometrov. Prav tako imamo možnost uporabe različnih opozorilnih alarmov za oddajnik, na primer za slab GPS-signal, za slab prenos VHF-signala ter kadar pes obmiruje. Lovci - kinologi, ki radi svoje delo oz. delo svojega psa arhivirajo, lahko podatke iz ovratnice shranijo tudi na raču-

nalnik in tako vodijo posebno evidenco o delu svojega psa.

Pri uporabi naprave **ASTRO 220** za nas ne bo več »črnih lis« pri delu lovskega psa, ki ni pod našim vidnim nadzorom, saj tako natančno vidimo, kako in kaj je počel med zasledovanjem divje živali. Z napravo si lahko pomagamo tudi pri šolanju in popravljanju napak dela lovskega psa. Naj zaključim z naslovom: »Veliki brat – **ASTRO 220** te gleda, ne delaj neumnosti,« seveda to velja za vašega pasjega pomočnika.

Damijan Dimič

Preizkušnja v zvestobi prinašanja izgubljenega (PZPI)

Preizkušnjo smo organizirali na pobudo **Dragana Zemljiča**, dr. vet. med., direktorja LPN Fazan - Beltinci, ki se je s svojimi sodelavci **Stankom Antolinom**, **Mirkom Lesjakom** in še nekaterimi drugimi potrudil in ob lovišču, ki ga je dal na voljo, priskrbel tudi deset uplenjenih lisic. Preizkušnja je bila organizirana 20. februarja 2011 v nižinskem gozdu Hraščica. Teren smo si predhodno ogledali in označili mesta za položitev lisic. Zaradi nedoločenega razpisa so nam številne prijave vodnikov prinesle nekaj težav in nesporazumov, morda celo užaljenosti. Največ prijav v razpisu je določalo le šestnajst udeležencev z zadnjim rokom prijave 14. februar. Ker pa je proti koncu razpisa prispele več prijav, ki so presegle največje mogoče število, smo morali nekaj vodnikov odkloniti, a smo še vedno presegli število za dva, ki sta že plačala pristopnino k preizkušnji. Ni nam preostalo drugega, kot zamižati na eno oko ter sporazumno doseči salamonsko rešitev. Toda zapletov še ni bilo konec. Zjutraj na dan preizkušnje se je pojavil vodnik s potrdilom o plačani pristopnini, ki pa je sodeloval zunaj konkurence!? V prihodnje bo treba takšne nedoslednosti odpraviti s temeljitimi razpisnimi pogoji ter se izogniti nepotrebnim zapletom. Skratka, pravila igre morajo biti jasna in jih je treba strogo upoštevati! Preizkušnja PZPI je pritegnila množstvo vodnikov, ki pa so jo morda nekateri vzeli premalo resno, kar so potrdili rezultati. Vsekakor je takšna



Ves foto: F. Krnjak

Še zadnja navodila pred preizkušnjo PZPI

preizkušnja dobrodošla, kar sta pokazala zanimanje in udeležba.

Namen zvestobe prinašanja izgubljenega je preizkusiti pse pri šarjenju v gozdu, kjer pes ob naključnem stiku z mrtvo (hladno) lisico, brez vsakega povelja, tako lisico prime in jo pravilno prinese vodniku in mu jo preda. To mora biti opravljeno na čim bolj lovsko pristen način. (Komentar k Pravilniku PZPI, ki ga je prispeval vodja sodniškega zbora **Vojko Pirher**). Na dan preizkušnje smo že dobri dve uri pred uradnim zborom lisice položili na domenjena mesta. Od prijavljenih vodnikov je le eden pravočasno predal dve lisici, ki smo ju tudi uporabili, pri tem pa zavrnili lisice, ki niso ustrezale predpisom preizkušnje. Da bi se v prihodnje izognili neljubim pripombam in komentarjem, bi kazalo že v razpisu zahtevati, da vodniki lisice priskrbijo sami in jih, v skladu z določili tega Pravilnika, pravočasno oddajo prireditelju.

Da bi preizkušnjo čim bolj približali lovu, sme biti ob preizkusu prinašanja izgubljenega ob vodniku in psu le en sodnik. Preostali pomočniki - sodniki morajo biti oddaljeni vsaj streljaj oziroma spremljati delo psa z visoke preže, gledalci pa tako daleč, da ne motijo poteka preizkušanja psa. Našteta določila Pravilnika je sodniški zbor dosledno upošteval.

Nedopustno je, da določil pravilnika niso poznali nekateri sodniki, ki so sodelovali na preizkušnji, o čemer pa bi morali razpravljati v strokovnih krogih. Navsezadnje je bil Pravilnik objavljen in izdan v paketu Pravilnikov v lični knjižici, ki sta jo leta 1993 uredila **Boris Leskovic** in **Vladimir Pfeifer**, izdala pa jo je Vzrejna komisija za ptičarje in Društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov. Za širšo strokovno javnost je bil prav ta Pravilnik

(PZPI) objavljen tudi v naši reviji Ptičarji, letnik 1, leto 2005. Kljub temu sem Pravilnik na lastno pobudo razmnožil in ga je tik pred preizkušnjo dobil vsak vodnik. Ali je bilo takšno ravnanje pravilno ali ne, bo pokazal čas. Trdim, da je vodnik tisti, ki bi moral do podrobnosti poznati pravilnik za določeno preizkušnjo ali tekmo in tako s svojim znanjem stati ob boku sodniku, ki ima včasih svoja (čudna) merila ocenjevanja. V podkrepitev tega zapisa naj navedem dogodek iz neke pomladanske vzrejne preizkušnje.

Bil sem vodnik nemškega žimavca, ko mi je sodnik ukazal streljati pred odletelo pernato divjadjo, da bi ugotovil vzdržnost mojega psa pred divjadjo! Na moje vprašanje, zakaj, sem dobil odgovor, da »zato, ker on tako hoče!« Čudna so pota Gospodova!?

Priznati moram, da tudi sam nisem razumel 8. člena tega Pravilnika, kar je nedopustno za vodjo preizkušnje. Tako kot meni še komu drugemu ni bilo jasno, zakaj številni obiskovalci ali sodniki - pomočniki ne smejo neposredno sodelovati ob delu psa. Zato bi bil dobrodošel strokovni komentar; pa ne samo o tem Pravilniku, temveč o vseh, še

posebno pri določanju ocen na PZP in ocen za priučene predmete na jesenskih vzrejnih preizkušnjah (v konkretnem primeru: zakaj sam vodnik s sodnikom? Zakaj popolna tišina in vpliv na psa? Ali: zakaj ne sme vodnik vplivati na psa, ko je le-ta pri mrtvi lisici? Zakaj psa spustiti šariti brez glasnega povelja, le z namigom ali tihim poveljem? In naprej: zakaj se pri določeni disciplini prisoja ocena 10, pri drugi pa 11, čeprav je najvišja ocena 12, itn.). DLP občasno izdaja svoje strokovno glasilo, v katerem bi kazalo Pravilnike strokovno raztolmačiti in komentirati. To pa je naloga tistih strokovnjakov, ki so pripravili (prevod iz nemščine **Vladimir Pfeifer**) in strokovno recenzirali Pravilnike (**Pirher, Zemljič** in mogoče še kdo). Navsezadnje imajo vsi zakoni, uredbe, pravilniki itn. ob svojem izidu komentarje za lažje razumevanje.

Preizkušnjo smo zadnjič opravili v začetku devetdesetih let v Ljutomeru (ustni podatek – V. Pirher), zato se ni čuditi, da nekateri vodniki in spremljajoči opazovalci niso poznali določil pravilnega poteka preizkušnje.

V matičnih deželah večine celinskih pasem ptičarjev to preizkušnjo cenijo tudi zato, ker dokaže trdnost značaja in popolno lovsko uporabnost psa ob tem, da od vseh tako preizkušenskih psov vpredhodno zahtevajo tudi opravljeno vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP). Ne nazadnje se zavedajo, da imajo lahko malo divjad le tam, kjer plenilske vrste intenzivno lovijo, a obenem tudi pri tem lovu spoštujejo zakonodajo in pravila lovske etike. Tako vzrejajo in izšolajo pse, ki tudi naključno najdenega mrtvega plenilca (lisico) brez vsake dodatne spodbude primejo in prinesejo svojemu vodniku.

Po jutranjem pozdravu direk-

torja LPN – Fazan Beltinci **Dragana Zemljiča** in kratkih navodilih vodje sodniškega zbora **Vojka Pirherja** ter žrebanja vrstnega reda smo se odpravili na mesto preizkušnje, v prostrani gozd Hraščico. Sodniški zbor so sestavljali: vodja sodniškega zbora **Vojko Pirher**, častni vodja **Vladimir Pfeifer**, **Rudi Rakuša**, **Franc Turnšek** in sodniška pripravnik **Lidija Šmigoc** in **Vili Postružnik**, ki sta v veliko zadovoljstvo vseh dobro opravila svojo pripravniško nalogo.

Vreme je bilo ugodno, suho in hladno, kmalu za tem pa je začel pihati rahel in mrzel severovzhodnik, ki je v poznih popoldanskih urah prinesel tudi rahel sneg, ki je pobelil vso Slovenijo. Mogoče so katerega psa zmotili sveži sledovi srnjadi, zaradi česar so bile dodatne težave. Kljub jasnemu 2. členu Pravilnika tega v danem primeru ni bilo mogoče upoštevati, saj je srnjad zelo prilagodljiva in jo najdemo celo v urbanih okoljih (parki, mejice itn.). Psom, ki so prišli na sveži sledi ali so celo dvignili divjad, smo omogočili ponoven preizkus, razen v primeru, ko je psička srno pognala in se več kot dvajset minut ni vrnila k vodniku.

K preizkušnji v zvestobi prinašanja je bilo pripuščenih devetnajst vodnikov z njihovimi pomočniki. Od psov je bilo dvanajst kratkodlakarjev in sedem nemških žimavcev. Žal jih je preizkušnjo uspešno opravilo le šest, en nemški žimavec in pet kratkodlakarjev. Tudi nekateri psi, ki so opravili preizkušnjo, so imeli težave, vendar sta volja in trdnost značaja dosegla svoj cilj. Seznam in opis nastopajočih sta navedena po abecednem redu, ker preizkušnja ne vsebuje številnih točk, temveč oceno – opravil, za katero je bilo izdano spričevalo in vpis v rodovnik.

Cib Barjanski, SLRNŽ 001457, ki ga je vodil **Viktor Čuden** iz Notranjih Goric, je uspešno opravil preizkušnjo. Rutiniran pes, dobro voden in v stalnem stiku z vodnikom. Vodnik in pes sta izrabila vse svoje izkušnje in uspešno opravila nalogo.

Bela, kratkodlaka ptičarka, SLRNkp 002779, vodnica **Nataša Gederer** iz Ljubljane. Starejša psička, odličnih prednikov po očetovi strani (Rothenuffeln, Inninger, Steinbruch) z umirjenim značajem in primerno vodenja.

Boss Ęrkáod Velečica, nemški



Vodnik Anton Jurgec in njegov Boss, ki je uspešno opravil PPZI.

kratkodlakar, SLRNkp 002813, vodnik **Anton Jurgec** iz Lancove vasi (Ptuj). Ni bilo prvič, da sta v tej navezi pokazala tisto, kar odlikuje ptičarja – nos, eleganca, inteligentnost, vodljivost, vztrajnost, poslušnost, delo na kretno roke in odlična izvedba zahtevane naloge.

Ika Lovrenška, kratkodlaka ptičarka, SLRNkp 002939, vodnik **Ivan Šincek** iz Markovcev. Psička je prikupnega značaja in je kljub svoji mladosti uspešno opravila preizkušnjo, kar kaže na dober genetski potencial.

vilno; predana je lovu in predvsem vodniku.

Na koncu še to. Vsi psi, ki so sodelovali na preizkušnji v zveztobi prinašanja in niso opravili naloge, so vredni nadaljnjega truda in ponovnega preizkusa, ki bo, vsaj tako upamo, postal vsakoletna naloga *Društva ljubiteljev ptičarjev*, društva, ki letos obhaja častljivo, 90-letnico delovanja. Ob tem dogodku čestitke vsem članom društva, pionirjem DLP pa časten spomin!

Franc Krnjak,
vodja preizkušnje



»Priiden!« **Cib Barjanski** in **Viktor Čuden**



Po napornem dnevu se je vsem prilegla malica iz nahrbtnika ...

Isa Lovrenška, Ikina sestra, SLRNkp 002937, z vodnikom **Vilkom Turkom** iz Lovrenca na Dravskem polju je imela nekaj težav s svojo temperamentnostjo, vendar je bil nagon po prinašanju močnejši kot vsi vplivi, ki so se ji ponujali.

Jutta vom Geestmoor, nemška kratkodlakarka, SLRNkp 002778, vodnik **Saša Volarič** iz Kobarida. Obetavna psička prikupnega značaja, umirjena in dobro vodena. Zahtevano nalogo je opravila hitro, odločno in pra-

Preizkušnja naravnih zasnov za španjele in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje

LD Braslovče je v soboto, 6. 11. 2010, zopet gostila PNZ za španjele in VP za nemške prepeličarje. Organizirala jo je LKD Celje.



Zbor vodnikov in psov na PNZ za španjele in vzrejna preizkušnja za nemške prepeličarje, ki sta bila 6. 11. 2010 v Braslovčah.

Lovišče LD Braslovče obsega okrog 5000 ha sredogorske lovne površine in je znano tudi kot habitat divjega prašiča. V nižjih legah, kjer so polja in jezera, živi tudi pernata mala divjad in vodna perjad. Tod živi poljski zajec, predvsem na prehodnih območjih v nižinski svet.

Velik ljubitelj španjelov in nemških prepeličarjev, lani preminuli dr. **Jože Pangerl**, se je rad vračal na braslovške terene, kjer se je odlično počutil v družbi kinologov, vodnikov in štirinožnih tovarišev. Zato smo se odločili, da to lovsko-kinološko prireditve posvetimo njemu v spomin!

Nemški prepeličarji imajo zelo močan lovski nagon, so zelo živahni in temperamentni. Lahko pa rečem, da je ubogljivost na prvem mestu. To vsestransko uporabno pasmo lahko izšolamo v odličnega šarivca, prinašalca, in sicer na suhem pa tudi iz vode.

Pes te pasme je zelo vztrajen in učinkovit pri gonji, če je primerno izšolan pa tudi za iskanje obstreljene divjadi (delo po krvni sledi). S pridobljenimi izkušnjami je tudi zelo uporaben kot krvosledec. Tudi španjeli v teh značilnostih prav dosti ne zaostajajo za omenjeno pasmo, vendar so le-ti, kar zadeva vzgojo in šolanje, nekoliko zahtevnejši, če nimamo pravega pristopa. Včasih so nekateri tudi popadljivi.

Na preizkušnjo so vodniki prijavili šestnajst psov; šest nemških prepeličarjev naj bi opravljalo mladinsko preizkušnjo, sedem nemških prepeličarjev vzrejno, dva špringel španjela uporabnostno, prav tako naj bi to opravljal en koker španjel.

Pisana družina se je zbrala ob osmi uri pred lovskim domom v Braslovčah.

Vodja prireditve, **Janez Šumak**, sem odprl prireditve, poz-



Foto: J. Šumak

Posvetovanje kinoloških sodnikov, **Selinška** in **Deberška**, pri preizkušanju šarivcev v vodnem delu.

dravil vse zbrane in se v imenu **LKD Celje** kot podpredsednik že vnaprej zahvalil gostitelju LD Braslovče in njihovemu kinološkemu referentu **Frediju Cizeju**. Predstavil sem kinološka sodnika **Antona Selinška** in **Bojana Deberška**. Anton Selinšek je vodnikom predstavil discipline in merila ocenjevanja dela psa, skratka vse, kar mora pokazati pes, da opravi vzrejno preizkušnjo za nemške prepeličarje.

V sončnem vremenu smo se najprej odpravili na Žovneško jezero, kjer naj bi opravili preizkus veselja do vodnega dela ter prinašanje pernate divjadi iz vode. Ker pa so ribiči znižali vodo v jezeru in odlavljali ribe, smo se odpravili v Letuš, na zgornji jez reke Savinje. Tam so

rajo s pasjimi pomočniki obdelati in obnovljati posamezne discipline, primerne pasmi. Tudi Bojan Deberšek se je v svojem poročilu pridružil Selinškovim ugotovitvam, saj je menil, da bo le pes z uspešno prisluženimi in izkazanimi rezultati koristno služil pri lovu male ali velike divjadi.

Skupna ocena je bila, da je prireditvev v celoti odlično uspele, saj je vseh šestnajst psov in vodnikov opravilo navedene preizkušnje. Celotno lovsko-kinološko dogajanje je budno spremljalo šest lovskih pripravnikov. Zato predvidevam, da imajo novinci v lovskih vrstah že okvirno podobo, za kakšnega pasjega pomočnika naj bi se odločili.

Janez Šumak



Foto: I. Trček

Na zbor lovskih kinologov, ki ga je februarja organizirala Zveza lovskih kinologov Pomurja, so bili povabljeni tudi starešine LD, ki jim veliko pomeni lovška kinologija. Na zboru lovskih kinologov sta bila tudi starosta lovskih kinologov Prekmurja in mednarodni kinološki sodnik za pse ptičarje Vladimir Pfeifer (na fotografiji desno) in podpredsednik ZLD Prekmurja in hkrati starešina LD Prosenjakovci Ludvik Rituper.



Anton Selinšek v lovskem domu LD Braslovče predstavlja rezultate, ki so jih dosegli tekmujoči psi na preizkušnjah za pse šarivce.

bile tekmovalne razmere odlične, kar so pohvalili tudi vodniki. Naslednji premik je bil v okolico Braslovškega jezera, kjer smo preskusili strelomirnost psov, zatem pa še delo po vlečki ter prinašanje pernate divjadi in zajca. Sledila sta še preizkus šarjenja in gonja zajca (ali parkljaste divjadi). Nato smo se razdelili v dve skupini ter se po dobri uri in pol vrnili na zborna mesto, v lovski dom v Braslovčah, kjer je že prijetno dišalo po hrani. Še preden smo zbrali vse rezultate preizkušenj, so nas postregli s kotletom, kinološka sodnika pa sta mirno prepisovala zabeležene terenske podatke na ocenjevalne liste.

Kinološki sodnik Selinšek je prvi predstavil poročilo o rezultatih njegove skupine, razložil pomanjkljivosti ter povedal strokovno mnenje o dokaj slabi pripravljenosti psov. Kritika je veljala predvsem vodnikom, ki mo-

»Kaj pa, če smo res tako dobri strelci?«

Tako se je eden izmed lovskih tovarišev dokaj resno vprašal na zboru lovskih kinologov, ki ga je 11. 2. 2011 organizirala **Zveza lovskih kinologov Pomurja**, na katerega so bili povabljeni starešine LD, katerim lovška kinologija tudi nekaj pomeni. Na zboru lovskih kinologov je bil tudi **podpredsednik ZLD Prekmurja** in hkrati starešina LD Prosenjakovci **Ludvik Rituper**. Po predstavitvi in obrazložitvi tematike, ki je bila na dnevnem redu zбора, je bilo med drugim povedano, da je po odvzemu velike divjadi iz lovišča z odstrelom v prekmurskem lovskem bazenu odstreljeno 2.784 glav. Od tega so zaradi obstrelitve iskali s predpisano preiz-

kušnim psom le **1,2 %**. Glede na ta podatek se je nekdo od prisotnih, bil je prav tako starešina neke LD, na glas vprašal, kot je napisano v naslovu.

Vsi, ki se na lov in vse, kar je povezano z njim, spoznamo, bi zamizali in, milo rečeno, rekli, da gre v tem primeru za **neresno ali smešno trditev**. A kaj si moremo, ljudje pač razmišljajo po svoje, če je to prav ali ne. Bistvene teme zбора lovskih kinologov Pomurja tistega dne so bile: *predstavitev zakonodaje, ki ureja lovsko kinologijo; dolžnosti koncesionarja do področja lovške kinologije; krvosledništvo (pri tem tudi primeri iz prakse); predstavitev in obrazložitev novega Pravilnika za delo in vzrejo barvarjev; in Kdaj je lovski pes dejansko lovsko uporaben*. Predhodno je bilo zbranim predstavljeno splošno poročilo o kinologiji in v nadaljevanju o lovski kinologiji. Predstavili smo tudi VII. pasemsko skupino lovskih psov (ptičarje), ki so v naših krajih najštevilnejši. Po podatkih, če so verodostojni in če jim lahko verjamemo, v prekmurskem lovskem bazenu lovci - kinologi vodijo 60 psov ptičarjev različnih pasem. To pomeni, da na LD v ZLD Prekmurje pride 2,5 ptičarja.

Omeniti velja, da je bilo tistega dne na zboru lovskih kinologov 37 lovskih tovarišev iz 22- tih lovskih družin. Pomenljiva je bila ugotovitev, da je bilo na zboru 11 starešin LD. Organizator bi si vsekakor želel, da bi bilo še več starešin, pa tudi to, da bi bile zastopane vse lovške družine tudi s prisotnostjo svojih kinoloških referentov, kar pa se tistega dne ni zgodilo. Na zboru ni bilo predstavnikov iz kar petih LD,

ki so članice naše ZLKP. Tudi to ugotovitev je mogoče razložiti na več načinov.

Po predstavljenih temah iz programa dela na zboru je bila beseda predana prisotnim. Oglašali so se, razpravljali, dajali pobude in mnenja prisotni starešine in kinološki referenti. Kar nekaj razprave je bilo tudi o tem, kako enotno ali vsaj približno enako urediti sistem stimulacije vodnikov lovskih psov v lovskih družinah.

Organizator zбора lovskih kinologov je imel izredno dober namen in postavljene poštene cilje z zborom in predstavljenimi temami, kot je bilo mogoče razbrati v nadaljevanju. Končnim uporabnikom lovške kinologije smo želeli posredovati jasno sporočilo, in sicer, da je le-ta izredno **pomembna in nujno potrebna dejavnost lovstva**, pa tudi, da je v bistvu **servisna dejavnost Zveze lovskih kinologov Pomurja** za končnega uporabnika. To so vsi člani lovskih družin in tudi njihovi vodniki lovskih psov. Izvoljeni kinološki referenti morajo biti v LD aktivnejši in prodornejši, zato **bi morali biti povsod obvezno člani upravnih odborov LD**. Nenazadnje **bi morali odgovorni v lovskih družinah (starešine) dosledno upoštevati vso zakonodajo in podzakonske predpise, vezano nanjo**. Če bi končni uporabnik bolj upošteval posredovano splošno sporočilo z zбора lovskih kinologov, bi bila **razvoj in napredek** lovške kinologije v Pomurskem prostoru očitnejša; tudi tako, da bi se lovci, predvsem mlajši, pogosteje in v večjem številu odločali za vodenje in šolanje psov lovskih pasem.

Iztok Trček



Neslikalci: T. Jamšek

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLT):

O: 5/l, m: 5/l, 30. 4.,
Stanislav Pišek,
Žažar 16, 1354 Horjul.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):

O: 4/l, m: 4/l, 21. 4.,
Sašo Sila,
Kajuhova ulica 2,
6215 Divača.

Resasti jazbečarji (SLRJR):

O: 4/l, m: 5/l, 7. 5.,
Robert Fajs,
Kraigherjeva ulica 16/a,
3000 Celje.
O: 5/l, m: 4/l, 5. 5.,
Sandi Siter,
Pristava 15, 3212 Vojnik.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/l, m: 4/II, 24. 4.,
Marjan Dajčman,
Kal 21, 8333 Semič.

Srbski goniči (SLRgB):

O: 4/l, m: 4/l, 10. 3.,
Franc Krapež,
Otlica 19, 5270 Ajdovščina.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 4/l, m: 4/l, 13. 4.,
Primož Knez,
Stari trg 225,
2380 Slovenj Gradec.

Planinski goniči (SLRGpl):

O: 5/II, m: 5/l, 28. 3.,
Boštjan Winkler,
Lokavec 141, 5253 Čepovan.

Bigli (SLRBig):

O: 5/l, m: 5/l, 12. 4.,
Maja Vester,
Zvirče 84, 4290 Trzič.
O: 5/l, m: 5/l, 4. 4.,
Tomaž Obad,
Kumen 57,
2344 Lovrenc na Pohorju.

Bavarski barvarji (SLRbB):

O: 4/IB, m: 4/II, 21. 4.,
Erik Golob,
Volarje 1/a, 5220 Tolmin.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/l, m: 5/II, 28. 4.,
Tomaž Burazer,
Planina 3, 8340 Črnomelj.

Brak-jazbečarji (SLRBJ):

jelenje rdeča

O: 3/l, m: 5/l, 1. 5.,
Ivan Kolar,
Kovača vas 140,
2310 Slov. Bistrica.
O: 5/l, m: 4/l, 14. 4.,
Karlo Žezlina,
Brje 28, 6223 Komen.
O: 5/l, m: 5/l, 11. 5.,
Branko Đurovič,
Vogersko 181, 5293 Volčja Draga.

črna z ožigi

O: I/l, m: I/l, 20.5.,
Ciril Janežič,
Puščava 7, 8230 Mokronog.

Kdl. madžarska vižla (SLRMvk):

O: tuj plemenjak, m: 4/III, 22. 3.,
Tone Markelj,
Brezje 78/a, 4243 Brezje.

Labradorci (SLRLR):

O: I/TP-R, m: I/III, 27. 3.,
Zinka Rovnan,
Kolomban 77, 6280 Ankaran.
O: tuj plemenjak,
m: I/TP-R, 12. 5.,
Barbara in Iztok Krumpak,
Podgorica pri Šmarju 13,
1293 Šmarje - Sap.
O: 5/PNZ, m: 5/PNZ,
Nada Godec in Branko Milošević,
Zofke Kukovič 2, 2204 Miklavž.

Gladkodlaki prinašalci (SLRfCR):

Tuj plemenjak, m: 5/l, 18. 3.,
Eva Krizmanič,
Testenova 42, 1234 Mengeš.

Špringer španjeli (SLRšš):

O: 5/l, m: 4/II, 4. 5.,
Peter Verstovšek,
Gornji Lenart, 8250 Brežice.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

serci

O: 5/l, m: 5/l, 21. 5.,
Janez Burgar,
C. O. Ž. 66, 8310 Šentjernej.
O: 5/l, m: 5/II, 2. 4.,
Miran Petek,
Veronike Deseniške 7,
1330 Kočevje.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj tricevko Merkel Suhl, kal. 9,3 x 74 - 9,3 x 74 R/20 Mag.; **str. daljnogled** Zeiss Victory 1,5 - 6 x 42 (s šino); **repetirko** Sauer 202 Elegance, kal. 9,3 x 62; vse kot novo. Tel.: 041/373-701.

Ugodno prodaj češko bokarico ZH304, kal. 12/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 12/12. Puška je dobro ohranjena in redno vzdrževana. Tel.: 031/274-173.

Prodaj risanici - repetirki: Ruger M77, kal. .308 Win. in Anschütz 1740, kal. .222 Rem. (obe s str. daljnogledom). Tel.: 031/758-130.

Zaradi boleznih prodaj bokarico, kal. 16/7 x 57 R (cevi 65 cm), s str. daljnogledom Habicht 6 x 42 (križ 4A, Suhlova montaža). Puška je zelo lahka in primerna tudi za žensko. Tel.: 041/321-210.

Prodaj karabinko CZ (zelo malo uporabljeno), kal. 7 x 64, z naprožilom in str. daljnogledom Zeiss 8 x 56 MC, z novo zasušeno montažo (ali brez). **Zamenjam (ali prodaj)** za kal. 12 **kombinirano puško** ZH 16/7 x 57 R (menjalne cevi 16/16), z naprožilom in st. daljnogledom Swarovski. Tel.: 041/835-949, 040/378-100 in (02) 818-52-01.

Prodaj lepo ohranjeno Suhlovo **tricevko**, kal. 16-16/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom Swarovski 4 x 32 (križ 4, Suhlova montaža). Daljnogled je bil pred kratkim servisiran v tovarni Swarovski. Tel.: 041/562-877.

Ugodno prodaj malo uporabljeno **risanico** Steyr Mannlicher, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 1 - 10 x 42 (zasušna montaža); rusko **šibrenico**, kal. 16 - 16, z daljšo cevjo; ter odličen **dvogled** Zeiss 8 x 56 Dialit B. Tel.: 031/892-433.

Prodaj ekspres bok risanico Beretta 689 Gold Sable, kal. 9,3 x 74 R/9,3 x 74 R (Suhlova montaža). Tel.: 031/372-031.

Prodaj risanico - prelamačo, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom 5 x 40 (BSA). Cena po dogovoru. Tel.: 041/648-072.

Prodaj kombinirano puško ČZ, mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; **šibrenici** brezpetelinki, kal. 16-16 in 12-12; **risanico - repetirko**, kal. .308 Win. (s tekmovalno cevjo), ter **repetirke**, kal.: 6,5 x 57; .222 Rem.; .22 Hornet in .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159.

Kupim lepo ohranjeno in natančno **karabinko**, kal. .223, z dobrim daljnogledom. Tel.: 031/827-336.

Prodaj pištolo Luger P08, kal. 9 x 19 mm, in MK puški, kal. .22 l. r. in .22 Mag. Tel.: 041/500-200.

Prodaj strelne daljnogleda

Kahles 2,2 - 9 x 42, Zeiss 6 x 42, Zeiss 1,5 - 6 x 42, Zeiss 2,5 - 10 x 50 z osvetljeno piko, Zeiss 2,5-10 x 52, Zeiss 6 x 42; **daljnogleda** Swarovski 7 x 42 GA, gumiran, Leica 7 x 42 BN, Leica 10 x 42 BN, **kamero** za nočno snemanje divjadi 8 MP, 64 ir diode. Tel.: 041/749-053.

Prodaj (po ugodni ceni) **trap puško** Sabatti, model Artemide, s kovčkom. Stara je eno leto. Tel.: 040/167-480.

Prodaj risanici - repetirki Steyr Mannlicher, kal. .243 Win. in Winchester M70, kal. .300 WSM. Tel.: 041/824-648.

Prodaj ekspres bok risanico Rizzini, kal. 7 x 65 R/7 x 65 R, z montažo. Tel.: 040/545-115.

Prodaj šibrenico FN Browning, kal. 12/12; **šibrenico** FN Browning S6 Trap (kal. 12/12); **šibrenico** Mugica Eibar, kal. 12/12; **risanico - repetirko** CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Kahles; **kombinirano** Merkel Suhl, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Kahles in rusko **MK puško**. Tel.: 031/321-269, po 15. uri.

Prodaj dva nočna strelna daljnogleda (Dedal in Yukon), **repetirno risanico**, kal. 6,5 x 57, s fiksno montažo in str. daljnogledom 3 - 9 x 40 Luger. Tel.: 041/875-382.

Prodaj kombinirano puško Sauer & Sohn, kal. 16/8 x 57 JRS, s str. daljnogledom 4 x 36 (Suhlova montaža) in **ekspres risanico** Baikal - Artemida (priveznjeni cevi), kal. .30 - 06 - .30 - 06, s str. daljnogledom 1,5 - 6 x 42, primerna za pogone. Mogoča je tudi za menjava. Tel.: 041/210-486.

Prodaj risanico - repetirko, Mannlicher Lux, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42. Tel.: 031/826-544.

Prodaj nov strelni daljnogled Zeiss 3 - 12 x 50 (800 €) in **matrico za polnjenje** nabojev, kal. 8 x 56 R, ter 500 **krogel** istega kalibra. Tel.: 040/796-713.

Prodaj strelni daljnogled Bushnell Trophy 1,5 - 6 x 44. Tel.: 041/212-993.

Prodaj kombinirano Franz Sodja, kal. 16/7 x 65 R, z vložno cevjo, kal. .22 Mag. Kriehof, in str. daljnogledom Zeiss 1,5 - 6 x 42, brežhibno. Tel.: 031/575-055.

Zaradi boleznih in opustitve lova **prodaj risanico - repetirko** CZ, kal. 7 x 64, in strelnimi daljnogledmi Swarovski Habicht Nova 6 x 42, Meopta - Artemis 2100 3 - 12 x 50 in rdečo piko Aim Point (vsi z EAW-zasušeno montažo; daljnogleda lahko prodaj tudi posebej); **rusko šib-**

renico, kal. 16/16, mod. IL 12 (250 €); **šibrenico** Brno ZH 301, kal. 12/12, z montirano rdečo piko (400 €); **MK puško** Brno 2, s str. daljnogledom Bushnell 3 – 9 x 32 (350 €); **pištolo** Beretta M-92FS, kal. 9 x 19 mm (450 €), in **pištolo** Steyr, mod. 1934, kal. 7,65 mm (250 €). Tel.: 041/699-421.

Prodaj novo **trap** puško Zafer in pištolo MP 446 Viking, kal. 9 x 19 mm. Tel.: 051/605-449.

Prodaj starejšo **šibrenico – petelinko** (dratenko), boroveljske izdelave. Ugodno! Tel.: 031/790-480.

Lovski psi

Prodaj psičko pasme **beagle**, staro tri leta. Ima odlično telesno oceno, opravljen PNZ – l. n. r. (175 točk) in vzrejno oceno 5/l. Mogoča je paritev že v tem letu. Tel.: 040/354-590.

Na voljo za paritev je **plemenjak** **kratkodlaki vajmarčan**, Bogo Golavski SLRWpk 000029, JPZ 130, odlična zunanja ocena; HD-A, BOB, CACIB, R-CACIB, odlična delovna linija. Starši in predniki so odlična nemška delovna linija. Oče: Ben vom Senftenberg ZB 254/02 HPZ-178 VPG 323-II; mati: Peggy vom Barental, SRLWpk 000019, JPZ-159. Lastnica: Nina Kotnik - Travnik, tel. 041/518-165, e-naslov: nina.kotnik@gmail.com

Naprodaj so mladiči, **brak-jazbečarji** jelenje rdeče barve, potomci odličnih delovnih prednikov, ki imajo opravljene preizkušnje (PNZ, delo po KS, državno uporabnostno tekmo, mednarodno preizkušnjo). Na voljo sta še dve psički iz lanskih legel, stari devet mesecev. Mogoča je tudi menjava za odstrel. Druge informacije po telefonu 041/647-216 ali 041/574-703.

Prodaj mlade **nemške prepelčarje – serce**, poležene 2. 4. 2011. Oče: 5/l, CACIB, CAC, KS. Starša sta izredno delavna psa. Tel.: 051/324-458.

V leglu **nemške žimavke** Elle vom Loxterhof in tujega plemenjaka je na voljo še nekaj mladičev. Informacije na št.: 041/741-209.

Prodaj mladiče **angleški koker španjel**, leglo 7. 3. 2011 (črni z rjavimi ožigi), mladiči so potomci delovnih staršev (oba PNZ – l. n. r. in l. vzrejna ocena). O: 5/l, m: 5/l., 2 x CAC, 1 x BOB. Tel.: 041/419-599.

Prodaj psičko **brandel brak**, staro 11 mesecev, z odlično lovsko zasnovno (glasno goni prašiče). Tel.: 051/460-662.

Kupim psičko (mladiča) pasme brandel brak. Tel.: 041/879-765.

Prodaj **posavskega goniča** (leglo 4. 1. 2011). Tel.: 051/410-302.

Prodaj **mladiče brak-jazbečarje**. Oba, oče in mati imata odlični telesni oceni in l. n. r. v delu. Tel.: 041/206-781.

Prodaj mladiče, pasme **resasti istrski gonič**, stare dva meseca, cepljene, potomce odličnih, delovnih linij. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Prodaj **nemško žimavko** (rjavo serko), poleženo 5. 11. 2010, odličnih delovnih staršev. Tel.: 031/331-357.

Prodaj **istrske kratkodlake goniče**. Oče: 5/l, mati: 5/l, poleženi 9. 4. 2011. Tel.: 051/410-301.

Prodaj leto dni staro **nemško lovsko terijerko** (resasto), leglo 1. 3. 2010 z rodovnikom in čipirano. Tel.: 041/791-769.

Drugo

Prodaj **izvrstno ohranjen digitalni fotoaparati** Canon 5D (body). Možnost snemanja v RAW ali/in JPEG formatu. Sprejema EF objektivne (Canon, Tamron, Sigma ...). Dodan je dodatni baterijski ročaj (BG-E4) z dvojnimi virom napajanja (baterije). Za naravoslovne fotografije! Tel.: 031/605-589.

Prodaj **prenosno prežo**, lahko, iz aluminija, višina okrog 3 in 5 metrov. Tel. 041/835-949, 040/378-100 in (02) 818-52-01.

Prodaj **šablone za rezanje trofej** (srnjak, gams). Tel.: 041/648-072.

Prodaj **ročno izrezljane podložne deske za lovske trofeje**. Tel.: 031/790-480.

Izdelam vam **valilnice za ptice duplarice** (več vrst), **krmilnice za ptice** (več vrst) ali **pasti za lov polhov**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Prodaj **valilna jajca fazanov, jerebic in rac**. Tel.: 041/717-464.

Prodaj **fazane, jerebice in race**. Tel.: 041/717-464.

Za primerno ceno kupimo dobro ohranjen kožuh rjavega medveda, po možnosti ocenjen z eno od medalj (preproga z nagačeno glavo) za opremo lovskega lokala. Tel.: (02) 822-38-75 ali 041/332-711.

Prodaj nov, ne nošen **lovski krog št. 52** – podaljšan. Tel.: 041 633-707.

Prodaj **seno v oglatih balah** (Podravska regija). Tel.: 031/461-305, zvečer.

Prodaj **plezalne preže** (les-tev ni potrebna), malo rabljene. Plezanje je preprosto, hitro in varno. So lahke, teleskopsko sestavljive. Sedež 110 €, ležalnik 150 €. V kompletu so tudi varnostni trakovi. Tel.: 041/645-298.

Prodaj **kakovostno navadno jelenjad** iz obore za na-

daljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Ugodno prodaj pesjak, dimenzij 3 x 2 x 2 m. Tel.: 040/849-772.

Zamenjam odstrel trofejno zrelega muflona za trofejnega jelena. Odstrel muflona je mogoč v lovišču LD Makole na pogorju Boča. Tel.: 041/960-876, Jože.

Prodaj **prenosno prežo** Veriverica, **vezane revije** Lovec od 1974 do 1988 ter **nevezane** od 1989 do 2008. Tel.: 041/875-382.

Prodaj (najboljšemu ponudniku) **vezane letnike revije Lovca** (le v kompletu) od leta 1924 do 1947 in od 1953 do 1968 ter vse nadaljnje letnike od leta 1969 do 2010 (skupaj 76 letnikov) Poleg tega prodaj v kompletu še 15 knjig Bhrems Tierleben. Vse lepo ohranjeno. Tel.: (04) 588-12-56.

Izdelam vam **diatonično harmoniko**, lahko tudi z različnimi lovskimi motivi. Na zalogi har-

MAJ						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Ne	4:35	18:40	5:49	20:10	4:36	21:24
2. Po	5:00	19:43	5:48	20:11	4:34	21:25
3. To	5:28	20:47	5:46	20:12	4:32	21:27
4. Sr	6:02	21:48	5:45	20:13	4:30	21:29
5. Če	6:43	22:46	5:43	20:15	4:28	21:30
6. Pe	7:32	23:37	5:42	20:16	4:26	21:32
7. So	8:30	---	5:40	20:17	4:24	21:34
8. Ne	9:34	0:22	5:39	20:19	4:23	21:35
9. Po	10:44	1:00	5:38	20:20	4:21	21:37
10. To	11:56	1:32	5:36	20:21	4:19	21:39
11. Sr	13:10	2:01	5:35	20:22	4:17	21:41
12. Če	14:26	2:27	5:34	20:24	4:16	21:42
13. Pe	15:43	2:53	5:32	20:25	4:14	21:44
14. So	17:02	3:19	5:31	20:26	4:12	21:45
15. Ne	18:22	3:48	5:30	20:27	4:11	21:47
16. Po	19:41	4:22	5:29	20:28	4:09	21:49
17. To	20:57	5:03	5:28	20:30	4:07	21:50
18. Sr	22:03	5:52	5:27	20:31	4:06	21:52
19. Če	22:59	6:50	5:25	20:32	4:04	21:54
20. Pe	23:44	7:54	5:24	20:33	4:03	21:55
21. So	---	9:02	5:23	20:34	4:01	21:57
22. Ne	0:20	10:10	5:22	20:35	4:00	21:58
23. Po	0:50	11:16	5:21	20:36	3:59	22:00
24. To	1:14	12:21	5:21	20:37	3:57	22:01
25. Sr	1:36	13:24	5:20	20:39	3:56	22:03
26. Če	1:57	14:26	5:19	20:40	3:55	22:04
27. Pe	2:17	15:27	5:18	20:41	3:53	22:06
28. So	2:39	16:30	5:17	20:42	3:52	22:07
29. Ne	3:02	17:32	5:17	20:43	3:51	22:08
30. Po	3:29	18:36	5:16	20:43	3:50	22:10
31. To	4:01	19:38	5:15	20:44	3:49	22:11

LOVSKA ZVEZA MARIBOR
Cesta XIV. divizije 36, Maribor

vabi na

STRELSKO TEKMOVANJE V VELIKI KOMBINACIJI – ZA POKAL LZ MARIBOR

Tekmovanje bo **14. maja** z začetkom ob **8.30** na olimpijskem strelišču **Gaj pri Pragerskem**

Tekmovanje bo v kombinaciji in sicer:

- 25 glinastih golobov (lovski položaj)
- 25 glinastih golobov (kompak)
- 20 (4 x 5) strelcev z risanico na 100 m (po pravilniku LZS)

Tekmovalci bodo **3-članske ekipe** in **posamezniki** po pravilniku LZS.

Prijave bomo zbirali do začetka tekmovanja ali jih pošljite na (lovskazveza.maribor@siol.net).

Informacije po tel. številki: 031/570-507.

LOVSKA DRUŽINA REČICA PRI LAŠKEM

prireja

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE ZA MEMORIAL VEZJAK – HORJAK

v nedeljo, **12. junija 2011**, na strelišču Šmohor z začetkom ob 8. uri.

Tekmovanje bo ekipno (trije člani iz iste LD) in posamezno. Tekmovalci bodo streljali na 20 golobov (športni položaj), 10 strelcev v MK-tarčo srnjaka in 10 strelcev v tarčo bežečega merjasca.

Najboljše ekipe bodo prejele pokale, posamezniki pa bogate praktične nagrade.

Pot na strelišče bo primerno označena. Trening bo omogočen v soboto, 11. 6. 2011, od 15. ure naprej.

Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

Vabljeni!

monika uglasitve DGC in CFB.
Več informacij po tel.: 041/567-126.

Poučujem igranje na lovski rog – posameznike ali skupine (vključno z glasbenim znanjem not – teorijo). Tel.: 041/253-257.

Prodajam ročno izrezljane podložne deske za lovske trofeje. Tel.: 031/790-480.

Prodajam elektronsko ovratnico za šolanje psov, dometa 1000 metrov, ovratnico proti lajanju in nevidno ograjo za pse, po izredno ugodni ceni. Tel.: 041/406-471.

Kupim ali menjam revije Lovvec od leta 1910 do 1951. Tel.: 040/575-575 ali (07) 307-65-66.



PRO-LOV

- Nočna optika YUKON
- Nočna optika ATN
- Dnevna optika ZEISS
- Druga lovska oprema

Vso nočno optiko je možno preizkusiti po predhodnem dogovoru.

info.prolov@gmail.com
www.pro-lov.si
041 (378-999)



Hubertus Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

TURČIJA

7-dnevni program bivanja s 5-dnevnim lovom v vzhodni Turčiji in na Taurusu z vključenim odstrelom **BEZOARKE** 6.990 €.

Lovna doba: 1. avgust do 31. marec.

ŠPANJA

3-dnevni program bivanja z 2-dnevnim lovom in vključenim odstrelom gojitvenega **ŠPANSKEGA KOZOROGA BECEITE** 2.500 €.

Lovna doba: 1. do 31. maj.

MOŽNOST LOVA TUDI KAPITALNIH ŠPANSKIH KOZOROGOV: GREDOS, BECEITE, SIERRA NEVADA IN RONDA.

Lovna doba: 1. oktober (Beceite 1/11) do 15. marec.

Lovska farma DAMERON Namibija



Organiziram lov na lovski farmi in mojem spremstvu (april-maj):

- kudu, oriks, stenbok, springbok, bradavičarka, šakal, pavijan – in 5 dni lova all inclusive za samo 2.600 evrov.

Preostala divjad po ceniku.
Informacije po tel.: 031/636-191.
Roman Setnikar


CORBIN
Čistilo za cevi strelnega orožja



CBC je čistilo za čiščenje cevi strelnega orožja brez kemične reakcije. To je disperzija na oljni osnovi z dodanimi sintetičnimi safirnimi čistilnimi ploščicami, ki prodirajo pod umazanijo in jo mehanično dvigajo s površine cevi. CBC enako deluje na plastiko, prah, baker, svinec, molibdenov disulfid.

A.M.S. Consulting, d.o.o. Ankarana
Tel.: 041/631-142
E-mail: ams@ams-consulting.si

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV
v sodelovanju z LD Boris Kidrič



bo organiziralo v soboto, 4. junija 2011. pri lovskem domu LD Boris Kidrič v Zgornji Hajdini pri Ptujju

DRŽAVNO RAZSTAVO PTIČARJEV s podelitvijo CAC - SLO in VZREJNI PREGLED PTIČARJEV.


Sodnik na razstavi bo Vladimir Kobal. Začetek razstave bo ob 10. uri.

Ob 8. uri bo **telesno ocenjevanje** za pse, ki še nimajo telesne ocene in se želijo udeležiti vzrejnega pregleda. Prijavnice za razstavo in več informacij dobite pri **Alenki Pokorn**, tel.: (01)3612-726 (zvečer) ali prek elektronske pošte caedlp2011@gmail.com

Za udeležbo na vzrejnem pregledu pošljite kopijo obeh strani rodovnika (uvoženi psi morajo biti vpisani v slovensko rodovno knjigo), telesne ocene predpisanih preizkušenj in rentgenske fotografije kolkov na naslov **Alenka Pokorn, Sora 1&A, 1215 Medvode**. Prosimo, da navedete vaše kontaktne podatke. **Originalne dokumente prinesite s seboj.**

Zadnji rok prijave za vzrejni pregled in razstavo je ponedeljek, 23. 5. 2011 (poštni žig). **Opozorjamo, da na prireditvi ne bomo sprejemali prijav.** Konec maja bomo vsem udeležencem poslali potrditev prijave z natančnim urnikom. Če je ne boste prejeli, prosimo, da pokličete 31. 5. 2011 od 18. do 20. ure na tel. številko (01) 3612-726 (Alenka Pokorn).

KOMISIJA ZA LOVSKO KINOLOGIJO pri LZS in VZREJNA KOMISIJA ZA BARVARJE



ORGANIZIRATA

TEČAJ ZA VODNIKE KRVOSLEDCEV.

Tečaj bo 9., 10. in 11. 6. 2011 v lovišču LD Dole nad Idrijo.

Namenjen je usposabljanju vodnikov, ki imajo lovske pse primerne pasme za šolanje v delu po krvni sledi in se želijo ukvarjati s krvosledništvom.

Od udeležencev pričakujemo:

- da imajo vsaj tri leta lovskega staža,
- da vodijo psa lovske pasme, ki obvlada osnovne vaje ubogljivosti in ima opravljen PNZ za svojo pasemsko skupino.


Stroški tečaja in nastanitve bodo predvidoma 150 € in jih je treba plačati po predhodni prijavi. Udeleženci bodo nastanjeni v penzionu **KMEČKI HRAM FORTUNA, Idršek 1/a, 5281 Spodnja Idrija.**

Prijave lahko pošljete do 21. 5. 2011 na naslov: Alojz Drnovšek, Cesta 9. avg. 81, 1410 Zagorje, ali na e-naslov: adrnovsek@gmail.com

Dodatne informacije lahko dobite na telefonskih številkah: 041/730/551, Deberšek; 041/520/801, Burnik; 031/270/148, Drnovšek.

Predsednik komisije za lovsko kinologijo: **Marjan Gselman**
Predsednik VK za barvarje: **Bojan Deberšek**

LD BRASLOVČE
prireja



STRELSKO TEKMOVANJE

v soboto, 25. 6. 2011, z začetkom ob 9. uri
NA STRELIŠČU BOŠTUNOVEC PRI ŽOVNEKU V BRASLOVČAH.

Pot do strelišča bo označena iz smeri Celje-Ljubljana (izvoz Šentrupert, smer Logarska dolina).

PRAVILA TEKMOVANJA – PRAVILNIK O LOVSKEM STRELSTVU LZS ČLANI:

- 15 glinastih golobov – lovski položaj
- 5 strelav na MK-tarčo smjaka, ob fiksnem kolu, z MK-puško z optiko ali brez
- 5 strelav na merjasca, prosto, z MK-puško z optiko ali brez
- 5 strelav na tarčo bežeči merjasec, lovski položaj, z optiko ali brez

- Tekmovanje bo ekipno in posamezno in kombinaciji.
- Tekmovalci bodo tričlanske ekipe iste lovske družine.

VETERANI (od 55 do 65 let) IN SUPER VETERANI (od 65 let naprej):

- 15 glinastih golobov – lovski položaj
- 10 strelav v tarčo (1 + 5) sede ob fiksnem kolu, z MK-puško z optiko ali brez

Veterani in super veterani bodo lahko tekmovali tudi v članski konkurenci, rezultat na glinastih golobih pa se bo upošteval v veteranski oz. superveteranski konkurenci.

POKALI IN NAGRADE:
V članski konkurenci bodo ekipe prejele pokale do tretjega mesta, posamezniki pa poleg pokalov še lepe praktične nagrade (do 10. mesta).
Veterani in super veterani bodo prejeli pokale do tretjega mesta in prav tako lepe praktične nagrade do 5. mesta.

NAGRADNO TEKMOVANJE:
Streljanje glinastih golobov – na izpadanje – za vredne praktične nagrade.

Vljudno vabljeni! Za hrano in pijačo ter dobro počutje bo poskrbljeno!

TEKMOVANJE BO V VSAKEM VREMENU, SAJ SO VSA STRELIŠČA POKRITA!

INFORMACIJE: 041/ 634 258 (Dušan Urankar).
UO LD Braslovče

Na safari v savano Južnoafriške republike

9-dnevno potovanje s petimi polnimi dnevi lova v savani Karoo in z odstrelom enega gnuja, enega blesboka ali riedboka ter enega springboka za 3.990 €. Cena vključuje vse prevoze, polni penzion, vizo, dokumente za vnos orožja. Odhod skupine v našem spremstvu bo 9. junija.

Na merjasca v Romunijo in na Madžarsko: 1.590 € za 3 dni lova z osebnim vodnikom, odstrelom enega merjasca (čekani do 20 cm). Vračilo 1.000 € za neuplenjenega merjasca!

Sibirski srnjak v prsku (Kurgan, Rusija): 8-dnevni aranžma s šestimi dnevi lova, polno oskrbo, vizo in letalskim prevozom iz Ljubljane ter z odstrelom enega srnjaka za 3.800 €. Termin za našo skupino bo 8.-16. 9. 2011.

Črni medved v Kanadi (Nova Fundlandija): 6-dnevni lov in odstrel enega baribala po lastni izbiri, ne glede na trofejno vrednost, za 2.790 € od/do Deer Lake. Odstrelna taksa za vsakega dodatnega medveda je zgolj 300 €! Sezona lova traja do 15. julija.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42

RD 30

RD 30H

RD 25H

Optična pika 2. generacije - Panoramba

dolžina: 82 mm, teža: 115 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti osvetlitve, ugodna cena:
120,00 €

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

cena svetilke: **85,92 €**
3 različne jakosti + strobo

EagleTac T20C2 MKII
300 lm in do 180 ur.

Nočni daljnogledi Luna Optics že od 250 € dalje!

Prenosni solarni sistemi Goal Zero že od 170€ dalje!!!

www.info4d.com 4D d.o.o. tel. 03 78 10 200

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.
Brdičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS:
dvogledov
in strelnih
daljnogledov

Nikon

Monarch 1,5-6x42
Akcijaska cena: **659,00 €**
Redna cena: 799,00 €

Monarch 8x42 DC
Akcijaska cena: **390,00 €**
Redna cena: 459,00 €

Cena velja do razprodaje zaloge

Prodaja vrhunskih izdelkov

SWAROVSKI ZEISS Leica Blaser

Puškarništvo Špendal

Puškarništvo Špendal d.o.o. Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307 e-mail: puskarstvo@siol.net

interclass
cars d.o.o.
servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Viš
(0)1 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

MAZDA
VOLVO

Ugodnosti za
člane LD

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

izvrstna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

SANJU

CENA:
270,00 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

DOG **ELEKTRONSKE** PROFESIONALNA KAKOVOST ■
 ZELO UGODNA CENA ■
 EVROPSKI PROIZVOD ■
 DOSTAVA V 24 URAH ■
 2 LETI GARANCIJE ■

OVRATNICE ZA ŠOLANJE PSOV
OVRATNICE PROTI LAJANJU
NEVIDNE OGRAJE

M-NET, d.o.o., Beblerjev trg 10, 1000 Ljubljana
 GSM: 040 760 760, info@dogtrace.si **www.dogtrace.si** **DOG**

NOVO NA TRŽIŠČU
NOČNA OPTIKA

DIPOL

MANLICHER posebej **LUXUS**
ugodno

STEYR MANNLICHER
 COUNT ON IT

Blaser

SWAROVSKI **SIG SAUER**

NOVO!
MANLICHER DUET

CDP **SAUER** **ZEISS**

Mikos Mikos d.o.o., Poljčane
 GSM: 041/667-890
 E-mail: mikos.ksenija@siol.net

STRELNI DALJNOGLEDI
ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

NE 6x44 IR 164,00 €
NE 1,5-6x44 IR 188,00 €
NE 3,5-10x50 IR 224,00 €

Informacije in naročila BELUGA, d.o.o. Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

ARSMOUR – izdelki iz usnja, d.o.o.
 Parecag 178, 6333 Sečovlje

- krvosledni jermeni
- ovratnice za krvosledce
- povodci
- pasovi za puške
- pasovi za hlače
- usnjeni etuiji za naboje
- lovske torbe

TEL.: 041/329-522

SPREHAJALNA
PALICA-STOLČEK

Zelo primerno za vsakega:

- lovca
- ribiča
- planinca
- sprehajalca
- ali kot darilo

Uporabimo jo lahko tudi za lažje nošenje uplenjene divjadi ali za naslon pri streljanju.

041 693 550

KROJASTVO

ROŽMAN

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, plašče hubertus in pelerine izdelujemo po meri.

Branko Rožman, s.p.
 Erjavčeva 5, Brežice
 GSM: 031/544 808
 www.krojastvo-rozman.si
 e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

JOHANN FANZOJ
 ROKO STRELANJE

R8 PROFESSIONAL

Novo! **HS XDM pištole!**

FANZOJ d.o.o. Kolodvorska 12, 1000 Ljubljana – GSM 031/389 020
 tel.: 01/43 03 796 - fax: 01/43 03 797 - e-mail: fanzofj@siol.net - www.fanzofj.si

Full Raven **sako** **Mascer**
HANWAG **10 YEARS** **ZEISS**

Vrhunska kakovost – sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastavitljivost
- 10-letna garancija
- cena: **210,00 €**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

NOVI pro_cee'd



že od **9,850 EUR** 6 zračnih blazin, ABS z EBD, BAS, električni paket, potovalni računalnik, tonirana stekla...

Preverite ponudbo omejene količine vozil letnik 2010 po še posebej Ugodnih cenah. Ponudba velja do razprodaje zaloge!



Sportage že od 19.890 EUR Venga že od 11.590 EUR Cee'd že od 9.850 EUR

VRHUNSKI DESIGN POPOLNA VARNOST 7 LETNA GARANCIJA NAJSDODBNEJŠA TEHNOLOGIJA NEPREMAGLJIVA CENA Best Buy

KIA

www.kia.si **KIA - Največ za Vaš denar!** MODRA ŠTEVILKA 080 2001

KMAG d.d., Leskoškova 2, Ljubljana, 01/58-43-333

Cena vključuje vse dane popuste in prihranke ter ne vključuje kovinske barve in prevoza. Natančnejši pogoji garancije so na voljo v garancijski knjižici vozila, oz. pri pooblaščenem zastopniku vozil Kia. Kombi poraba goriva in emisija za Cee'd je 4,3 - 7,7 l/100km. Šifre so simbolične.

MEDO šport

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO



Cesta Toneta Kralja 2, Grosuplje, tel.: 01/ 787 37 01 (Obrtna cona pod Slivniškimi hribom)

TITAN
VOERE - AVSTRIJA
BLASER
SABATTI
ZASTAVA
ČEŠKA ZBROJOVKA
RUGER
ALFA PROJ
SWAROVSKI
STEINER
ZEISS
BUSCHNELL

UGODNO TRAP PUŠKE YILDIZ



- menjalni čoki
- nastavljivo kopito
- kal. 12/76; 12/71
- cena od 599 € do 1099 €

NA GOTOVINO POPUST



Vsi obstoječi kalibri!

UGODNO PUŠKE VOERE - AVSTIJA LBW LUXUS

- puške, pištole, revolverji
- strelivo - Sellier&Bellot, RWS, Geko, Norma, Focchi
- vse vrste lovskega tekstila in lovski klobuki
- strelni daljnogledi, dvogledi ...

Odrpto od ponedeljka do petka od 8. do 12. in od 13. do 17.; sobota od 9. do 11.30

www.biros.si

SLOV ARMS

Trgovina z orožjem in opremo za lov in prosti čas, d.o.o.

Nakupni center za orožje, strelivo in opremo. SloVArms je zastopnik vrhunske znamke dvogledov in strelnih daljnogledov Vixen.

Vixen

Brezstopenjska osvetlitev križa

Vixen 1 - 4 x 24
Vixen 1,5 - 6 x 42
Vixen 2,5 - 10 x 50
Vixen 2,5 - 10 x 56
Vixen 5 - 20 x 50



30 - LETNA GARANCIJA UGODNA CENA

NOŽI FOX, PIŠTOLE TANFOGLIO, STRELIVO SAKO, PPU ...

FOX KNIVES B&N STAR TANFOGLIO sako PPU

SPLETNA TRGOVINA:
www.slovarms.si

Kraška cesta 67, 6215 Divača
Tel.: 041/645 703, 041/440 545
E-mail: info@slovarms.si

NOVO V SLOVENIJI!

ANCELJ, d.o.o.
Lebanova 3
8000 Nova mesto

Tel.: 07 33 21 081, Faks: 07 33 23 879
E-naslov: ancenj-nm@siol.net www.ancelj.si

ČESKA ZBROJOVKA
VAŠA ZVESTA SPREMLJEVALKA



Sodobno, visoko kakovostno lovsko in športno orožje.

V mesecu **MAJU** na vas čaka **BOGATA PONUDBA PROGRAMA ČZ.**

Ne zamudite priložnosti za ugoden nakup!

Delovni čas: ponedeljek - petek: 8.30 -12.00; 13.00 -16.00

S Forthom nazaj v gozdove!



- FORTH proti klopom**
- najučinkovitejši na tržišču
 - deluje ves dan
 - popolnoma naravne sestavine
 - brez vonja
 - ni potrebno nanašati na kožo

Forth proti klopom – vsebuje ekstrakt dalmatinskega bolhača, popolnoma naravno učinkovino, ki je obenem najučinkovitejši repelent proti klopom. Uporaba: pršimo le po izpostavljenih delih obleke.

Na voljo v večini trgovin in lekarn.



BIOTEH, d.o.o., Zg. Jarše, Preserska c. 9, 1235 Radomlje, Slovenija, tel.: 01 52 83 969, www.biotech.si

Repelent uporabljajte varno. Pred uporabo vedno preberite etiketo in področje o pravega.

ROTTNER SECURITY

Omaro za orožje vam pripeljemo na dom

Pro **SIGMA**[®]
kakovost življenja



Gun 5

Guntronic 5



Multidry



Gunbox



Montana 5



Olymp 8

V naši ponudbi je še vrsta drugih omar za orožje in trezorji za strelivo. Naročite svoj izvod prospekta na tel. številko **02/5858 487**, na e-naslov info@prosigma.si ali preglejte našo ponudbo na spletni strani www.blagajne-trezorji.si

Model	Štev. art	Zunanje mere (mm)			Notranje mere (mm)			Število pušk	Teža (kg)	Redna cena € (z DDV)	Akcijska cena € (z DDV)
		V	Š	G	V	Š	G				
GUN 5	TO4269	1500	370	260	1445	365	245	5	16	119,70	107,73
GUNTRONIC 5	TO4647	1450	300	340	1444	294	270	5	44	224,28	201,85
MONTANA 5	T04712	1450	300	340	1444	294	270	5	44	224,28	201,85
OLYMP 8	TO1337	1400	400	320	1390	390	250	8	69	326,34	293,71
GUNBOX	T04828	300	240	90	125	95	60	-	2	18,90	17,01
Multidry	T02781								1	15,12	13,61

Do konca meseca junija 2011 vam omare za orožje nudimo po akcijskih cenah in z brezplačno dostavo!